„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 8 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 20 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

A 85.083

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 1. **Volosko-Opatija u četvrtak 22. studenoga 1900.** **God. I.**

Istarski puče!

Neprijatelji Tvoga jezika i roda napinju evo sve sile, da u Tebi uguše i najzadnju žicu narodne sviesti, da Te otudje od Tvoje narodnosti, od Tvojega jezika. Oni se u tu svrhu služe najpodlijimi sredstvi, i največi zlotvor, koji za Tvoje neprijatelje proti Tebi radi je njim največi prijatelj i poštenjak. Oni malo mare za onu staru: „reci mi s kim se družiš, pak ću Ti reći tko si“; oni će se družiti makar s vragom paklenskim, samo ako mogu našemu puku naškodit. I tako samo možemo razumit radi česa su Talijani Istre sdružili se s Krstićem, tako shvaćamo radi česa je Dr. Krstić počeo sada opet u svojoj „krivoj Slogi“ napadat na našu narodnu stranku, na naše prvake Dr. Laginju i Spinčića. — Medju našim pukom je mnogo zavedenih ljudi, koji više vjeruju krivim prorokom nego pravim božjim apoštolom. Radi toga mi smo zaključili izdavati ovaj naš „Narodni list“, da, ako je moguće našemu puku otvorimo oči, da razpozna koji su mu pravi prijatelji a koji bi htjeli da ga prevarom u svoje djavolsko kolo privedu.

Mi hoćemo da naš puk u Istri privedemo na pravi put, da ga oslobodimo od talijanskoga robstva, da ga privedemo blagostanju i sreći i da postignemo da bude naš puk u svojoj kući sam svoj gospodar, da svojimi obćinami sam upravlja, a da mu se ne nameću tudji gospodari.

Mi hoćemo da bude naš puk u Istri gospodarstveno samostalan, da nebude zadužen kod Talijana, kojemu mora, osobito u srednjoj Istri, plaćati od 10 do 20 po sto interesa na dugove.

Mi hoćemo da naš puk dobije, gdje ih još neima, svoje škole, da može naučiti čitati, pisati, računati, da nebude uvjeke bedast i zalupan, kako to žele gospoda Talijani u Istri.

Mi hoćemo da naš puk razpozna i uvidi, da ako svoj jezik pod noge baci, da će tako postati rob „ščavo“ Talijana, što ovi od davna žele i nestrpljivo očekuju.

To sve hoćemo nastojati da izdavanjem našega lista postignemo. Volja je čvrsta, namjera je čista i poštena. Ako puk hoće čuti neka čuje, ako neće neka metne ruku na prsa, pak neka reče: „Propast moja iz mene samoga!“

Uredničtvo.

Izbori za bečki parlamenat.

Naš presvietli Cesar i kralj odredio je da se ima parlament razpustit i izabrat nove zastupnike. Ti izbori počeli su se u Istri več obavljat. Kako je poznato, Istra bira u bečki parlament pet zastupnika. Od tih bila su leta 1897 izabrana tri Talijana i dva naša, premda ima u Istri 80.000 više naroda naše krvi i jezika nego Talijana. To se je dogodilo onda radi toga, jerbo su Talijani kod izbora za petu kuriju delali proti zakonu i jerbo su naša brača u Lovranu, Veprincu i Rukavcu, po poznatom Krstiću zavedena, glasovali za takove fiducijare, koji su onda birali talijanskoga deputata Bartolića.

Krstić njim je naime prije izbora fiducijara govorio, da će birat čovjeka naše krvi, a kad su fiducijari bili izabrani, naputio ih je da glasuju za Talijana Bartolića.

I sada, kad su izbori za bečki parlamenat pred vrati, počeo je Krstić opet izdavat svoju krivu i lažnu „Slogu“, samo da bi istom naš puk u Istri opet na to napeljao da i ovaj put bira na mesto zastupnika od svojega jezika i krvi, talijanskoga zastupnika.

Kad je leta 1897 Krstić na novo počeo štampat svoj list, Talijani iz Poreča, Pula i Trsta pošiljali su mu na stotine i stotine novca, kako ćemo to posvedočit listom, što mu ga je poslao sam Campitelli, a samo radi toga, da bi naš puk spravio pod talijansku stranku. Nu premda su Talijani leta 1897 u petoj kuriji pomoću naših domaćih izdajica i pomoću svojih protuzakonitosti izabrali Dra. Bartolića, ipak nije naš puk htio da svoj jezik pod noge baci i da zataji svoju krv. Talijani su doduše poslje izbora za petu kuriju trubili na sve strane sveta, da je Istra talijanska zemlja, da u Istri drugoga naroda i drugoga jezika nema, da koji neće bit Talijan neka ide iz Istre van, nu njihova muka da učine Istru talijansku, nije njim išla za rukom.

Sada bi hteli pomoću Krstića opet spraviti naš puk u Istri pod talijansku stranku. Ta njihova stranka mora jako slabo stojat, kad išće pomoći od jednoga Krstića, kojega je c. k. kapetanat na Voloskom u jednom pismu poslanom na c. kr. kotarski sud u Volosko ovako naštampal:

Br. 37.

Slavni c. k. kotarski sud

na Voloskom.

U rešenju cenjene note 9. decembra 1894 br. 399 priobćuje se službeno-uljudno, da je **Dr. Ivan Krstić veoma naprasita karaktera i da neuživa najbolji glas.** Tako bio je on već na Rieci **više puta policajno kažnjen** i s razloga javnoga reda **iz Rieke i okolice izagnan.**

On je bio **radi uvrede poštenja dva puta u prvoj inštanci odsudjen,** i proizlazi iz izvida, povedenih po ovom uredu, **da je kadar iz požude za dobitkom kažnjive čine počiniti, i drži se ga ovim uredom takodjer kadrim vredjati službene osobe u obavljanju njihove službe.**

Isto tako vlada mnenje, da **Krstić nije bez ljage u ćudorednom obziru i činjenica je, da živi daleko od svoje zakonite supruge i da se za svoju obitelj (familiju) ne brine.**

Volosko, 14. febrara 1895.

C. k. kotarski poglavar
Fabiani v. r.

(Ova nota bila je i ovo leto od c. k. kapetanata potvrdjena.)

Krstić nema ni kuće ni kućišta, ni službe ni dobitka, pak ipak sada kada su izbori živi kako veliki gospodin: puši debele cigare, po cele dneve sedi i pije u krčmah, vozi se u karocah, a od kuda to, pitaju se pametni ljudi? E znaju dobro oni iz Poreča, Trsta i Pule.

Da nije Porečkih Talijana, nebi ni sada mogao trošit za svoj bljutavi list, jerbo nebi imao od kuda. Porečki Talijani davaju novac za Krstićev list i za njegove debele cigare, jerbo se nadaju da će se i kod ovih izbora naš puk dat prevarit, da glasuje za Talijana. Krstić je već za tu svrhu i počeo delati. U svojoj „Pravoj Neslogi“ govori u ime naroda, on koji je svoj narod, svoje materinsko mleko, svoj jezik izdao kako Juda Iškarijot Našega Spasitelja. U tom svojem listu govori da je njegov program isti kako i narodne istarske to je talijanske stranke u Istri. Ova pak stranka hoće da naš puk u Istri nima nikakove pravice, da bude vjekom sluga Talijana, da bude neuk bez škola i nauke i da bude do kraja siromašan, samo da mogu Talijani tim laglje s njim vladati. Za takovu stranku eto Krstić dela, a pametni ljudi neka dobro promisle hoće se dat ulovit ili ne.

* * *

Krstić u svom listu već naprvo kaže, da će u petoj kuriji bit izabran Talijan, a po tome se vidi, da on to želi i da on za Talijane dela. Kako laže i maže vidi se iz toga, što najprvo u svojem listu veli, da neće ni levo ni desno, to je ni za talijansku stranku ni za našu narodnu, a opet nije do danas ispovedio koga bi to njegova stranka u bečki parlamenat birala. Tu se vidi prevara! Talijanska stranka je najme za petu kuriju odlučila birat nekoga Benatti, za kojega se do ovih izbora u našem puku u Istri nije nikada ništa ni čulo ni znalo; naša narodna stranka odlučila je birat Dra. Laginju, kmetskoga sina, koji pozna jezik našega puka, koji pozna naše želje i potrebe i koji je za istarskoga kmeta do danas učinio više dobra nego svi talijanski zastupnici. Dakle kad je talijanska stranka već imenovala svojega kandidata za petu kuriju, kad ga je imenovala narodna naša stranka, zašto neće Dr. Krstić da kaže za kojega će njegova stranka glasovat. Evo u tom grmu zec leži! Krstić neće da sada još kaže da će njegova stranka birat Talijana Benatti, koji nepozna ni našega jezika ni našega puka, jerbo zna da ni Kastavci, ni Veprinčani, ni Lovranci, ni Mošćeničani neće da budu Talijani pak da biraju Talijana, nego on ih mami sada da se neće birat Talijana, a kad bi bili u jednoj ili drugoj obćini izabrani fiducijari, koje bi htio Krstić i njegovi prijatelji u Poreču, tada bi ti fiducijari morali birat talijanskoga deputata, a Krstićevi žepi bi se do vrha napunili.

* * *

Koje zlo su počinili Laginja i Spinčić, da jedan Krstić, koji nije dostojan ni da njim prah s postola otere, toliko na njih napada? Največi njihov greh je, što svom dušom i svim telom brane naš puk u Istri proti talijanskoj sili, što neće da naš puk zataji svoj materinski jezik za volju talijanskoga, što neće da naš puk bude vjekom zadužen rob i sluga talijanske gospode. Sudite, pametni ljudi, ako je to greh?

* * *

Kakovu pravicu ima Dr. Krstić da se meša u naše istarske poslove? On je Arbanas, koji se nesmije povratiti u svoju domovinu, koji ovde kod nas nema nikakovoga posla ni zanimanja, nego mutit puk; on koji je iz Reke potjeran i koji je — kako kapetanat voloski u gornjem pismu piše — u stanju da za dobitak počini kažnjive čine, on bi htio ovde našemu puku namećat se spasiteljem! Nije li to smešno? Nego što je smešno pametnim i razboritim ljudem, nije smešno neukim i zavedenim, pak je naša vruća želja, da neuke i zavedene poducimo i da njim, ako je moguće, otvorimo oči.

* * *

Dne 31. oktobra t. g. bio je Dr. Krstić na Voloskom zatvoren radi nekakove nove prevare, radi koje se proti njemu vodila kaznena iztraga. U subotu dne 3. t. mj. bio je izpušten iz zatvora, a nedelju dne 4. t. mj. držao je u Ičićih nekakov tajni sastanak, na koji je došlo dvadesetak Poljanaca. Na tom sastanku bio je uz Krstića i talijanski advokat Dr. Costantini. (Altroke slavenska stranka.) Što se je na tom sastanku govorilo nezna se, jer nisu u sobu gdje se isti držao, pustili naše ljude. Tu se vidi da nisu čisti posli, jerbo kad se pošteno i pravo dela, tad ni treba skrivati se pred nikim. Naši sastanci u Veprincu, Iki, Dobreču i Medveji bili su javni, na kojih je svatko mogao biti prisutan i po volji govorit, jerbo se mi nebojimo svetla božjega. Već iz toga što s Krstićem ide okolo talijanski advokat, mogu naši zavedeni ljudi vidit i osvedočiti se, da Krstić radi za talijansku stranku i da ga ista za to dobro plaća.

* * *

Ako naš puk hoće i želi da mu zastupnici, koje šilje u bečki parlament, budu od koristi i na pomoć, neka bira naše domaće sinove Dra. Laginju i profesora Spinčića, jer ako bude birao druge, tad može već naprvo znati, da mu ti drugi neće pomoć, jer nemare za potrebe našega puka.

Sramota bi bila za celu Istru, da Veprinaščina i Lovranščina te Mošćenice biraju u petoj kuriji talijanskoga zastupnika, jer bi onda Talijani, kako su leta 1897, raztrubili celemu svetu da su ovi naši krajevi čisto talijanski.

Upozorujemo naš puk i na to, da se već nekoji talijanski harambaše hvale, da će Rukavčani, Veprinčani, Lovranci i Mošćeničani birati talijanskoga zastupnika. Ako tako bude neka znaju da će ih radi izdajstva proklinjati njihovi potomci do devetoga pokolenja.

Braćo Istrani! Ako Vam je još malo stalo do svoga poštenoga obraza, do svoje krvi i jezika, izabrat ćete kod predstojećih izbora samo takove fiducijare, koji će Vam dat poštenu besedu, da neće birat talijanskoga deputata za petu kuriju, koji bi Vam škodio a ništa koristio. *Istranić.*

Beseda Lovrancem i Mošćeničanom!

Dragi moji Lovranci, mili moji Mošćeničani! Ja bim, verujte mi, rado dal dvajset let svojga življenja, i ja sâm neznam, ča bim sve učinil, da bi Bog dal i Majka Božja s Trsata, da Vam bračo moja draga već jedanput spade ona nesrećna magla s Vaših

očij, da morete sami videt ča delaju okolo Vas Vaši neprijatelji Talijani i da morete spoznat ki su i ča su one naše dike — one naše dve zvezde Spinčić i Laginja.

Koliko su puta Talijani pisali proti Spinčiću i proti doktoru Laginji, a ja ih va celo vreme mojga pisanja — a ima već i nekoliko let da pišem va „Našoj Sloge" — nisam nikada ni spominjal, ni branil. Zač bim ih ja branil? Ča su morda ona dva naša dobra angjela čuvara potrebna, da ih ki brani? Ča j' za to, ako prodane talijanske duše proti njima pišu? I na mesečinu laju pasi, pak ča za to? I svjetlo od sunca gre skroze blata — pak ostane čisto. A ste kada videli, da se je ruzina čapala zlata? Nikada — a tako isto ne more ni onem dvem dobrem dušam naškodit ono, ča proti njih bleju ona talijanska blaga. Spinčić i Laginja ostaju za vaskolik pošteni svet ono ča su vavek bili: zlato — suho zlato.

I te dve naše dike bile su i dosad va Beče na parlamente, kamo su ih poslali Istrani prez Vaše pomoći, o Lovranci i Mošćenićani! Tamo su se oni borili za naše pravice — a borili su se prez prestanka — vavek. A zato su oni bili počaščeni i od samoga presvjetloga našega cesara, ki je doktora Laginju pozval k sebe na obed i dal mu, da z nekemi drugemi deputati uredi neki posli med Austrijom i Ungarijom. Ja, takovi su ti naši deputati Spinčić i Laginja — i velika će za sveh nas bit sreća, ako Bog dà, da i opet gredu va Beč, da tamo pred cesarom zagovaraju naše pravice.

Lovranci i Mošćenićani! Kada je već Istra kao jedan čovek sva za Laginju i Spinčića, jeli moguće, da ćete se Vi od sveh odajat i glasovat za tujega čoveka — za Talijana? Mi ćemo svi, kolikogod nas ima, složno glasovat u petoj kuriji — to će reći prigodom prveh izbori — za našega dičnega Laginju, ki je naš pravi domaći čovek — Kastavac — sin siromašnih kmeta — čovek, da mu u poštenju nima ni blizu ni dugo para. Ki će bolje razumit naše potrebi ako neće naš domaći čovek? Ter on najbolje zna, kade nas najviše tišči i boli. Ki ima kakovu potrebu, neka se njemu javi, pak mu ne će falit pomoć. Vas svoj život on je delal samo za drugeh, samo za naš narod va Istre — i sa svem tem, da je on takov albokat, kakoveh je malo, on zapušča svoji posli samo da koristi onemu puku, od kega su mu bili i otac i majka. Ala svi vi ubogi i siromasi, kmeti i težaci, delavci i mornari, svi vi ljudi, ki trpite kakove nepravice, dignite glavu gore i ne bojte se, dokle imate za deputata dohtora Mateta Laginju. Pak i Vi Lovranci i Mošćenićani, kada bude prišlo vreme da glasujete, dajte i Vi svoj glas našemu dobromu angjelu čuvaru — dragomu našemu doktoru Laginji, ki je te časti vrédan. A to ča sam ja rekal za Laginju valja i za Spinčića. Zato kada pride na njega red — gledajte da učinite svoju dužnost. Svaki ki govori naš lepi zajik i ki je pošten, dat će svoj glas tim našim dobrim i učenim ljudem. Lovranci i Mošćenićani! Složite se lepo kako ljudi i poslušajte mene, ki već toliko i toliko let pišem samo za Vas: glasujte za Laginju — glasujte za Spinčića. Tim ćete pokazat da ste ljudi! *Barba Tončić.*

Izborno gibanje.

Narodna stranka u Istri postavila je kandidatom za petu kuriju veleučenoga g. Dra. Matka Laginju. Svaki pošten Istran znade vrlo dobro da je Dr. Laginja najvrednji da bude zastupnikom cele Istre. Svi talijanski deputati iz Istre nisu siromašnomu puku toliko koristili koliko jedini Dr. Laginja. Sa svim tim nalazi se izdajica koji proti Dr. Laginji najsmradnije piše. Krstić, koji sada riga sve moguće pogrde proti Dr. Laginji, dobročinitelju ovoga puka, pisao je o njemu 1. sječnja 1896 ovako: „I naš vrli istarski sokol Dr. Matko Laginja ugledao se u rodoljubni rad, ovjenčan zlatnim uspjehom druga mu Dra. Klaića, neumorno radi i zauzimlje se, što posvjedočuje njegova krasna i jezgrovita interpelacija, da se i u Istri ustroji hrvatska gimnazija, koje trebamo kao svagdanjeg kruha." Danas pak pljuvati na ono što se je godine 1896 hvalilo, to sigurno nije pošteno, tim manje što se Dr. Laginja nije u svojem radu i nastojanju od godine 1896 ovamo ni najmanje promjenio, nego uvjek neprestano radi za dobro istarskoga puka.

* * *

Naša stranka mora da dobro zapamti sve one, koji budu kod predstojećih izbora glasovali s mački. Takovi ljudi, koji svoj jezik, svoju narodnost, svoju veru za par srebrnjaka pod noge hitaju, ne zaslužuju da imaju od nas ni pomoći ni dobitka.

* * *

Dne 18. t. m. imao je Krstić kod Lovrine u D. Rukavcu nekakav sastanak. Tu se jelo i pilo sve a „maka" a va večer pucalo se rakete i drugo. Krstić nema nikakve službe, nikakovoga dobitka, pak pitamo se od kuda njemu novac? E, znati će sigurno g. Campitelli, Dr. Amoroso. Cleva i drugi u Poreču, a platit ćemo . . . svi skupa.

Kamo ćemo prit?

pita Krstić va svojoj „Krivoj Sloge" oneh, ki su još tako bedasti, pak mu veruju. Njega smučuju nekakovi dugi, keh da je tobože učinilo sadašnje kastavsko zastupstvo! On ih i nabraja ti dugi, i spominje nekakovi veli lumeri, samo da prestraši one trubile, ki mu još veruju. Pametni se ljudi temu od srca smeju, zač oni znaju, da ako je ča duga na občine, to su ga storili ljudi, ki su prvo bili na korite i kemi je Krstić bil jako blizu. Krstić kaže da je Gorupu duga 37000 krun, a ni nego 28000, i to 16000 krun, s kemi su občinu nakrcali Krstićevi prijatelji, a 12000 krun za kapelaniju va Sv. Križe, ča te oni kapelanisti izplatiti. A Krstić ne kaže da je najveće plačilo, ko tišći Kastavce, prišlo od njegovih drageh prijatelji-Talijani — a to su školske takse. Nego zač mi vreme gubimo s njim, neka se on radje skrbi, kako će šiora Ambrozini, pul ke on biva, platit oneh 22800 krun i kako će Viko Sussan platit oneh 28000 krun, a Vicko Pillepich 18000 krun, keh duguju va Poreč. Dobro bi bilo da se skrbi i za Kalčića i za Marotta, kem se je sve prodalo na bubanj. Ale bi morda rad, da ti njegovi pajdaši pridu na korito občine? Onputa bimo pak mi imeli dobrega razloga, da napišemo z debelimi slovi: Kamo ćemo prit? A sada je naše srce posve mirno, zač mi znamo, da koliko sadašnje zastupstvo, toliko i naš vrli i dragi glavar Miro u časti i poštenju stoje tako visoko, kamo jedan Krstić i oni ki s njim drže ne moru ni pogledat.

Dopisi.

Iz **Leprinašćine.**

Štovani gosp. Urednik, lepo Vas prosim, da tiskate va Vaš vredni list, ki je odlučil braniť i zagovarat naš narod i naš lepi materinski zajik hrvatski, ovo nekoliko besed, da se vidi i čuje po svem belem svetu ča i kako delaju naši neprijatelji Talijani za vreme balotacijoni. Ja Vam neću to lepo i mudro napisat, zač nisam čovek učni, ruka mi je težka i naučna više na motiku nego na pero, ma ono ča Vam napišem — verujte mi, da je od srdca. Dakle čujte me:

Va našoj občini ni Talijani, a i bolje da ni, ma ih je na našu velu sramotu čuda, ki š njimi drže i š njimi glasuju kad su balotacijoni. Tega svega nebi bilo, da nebi k nam dohajal zapeljavat preprostega čoveka stari mačji albukat, ki opet oživeje kad je vreme od balotacijoni. Ni ga već bilo čut ni videt, ma sada kako daj nastal mesec marač (za njega baš marač. Op. sl.) čut gaj brate, na sve mile strane! Jadna majka, ka ga rodila! Najpreja ću Vam povedat čaj jedanput bil ta mačji albukat. On Vam je bil — veli Hrvatina, ki bi bil šal na noži za svoj narod i svoj hrvatski zajik. On je, kada su ga va Grace storili za duhtora, nosil opanki kako Hrvati, da s tem pokaže svetu, koliko on drži i štima svoj narod od kega je potekal. A ča sada dela? Sada, braćo moja mila, pljuva na svoj zajik i narod, pljuva na materino mleko, pljuva na sve čaj svakomu čoveku najsveteje na ovem svete. Dal se je va službu našem neprijatelju, da nas zapelje, da glasujemo i držimo z onemi, ki neće da za nas znaju, ki neće da za naš zajik čuju, nego nas zovu i ščavi i čiči kad ni balotacijoni, a sad smo im mili i dragi, samo da njim pomoremo napunjevat gladne želudce, da njim pomažemo odirat z nas našu kožu. Nikad, braćo moja mila! Bolje, da se pod nami otvori crna zemlja, nego da ostanemo sramotni pred celem slavinskem svete, da smo se prodali šegavom Talijancu, zapeljani od jednoga prodanca, ki bi dal za novac i dušu i telo, a već je, tužna mu majka, to i storil. Dakle ta čovek, ako mu se more reć čovek, obleta, a s njim i neki drugi, keh imena neću spominjat, zač me je sram, da su se nikad rodili na ovoj našoj zemlje, mami ljude i pozivlje ih na dogovore, kako bi ih laglje prodal, kako bi laglje prodal njih zajik, kega smo kako dar božji reditali od naših drageh otac i ded, pak kemu . . . nego Talijanu. Govori, da će ih Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku, a on ih s tem prodava Talijanu. On sazivlje ljude na dogovore, al po tajno, a ki tajno dela, Boga mi pošteno ne dela. Prvi dogovor je zazval va Ičići. Kad je došul, da se tamo spravlja ljudi i gospodi z Opatije, ki bi mu bili lahko z jednom besedom zaprli usta, prenesal je to za drugi put, a oni drugi, ki š njim zoblju, bi bili čuli ku gorku. Ča ne prodani luštrišimo? On je zazval drugi pogovor, al tajno, da nebi ki šegaveji prišel i ljudem rekal: Ne verejte mu braćo naša, on je Juda, izdajica je on, on je kupljen, da Vas vara, on Vas prodava kako blago našemu neprijatelju. On dela tako tajno, zač drugačije ne more, zna on lija, kako mu je postupati s ludim. Sabralo se ih je, kako sam čul okolo 30, žalostna im majka! Ča se je govorilo pravo ne znam, al bit će sigurno, koliko se va Hrvatskoj plaća od ženi, kokoši i poneštri. Jilo se je i pilo a la maka, e na kraju je dobil još svaki 1 krunu Judina novca. — Narode, ča ne vidiš kamo to vodi, ne vidiš a imaš oči, ne čuješ, a imaš uši! Kad ćeš već jednom pogledati! Drugi dogovor držal je u nedelju dne 11. t. m. va Tumpićih i tamo tajno, da ki ne opre oči brižnem kmetu i mu reče: goni izdajicu! Dosti je, ne morem više, ruka mi se trese od boli i jada, gledajuć kako je naš narod još zapućen, kada se pusti varat od jednega takovega čoveka. Braćo, još ovu, gledajte ča delate, odprite već jedanput svoje oči, da nas ne budu proklinjala naša deca, da smo zavarani i zaslepljeni prodali svoj zajik i narod za Judin novac. Koji se ni tega ne boji, tega će stignut prst božji al prije, al kašnje. Tako mi Bog pomogal. *Jedan stari Leprinčan.*

Iz **Mošćenica** 12. novembra 1900.

Radošću doznajem, da ste naumili izdavat „Narodni list". Prosim Vas g. uredniče, da biste primili u dični Vaš list ovaj mali dopis iz našega dragoga gradića.

Čim se je kod nas doznalo da će brzo biti izbori za bečki parlament, počeli su ovamo zalaziti Talijani iz Voloskoga i Lovrana, nebi li ovde pridobili naš puk da kod predstojećih izbori bira talijanske zastupnike. Mi neznamo što su u Mošćenicah načinili, nu nadamo se, da će naši vredni Bersečani i Mošćeničani učiniti sve moguće da budu tamo izabrani naši dični zastupnici Dr. Laginja i Spinčić a ne Talijani. Kako ovi i njihove podrepine proti našoj narodnoj stranki agitiraju osvedočit ćete se iz sledećega slučaja. Predprošle nedelje je poznati „Afrikan" na javnom trgu u gradu govorio: da su Hrvati Ungarije dužni 4 milijuna forinti, pak da bi sada Hrvati htjeli da Istra pomože plaćat Hrvatskoj taj dug; on (Afrikan) sam da ima nekoliko acijoni od banke ungarezke kojoj jesu Hrvati dužni. Takove bedastoće rabe naši neprijatelji da proti našoj narodnoj stranci u Istri puk bune i nadje se žalibože bedastih ljudi koji njim takove gluposti vjeruju. Što ima Istra sa hrvatskimi i ungarezkimi dugovi, ej Afrikane, reci malo!? Briga tebe za to! Ti hoćeš samo da puk zavadjaš i proti vlastitoj krvi buniš, pak ako nadješ bedaka koji ti vjeruje, tad se samo pod brkovi smiješ.

U smradnoj Krstićevoj „mačjoj" izašla je nekakva šepava pjesmica iz Mošćenica u kojoj je sve puno laži i pogrda proti našim zasluženim zastupnikom Spinčiću i Laginji i proti našim poštenim rodoljubom. U istoj se „Grego" služi poznatom starom izmišljotinom, da bi Hrvati u Istri htjeli prodat Istru pod Hrvatsku, kako da se zemlje i ljudi prodaju na način kokoša ili drugoga blaga. Ala ludi „Grego" zar misliš da su ljudi sada na koncu devetnaestoga vjeka tako bedasti, da će takovim tvojim lažim i izmišljotinam vjerovati? Znaj da su u laži kratke noge, pak neće proći dugo da ćeš se ti radi tvojih laži ljuto kajati. *Doro.*

Ki je pak ta Bennati?!

To Vam je jedna šperlenta, kakove ni ni blizu ni dugo. Da ga vidite kako hodi! A ma kako da je vas svet njigov. Vavek je z glavom zgoru, kako da je svu mudrost pozobal. Pak za svem tem — to vam je cela mizerija i na duše i na tele. On je, istina, bil po školah i postal je nekako i albokat — ma znate, jedan od oneh albukati, ki dobe svaku stotu pravdu. Va Capodistrie, odkuda je on, ima već puno teh albukati, a konkurenca je velika, pak brizan Bennatić nima dosti krajcari. A mlad je još — pak bi se jako rad zabavljal, i misli: Vidi vraga, ako bi me storili za deputata, ja bim dobival na dan po deset fjorini. To je lepa plaćica za me, ki sam z mojum albukatorijum na gubitke. Puli tega bim još videl Beč — juhehe! kako bi to lepo bilo. Niš ne delat, potezat plaću i šečat se po Beče! Orpo! Tako je on mislel — ma trebalo je najprvo da se malo polasti Talijanom, da na njega oči hite. A to je on i storil. Kada je bil va Sbore od istarskih deputati i kade je jedan naš rekal, da bi se moralo istarskemu kmetu pomoć, zač da je siromašan, on se je dignul i rekal: Va Istre smo gospodari mi Talijani, i takovi ćemo i ostat, a za slavenskega kmeta mi se skrbet ne ćemo, mi smo gospoda, a ča su kmeti? A ako bi se ti slavenski ljudi v Istre stavili va glavu, da bi nam oni oteli zapovedat, mi bimo benj našli pomoći od oneh trejset milijuni Talijani, ki su va Italije i ki nam stoje za škinum. Na to su mu svi rekli: Bravo, bravo! i od tega momenta su počeli gledat, da ga store za deputata va Beč. Ma trebalo je najprvo dole hitit Bartulića. To su i storili — a sada se svi bore za Bennata, zač je on rekal, da za škinum od Talijani stoji trejset milijuni. Talijani iz Italije. Nego oni bi ga storili za deputata i da je rekal, da za njihovum škinum stoji trejset milijuni tovari.

Kemu se mi čudimo?

Mi se ne čudimo jednomu Krstiću, kada okolo tambura da naši deputati Spinčić i Laginja gledaju, kako bi Istru prodali pod Hrvatsku, nego mi se čudimo onem, ki mu to veruju. Kada je pred 27 let Dr. Vitezić bil zibran za deputata va Beč, Talijani su isto tamburali ča i Krstić sada, a tako su isto tamburali Talijani i pred 10 let, kada su bili va Beč poslani kako deputati Spinčić i Laginja, pak pitam Vas ja malo, je morda Istra zato spala pod Hrvatsku? A kako bi naš presvetli cesar pozval našega Laginju k sebe na obed, da bi videl, da mu Laginja prodava Istru? Ovi ljudi po boštra misle, da se Istra more prodat kako vreća maruna ale kako funt fažola, kakovega kupuje pržuner Virant, kada mu Krstić pride vizitu storit na Volosko.

Ah! trubili, trubili, trubili!

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

P. 185 le 1898

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA ZAGREB

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 8 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 2. Volosko-Opatija u četvrtak 29. studenoga 1900. God. I.

Ljudi, ki ste pametni, ne verujte Krstiću!

1. Krstić je vredan za beči i zlo delo storit.

Carsko kraljevski poglavar Fabiani napisal je i podpisal, da je Krstić vredan za beči storit i takove dela, za ke se gre va pržun. Isti ta carski čovek rekal je, da je Krstić naprasita karaktera i da ne uživa najbolji glas, a još je isti carski kapitan napisal i podpisal, da je Krstić bil više puta kaštigan od pulicije, i da je bil z Reki izagnan, i da je on vredan ofendit i impiegate, kada obavljaju dužnosti svoje službe, a još je na kraju ta isti carsko kraljevski kapitan Fabiani napisal i podpisal da je Krstiću i drugačeje poštenje maćano, tako da on žive dugo od svoje zakonite ženi i da se za svoju familju niš ne skrbi. To je rekal gospodin Fabiani, ki je bil prvo na Voloskem, a sada je cesarski kraljevski kunžiljer od governa va Trste, a to isto je potvrdil i neki dan. Dunke već je to dosti ča je o Krstiću napisal i podpisal ta veli cesarski čovek, pa da se svaki od njega obrne i da ga se dugo drži.

2. Krstić veliki Hrvat. Njemu je hrvatsko ime sveto.

I urebci znaju, da je Krstić bil jedanput veli i strahoviti Hrvat i da je v Reke z revolverom v ruke strašil one, ki bi bili samo ča progovorili proti hrvatskemu jeziku. On je va svojoj „Krivoj Sloge“ od 15. jenara 1896, dunke pred četire leta, pisal, da kako mogu **njega, jednog Hrvata iz Dalmacije,** smatrati tudjincem va Kastve, **ki da je matica hrvatstva va Istre.** Va istoj njegovoj Sloge od 1. febrara 1896 on i vaspeta zove sebe Hrvat-Dalmatinac, paće tu spominje kako mu je **hrvatsko ime** — sveto. Čitajte „Pravu Slogu“ od onega dneva, pak ćete to nać na drugoj kolonice prve strani. A va broje od 1. marča 1896, kad je čul da je umrl veliki i slavni Hrvat Ante Starčević, Krstić je pisal ovako:

„Pod dojmom tako velike nesreće, koja je stigla njegovom smrću **hrvatski narod, mi** (to će reć Krstić) sa vrelim suzama na očima dielimo saučešće sa svim onim plemenitim, iskrenim i nehinjenim patriotima, kojima je **prvo i glavno** geslo jednog Ante Starčevića, to jest **sreća i sloboda hrvatskoga naroda!**“ Tako je pisal Krstić 1. marča 1896. Najdite mi jednega većega Hrvatinu — nego je to on bil na 1. marča 1896.

3. Krstić veliki Taljan. Njega Taljani mastno plaćaju.

Ma to je bilo pervega marča 1896, no šest meseci za tem zapuhal je posve drugi vetar i na Krstićevem tele se je promenila svaka i najmanja dlaka. On je najedanput storil jedan silni salto mortale i skočil mej Talijane, i počel im je služit za plaću — on je postal njihov plaćenik. Da je temu tako, svedoči nam list „Prava Sloga“, ku je počel štampevat još istega leta 1896, a najbolje nam to svedoči list ča mu ga je pisal Mate Campitelli, kapo od sveh istarskeh Talijani, čovek ki je na gorke suze plakal, kada su talijanskega kralja ubili, a za našom kraljicom, kada ju je Talijan ubil, se more reč, da se ni ni škomponil.

Tu vam je najprvo pismo, kako ga je na 21. novembra 1896 ta Campitelli pisal Krstiću.

Parenzo 21 Novembre 1896.

Pregiatissimo Sig. Dottore!

Quando Ella fu qui, io dichiarava che per la pubblicazione del giornale di cui intendeva imprendere la Redazione, io avrei eventualmente contribuito fino a fior. 20 almeno pel periodo da Lei richiesto per 4 mesi.

Poi s' accordarono meglio col dr. Cleva ed il dr. Amoroso i quali assunsero cumulativamente di fornirLe per l' epoca suddetta mensili fior. 100 non calcolando queli che Le potrebbero essere forniti da Pola.

Dopo io non La vidi; epperò i due Signori, a completare la predetta cifra di fiorini 100 mi dissero, che bastava dassi loro mensilmente fiorini dieci che pagai anche pel primo mese.

Non so, se quando Ella mi diresse la Sua dei 9 corr. fosse ancora in possesso di fior. 100 speditoLe pel I. mese dal dr. Cleva nei quali erano compresi, come dissi, 10 dei miei.

Dopo ciò, se fosse per occorerLe l' intiêro importo, cui io mi dichiarava disposto di contribuire, e ne avesse fatto calcolo, io oltre i fior. 10 che verso e verserò al dr. Cleva, sono pronto a rimetterLe mensilmente, dietro un gentile Suo avviso gli altri fior. 10.

Io non ricevetti, ma ho veduto il I. Num. del giornale.

Mi dicono che come il programma anche il giornale abbia una lingua troppo corretta ed alta, chè non è compresa dal popolo.

Cerchi perciò di usare d' una lingua più popolare.

Giacchè, solo se inteso dalla generalità, il nuovo giornale potrà conseguire l' intero suo scopo.

Stia sano, e buona fortuna!

D.mo dr. Campitelli m. p.

To bi hrvatski, po našu, bilo ovako:

Velecenjeni gospodin duhtor Krstić!

Kada ste bil ovde, rekal sam Vam, da bim Vam daval za foj, kega ćete Vi štampevat, do 20 fjorini barem za vreme od četiri meseca, kako ste Vi oteli.

Zatim smo se bolje sporazumeli s duhtorom Clevom i s duhtorom Amorosom, ki su skupno na se zeli, **da te Vam davat 100 fjorini na mesec** za celo vreme, ne računajuć ono, **ča bi Vam se moglo davat s Pula.**

Pokle ja Vas već videl nisam; oni dva gospodina su mi pak rekli, da za skupiti rečenih 100 fjorini, dosta je da ja davam 10 fjorini na mesec, pak ja sam ih već i dal za prvi mesec.

Kada ste mi pisali na dan 9. ovega, neznam, ako ste već imeli v rukah oneh 100 fjorini, keh Vam je za prvi mesec poslal duhtor Cleva i va keh je bilo i oneh mojeh 10 fjorini.

Ako Vam pak kasneje bude za potrebu imet celu onu sumu, ku sam ja obećal, da ću Vam davat, i ako ste na nju računali, ja sam pripravan i povrh oneh 10 fjorini keh davam, davat dohtoru Clevi i drugeh 10 fjorini na mesec, samo ako mi to dobrohotno javite.

Ja nisam prijel 1. broj Vašega foja („Prave Sloge“) ma sam ga videl.

Govore mi, da kako program tako je i foj pisan preveć čistim i visokim jezikom, kako puk ne razume. Gledajte za to, da rabite više pučki jezik, **jer samo ako budu svi razumeli, novi će foj moć prit do onega zač ga se piše.**

Budite zdravi i dobra sreća.

Odani Vam duhtor Campitelli.

Krstić govori da je ovo pismo falsifikano. Neka nas tuži, ako je vredan, ter on je albukat, zna dobro, da kad bi ovo pismo bilo falsifikano, da bimo mi dobili najmanje pet do šest let pržuna. Neka nas tuži, ako misli da je falsifikano, pak ćemo se onputa gledat. A ča stoji va tem pisme? Va tem pisme stoji, da su njega leta 1896 gospoda iz Parenza mastno plaćali, samo da i dalje trujo naš puk s onom njegovom „Krivom Slogom“, a plaćali su ga i oni z Pula i oni z Trsta. A iz tega pisma se vidi, da je Krstić moral pisat va svojoj „Nesloge“ jušto onako, kako su to oteli Taljani, pak i pravo je tako — oni su ga plaćali — oni su za to bili njegovi gospodari — i on je moral tancat onako kako su mu oni sopli, a naši mački su pak tancali kako je on sopal i kako su oni z Poreča sekundali. Campitelli mu prigovara za prvi broj, ki je prišal vanka va novembre 1896, da je lepo i čisto pisan — pak mu je svetoval neka piše više nizko, a mi znamo da ga je va tem Krstić dobro poslušal. Dunke kako je lahko videt, Krstić je za talijansku plaću mutil naš nebogi puk. To je dokazano. I u istinu ni bilo pogrde, ke ni taj plaćeni agitator talijanski hitil na naše najdičnije ljude, počet od velezaslužnih naših zastupnika Spinčića i Laginje pak do one naše korenike dra. Janežića, a znamo da kraj tega ni pozabil ni našega urednika, ki de rešto mare za njegove uvrede kako i za ono blato ko njim se taka za podplat.

4. Krstić sopet Hrvat. Njegovo pismo duhtoru Stangeru. Pita 1000 fjorini.

I tako je stvar tekla dalje. Nego kako je Bartulić bil zibran na način kako već sami znate, puli Taljani je ohladnela volja za plaćat Krstića. Ta je njihova volja ohladnela i z razloga, ča njemu ni bilo nikada dosta beči. On je zapal opet va mižeriju — njigovi su ga počeli abandonevat — on je počel mislet, ča će bit z njega, pak va onem prvem strahe šal vam je on doma va Dalmaciju — va svoje mesto, kade se je rodil. Oni dični ljudi, znajuć za sramot ku njim je storil — već su bili pripravni, da ga zgrabe. Na to je on pal na kolena i počel ih molit oproštenja i obećal njim je sve na gorke suzi, da on ne će nikada više pisat „Prave Sloge“ i da će se popravit; da će popravit ono ča je sagrešil. Ja on im je obećal, da će bit njegova skrb, da Rukavčane vaspet pomiri i da im pokaže kako ih je zapeljal. Na to je prosil, da neka mu daju jednega čoveka ki će s njim poć na Volosko, da mu bude laglje vaspet se približit našem ljudem, keh je prvo tako grdo uvredil. I dali su mu tega čoveka, a ta je bil gosp. Vukić, njegov domorodac, i ta gospodin je toliko storil, da je Krstića prijel duhtor Stanger na Voloskem, pred kem je Krstić molil oprošćenja i celu uru se kajal za zlo ko je storil. Na to mu je Krstić napisal ov list:

Veleučenom gospodinu
dru. A Stangeru, odvjetniku
Volosko.

Obzirom na naš današnji dogovor, zahvaljujem Vam, što mi podadoste priliku, da Vam izkažem **moje izvorno čuvstvo Hrvata.** Uvjeravam Vas, da od danas biti će moja prva i zadnja dužnost da budem na korist **našoj hrvatskoj stvari,** dà, biti ću Vam brat po krvi i po srdcu.

Zdravstvujte.

Matulji, 25. novembra 1897.

Ivan dr. Krstić.

Treba da Vam morda stumačim ov list. Ja mislim da ne — va njem je sve čaro. Krstić obećaje, da će bit njegova prva i zadnja dužnost da bude na korist našoj hrvatskoj stvari, proti ke je va svoje vreme izrigal svega i svačesa. Nego to ni duralo puno. Kako je prvo Krstić trgoval s Talijani, tako je sada otel trgovat i s nami — on Vam je naime otel da mu dr. Stanger da 1000 (tisuće) fiorini, pak da će vaspeta bit sve va rede, a kako nam ne treba plaćenih ljudi, da se za našu stvar bore, jer je naša stvar sama od sebe sveta i pravedna, on videć to, vaspet se je od nas odajal i vaspet obrnul banderu, i bolje za nas da je.

5. Krstić socialista.

I postal vam je socialista. Vi ćete se još spamećevat oneh zbori, keh je držal na Matuljah, i kako je govoril, da svi ljudi bi morali imet jednako beči i ča ja znam ča je sve brbljal. No pul socialist ni ostal puno — on je videl da ni pul njih se ne papa kako bi on otel, pak je i njim obrnul škinu.

6. Krstić sopet Talijan.

Ča će sada, kamo će sada? Čovek njegove koži ne promišlja dugo. Njemu je glavno dobitak — a mi znamo da g. Fabiani misli da bi on storil za dobitak i zlo. On vam se opet ponudil Talijanom, a kako Talijani ne gledaju na tanko, kada im se treba s nami borit, oni su ga lepo opet prijeli, da se moru pul prve prilike s njim okoristit. A ta prilika je i prišla. Izbori su za Beč — a Talijani bi oteli zbrat ljude, ki će pred svetom vapit da je Istra talijanska zemlja. I tu im pomaže Krstić sa svojom „Krivom Slogom".

7. Ne verujte Krstiću!

Kad se sve to zna, i kad se sve to može i dokazat, je moguće, da bi se još moglo nać ljudi, ki bi verovali takovemu čoveku? **Ako ni istina ča smo mi napisali neka nas tuži slobodno — ma on tega ne će, zač zna da bi mu se onde crno na belem pokazalo ča je i kakov je.** On je plaćenik talijanski, a najžalostnije je, da oni beči, ki mu Talijani davaju, da ćemo morat plaćat svikoliki va franjkah. Za to se neka nijedan ne čadi, ako su mu prevelika plaćila. Moraju bit, kada Talijani troše toliki beči za „Krstićevu Slogu" i za vino s kem se, kada su izbori blizu, prodanci po oštarijah napajaju. A našemu puku, kega more i muče i desno i levo, mi davamo jedan savjet: Neka se drži dugo od Krstića, neka mu ne veruje, temu čoveku, ki je već toliko puti banderu obrnul. Ne verujte temu tudjemu plaćeniku, ki ne gleda nego kako bi Vas Talijanom zručil, da oni z Vas delaju ča ih je volja, ne verujte mu — već dajte se razlogu i vi ki ste šli po krivem pute, vratite se nazad na pravu stazu, tamo ćete nać sveh nas, svu vašu pravu braću, a mej nami one naše dve diki Spinčića i Laginju!

Izbori za petu kuriju u Istri.

Leta 1896. bil je va bečkem parlamente učinjen zakon za izbor zastupnika iliti deputata za petu kuriju. Polag tega zakona imaju u svakoj provinciji pravo zbira va bečki parlamenat po jednega ili više zastupnika svi oni Austrijanci, koji su navršili 24. leto i koji nisu bili pedepsani od kriminalskoga suda, sve jedno plaćaju ili neplaćaju ča od franjaka. Naš Cesar i Kralj je ta zakon potrdil i leta 1897. se je po tem zakone za prvi put zbiralo deputate za petu kuriju. I pravo je, da je Naš Cesar i Kralj ta zakon potrdil zač, kad je svaki i ako ne plaća poreza iliti franjke, dobar da pušku nosi mora imat i pravicu da bira zastupnika u bečki patlamenat. Istra bira samo jednega deputata za petu kuriju. — Leta 1897. bil je v Istre zbran va petoj kuriji Talijan Dr. Bartoli premda ima v Istre naroda naše krvi i jezika preko 80 tisuća više nego Talijani. —

To se je tako dogodilo jerbo su to leto počinili Talijani v Istre svega i svačesa na škodu našega naroda, samo da bude zibran Talijan. Nećemo Vam na dugo pripovedat ča i kako, samo ćemo spomenut Labinj. Tamo su leta 1897. na tisuća naših kmeta pred gradom čekali da glasuju za Dr. Laginju. Nu labinjski Talijani, koji su se bojali da bi prevladali naši kmeti zastrašili su njim da nesmeju prit glasovat u grad jerbo ako pridu da će svi poginut. I u istinu, labinjski Talijani bili su pripravili vrelu vodu i vrelo ulje, da u uzkih ulicah iliti kuntradah grada po kojih bi bili morali naši kmeti proć zlevaju na naše siromašne ljude vrelo ulje i vrelu vodu. — Kad su naši kmeti to videli i čuli rekli su: „idimo mi lepo doma jerbo da gremo u grad bilo bi krvi a nas bi ni krive ni dužne u tamnice pohitali". I tako se je dogodilo da su Talijani u Labinju zibrali svoje fiducijare. Recite malo ča ni to morda baš onako kako kada su Turci nevernici kršćane „nožićom" klali. — I to živimo na koncu devetnajstoga veka!

Na takovi i drugi protuzakoniti način su Talijani leta 1897. zibrali Talijana Bartolića.

Ovo leto su namesto Bartolića Talijani odlučili zibrat nekega Bennatti iz Kopra za kojega niste sigurno do sada niš ni čuli. Oni su odlučili i ovo leto učinit sve moguće samo, da bude zibran ta Bennatti. Talijani znaju da bi bila najveća pravica, da bude zibran naš zastupnik, jerbo kako smo rekli je u Istri 80 tisuć našega puke više nego Talijani. Nego ovi ne mare za to. Talijanska stranka hoće da prikaže svetu da je Istra talijanska zemlja i radi toga hoće na silu da bude zibran Talijan Bennatti. Oni će i ovo leto kako su i 1897. ponudjat tisuće fiorini za glas jednoga fiducijara samo da bude njihov zibran. Radi toga moramo mi ljudi hrvatskega i slovinskega jezika sve sile napet da ziberemo u petoj kuriji čoveka naše krvi i jezika da nebudemo pred svetom pasali za Talijane.

U petoj kuriji zbirat ćemo fiducijare a ovi će pak u mesecu jenaru zbirat deputata. — Mi dakle moramo u petoj kuriji izabrat samo takove fiducijare, koji će na svaki način birat za deputata Dr. Laginju. Nije treba da Vam govorim ki je Dr. Laginja; njega u Istri poznaju svi a siromahi najviše. Med nami rodjen i uzgojen pozna i on svakoga i svaki kantunić u Istri, pozna naš i svoj dragi materinski jezik i pozna sve naše potrebe. On je već do sada učinil našemu siromašnemu kmetu toliko dobra da se neće na njega nikada pozabit dok bude veka i sveta.

A i za budućnost moremo se nadat da će nam puno koristit jerbo zna hoće i more.

Svaki koji proti Laginji piše ili govori ili koji dela da se u petoj kuriji u Istri bira drugoga zastupnika a ne Dra. Laginju taj nije prijatelj Istre taj je od Talijana podkupljen i plaćen.

Mi moramo braćo svi složno delat za Dra Laginju i njega zibrat da nebudemo spali pod Talijane koji bi hteli da istarski kmet bude njihov šćavo. U to ime neka nam pomože sam svemogući Bog!

Još par besed Lovrancem i Mošćeničanom.

Dragi moji Lovranci! Mili moji Mošćeničani! Vi ne ćete zamerit, ako Vaš barba Tončić i danaska malo počakula s Vami, ča ne da ne ćete? A pak zač bite mi ni zamerili, ter ja sam Vaš stari prijatelj. Koliko smo se već puti našli va onem našem starem foje, va onoj našoj lepoj i dičnoj „Našoj Sloge", kà se već više od trejset let bori za pravice našega ubogega istrijanskega kmeta, kega bi Talijani najraji podavili. I va tem lepem i dičnem foje, va toj dragoj „Našoj Sloge", Vi ste me našli puno puti — a i smeli ste se z onem, ča sam Vam ja pisal va mojeh „Paćuharijah" i va drugeh mojeh pismeh. Va teh mojeh „Paćuharijah" ja sam Vam lepo litratal sve ove naše lovranske Kalabreze, ki bi oteli, da mi jutra spademo pod Italiju; ja sam Vam prikazal Kukumu, Blejamina, Valčića, Minjinjanja i tolike druge — i Vi ste se smeli svakiput, kada bim ja tem „Poperdilom" malo popapril. Dunke nasmeli smo se već dosta — a ćemo i još ako će Bog — ma prišlo je vreme, da jedan put sprogovorimo malo i mužki, kako trebe. Zaludo je, dragi moji prijatelji, težka su nastala vremena, neprijatelj pakleni gleda na nas i nastoji, kako bi nas za vaveki vekom zatrl. Moja je dužnost, da Vam tega neprijatelja pokažem — da ga se morete čuvat. Ta Vaš neprijatelj je Talijan. On je bil Vaš neprijatelj od vavek. Stari, nekadanji Benečani su osiromašili Istru, oni su ju unesrećili za vavek. Ti razbojnici prihajali su va naše kraje sa svojemi galerami i odnašali preko mora sve naše bogatstvo. Oni su krivi, da smo ostali malo manj prez zemlji — zač su posekli svi naši boški i umejki, a Vi znate kakova je to nesreća za kmeta, kada mu posečeš umejke. Od svega ča je bilo ostane mu samo kamenje. I tako se je dogodilo — pogledajte malo Lovranci i Mošćeničani okolo sebe i ča ćete videt: sve samu pustošu. A toga ne bi bilo, da ni oneh prokleteh Benečan — Talijani. Nego to su Benečani drago platili. Prišal je Napulion, pak njim je z vratom zavrnul — i oni su tako našli plaću za svoje opačije, ke su storili po Istre i po Dalmacije. Nego barbarsko talijansko seme ni se s njimi zgubilo. Benečani su propali — ma su ostali Ćozoti, i kakogod su prvo Benečani rovinali naši boški, tako su nam sada Ćozoti podavili malo manj svu ribu va more, tako da se naš čovek mora sada mučit i ubijat ako će ćapat kakovega lignjića, dokle je nekada va tem istem more mogal s rukami ribu lovit. Pak su prišli talijanski trgovci z marunom v Reku i va Trst i tamo prodavaju Bog zna kakov kostanjićinu ceneje, nego bi ga mogli prodavat naši trgovci, ki imaju samo dobru robu. A tomu je kriv najviše lovranski komun, ki se niš ne briga, da goveran stavi daciju na talijanski kostanjićini. Nego da bi to komun storil, on bi se zameril Talijanom, a podesta lovranski, pak meštar Grosman i Beljamin će raje, da Vi svi kmeti prvo propadete, nego da se oni zamere Talijanom, s kemi oni dobro stoje. Tako i naši brizni artižani umiraju od glada, dokle Talijani, ki su se lepo imposesali va našem Lovrane, frajaju i čine lep život. To je koliko vidite na svoje oči. A koliko je tega ča vi ne vidite? Bi se moglo nać danas va Austrije jednega čoveka, ki ne zna kamo bi nas oteli zapeljat Talijani? Svaka njihova misal, svaki njihov pogled gleda va Italiju. A nisu svi Talijani va Istre takovi — ne — zač ima v Istre i talijanskeh kmeti, ki ne bi šli pod Italiju, da ćete ih sve na male bukunice stavit. Hote va Rovinj pak ćete čut kako su oni kmeti proti onem Talijanom ki bi nas oteli zvuć pod Italiju. A ti Talijani, ki bi nas oteli zvuć pod Italiju, to su samo gospoda, ki znaju, da bi im va Italije dobro bilo, zač talijanski su zakoni storeni samo za gospodu, a ne za siromahi, zato i bežu talijanski kmeti i artižani ća z Italije — svako leto ih gre ća do sto tisuć — a gospoda ostaju, pak se lepo tove s mukom onih briznih ljudi. To će Vam povedet svaki Talijan. Dunke gospoda su, ka bi nas oteli zapeljat pod talijanskega kralja, a Vi se moji dragi Lovranci i Mošćeničani čuvajte talijanske gospode — čuvajte se ih kako vraga s pakla. Vi ne znate kakove su to pijavice. Hote malo v Istru, pak ćete čut, kakovi su to Abreji. Još huji nego Abreji. O tem bi Vam znali povedat istarski kmeti na Puljšćine, okole Parenza i Capodistrie, odkuda je on Bennati, kega bi Vam radi storit za deputata va Beč. Tamo Vam Talijan posudi kmetu recimo 100 fiorini. Nego prvo neg će mu ih dat, odbije mu 15 fiorini interesa za jedno leto, to ih kmetu da samo 85. Onputa mu kmet mora pernest o Vazme jedan pršut, o Petrove voz sena, a o Martinje spud vina. I najzad mu Taljan stavi i kuću i selo i sve na inkant. Tako Vam delaju gospoda Talijani, ki bi oteli i z Vas tako delat. Ja to bi oni oteli storit, ti redentisti, ki su bili kapaci i va Monzu telegrafirat današnjemu kralju talijanskemu, kada su mu ono otca ubili,

ma za našu briznu, pokojnu kraljicu nisu se nanke škomponili, kada ju je ono pred dve leta ubil on pogan od Talijana. To je čaro, tu i slepi vide, pak ja se ne morem donaprečudit, kako se more nać va Lovrane jedan čovek, ki tem talijanskem čarlatanom još i veruje! Ča će nam oni „gua", oni „štanjaroti" i „lumbrelaroti" mi smo tu doma i tu ćemo da gospodarimo, a Talijani, ako te ča imet — neka gredu lepo va Italiju.

Dunke ča storit? Dugo se držat od teh ljudi — i lepo se oslonit ua one, ki su vas svoj život pokazali, da su dobri i pošteni, a to su naši vredni deputati: Spinčić i Laginja. Na njih se Vi oslonite i zadnja mi ova ura bila, ako ćete se za to nikad pokajat. Oni brane Vaš jezik — Vašu čast. Njim dajte i Vi svoj glas — a onputa njim povedite sve Vaše nevolje, i oni će ih onputa povedet našemu dobremu cesaru i kralju Franu Josipu. Posebno pak Vi, ki ste prošli 24 leta, dajte svoj glas dobremu duhtoru Laginji, i ja Vam morem reč, da će to bit i našemu cesaru jako drago, zač naš cesar jako ljubi našega gospodina Laginju — ter on ga je pozval k sebe i na obed.

Živila dunke peta kurija i naš deputat duhtor Mate Laginja! Neka žive, a mi braćo zdravo i veselo!

Barba Tončić.

Mošćeničkomu puku na znanje!

Ja znam, kako se Vi, dragi Mošćeničani, dobro spamećujete, kako su pred četiri leta žadarmi peljali jedno deset dvanajst Mošćeničani zakovanih na Volosko. A ki je bil svemu temu kriv? Ona gospoda va Lovrane, ki su Vam govorili, da ćete past pod Hrvatsku, da te Vas prodat, da ćete plaćat na kokoši i druge nespodobne stvari. To su gospoda, ki mej sobom talijanski govore i ki bi radi, da talijanski zajik po svuda zapoveda, na sude, po školah i druguda, a Vaš lepi materinski zajik da pod nogi hitite. I neki ljudi, ki neznaju čitat ni pisat i ki malo razumeju, daju se naputit, pak drže s njimi i brižni misle, da drže za svoj zajik, a oni drže za najhuje Talijane, kakovi su bili oni, ki su bili namišleli va našega dobrega cesara bombu hitit, kada se je skroz Pazina va Pul peljal i ki bi radi, da Istra pride pod Italiju. Ma ne samo, da to neki veruju, nego neki počmu i svadju iskat, pak ljudi va nesreću pridu, a oni, ki su ih prevarili, se lepo jedan z drugim smeju i ruki taru od veselja.

I sada, kada su počeli balotacijoni za zastupnike va Beč, počel je on Afrikan z Dragi, kega svi dobro poznate, ljude strašit i nagovarat, da neka se čuvaju, aš da te ih prodat pod Hrvatsku. On pobožnića misli, da se ljudi prodavaju kako i kravi na Škrljevem. A zna dobro, zač tako govori. On vavek teče po Lovrane i Voloskem, pak se s Talijani pogovara, kako ima govorit, da Vas laglje zmuti, a najviše ga je puti videt na Voloskem kod albokata Constantina, kod onega najzagrižnijega Talijana z Pazina, ki je poslan zato va ove kraje, da seje nemir mej naš domaći puk. Još šam čul, da šior Afrikan zna ljudem i vino plaćat. A odkuda mu ti beči? On će to najbolje sam znati, ma onako avar kako je, težko da bi od svojega trošil. Osobito ovi dni on će okolo Vas teć, strašit Vas i govorit onako, kako su ga Talijani navadili. Ako bi komu prišal na vrata, da Vam takove prediki drži, metlu zamite, pak ga pometite, neka gre va Italiju ale va Afriku mej oni črni i divi ljudi, neka njim dava rog za sveću, a ne Vam, ki ste pametni. Ja znam, da se neće ni jedan od Vas pustit više prevarit. Ja mislim, da su već i slepi mogli pogledat i razumet, ki Vam je prijatelj a ki neprijatelj. Složni budite sada, kada budu balotacijoni. Složni budite kako su i Brsečani složni, svi kako jedan. Svi ste jedne veri i jednega zajika. Nemojte hitat Vaš materinski zajik pod nogi. Složni budite kako su po svudu naši ljudi va Istri složni. Pogledajte na Kršanščine, Labinščine, Čepajščine, Pazinščine, Poreščine, Puljščine, svagde su ljudi lepo složni i složno čuvaju i brane svoj zajik. Najveća sramota bila bi za Vas, kada bite svoj zajik kega Vam je Bog dal, pogazili. Pljuvali bi sami na se i svet bi Vam se rugal. Zato Vi se lepo pogovorite z Brščani keh ćete zbrat za fiducijari, ki te poć pokle na Volosko zastupnika zbirat. Ti fiducijari, keh ćete Vi zibrat, moraju bit pravi i pošteni muži, ki te veselo dat glas za našega Spinčića i Laginju. — Spinčić i Laginja su bili naši zastupniki i do sada. Ovo su Vam kmetski sini, ki poznaju naš narod va dušu. Znaju oni, ča našemu puku treba. Znaju oni za nevolju našega kmeta, pak ga va svakoj prigode brane i za njegovo dobro govore. Da Vas ovi va cesarskem Beču ne brane i ne zagovaraju, ljudi moji dragi, ča bi z vas bilo? Kada su slabe letini, kada nam zame suša ale grad letinu, kako oni lepo prose va Beče, da se narodu pomore, da mu se franjki puste i druge stvari.

Da bin ja tel sve ono nabrajat, ča su oni za naš kmetski puk va Istre dobra storili, ne bin nikada finil. Da ni njih, Talijani bi va Istri delali z nas ča bi ih bilo volja.

Ja znam, da Vi ne ćete zibrat takovi fiducijari, ki bi šli dat glas za talijanskega deputata. To bi bila sramota, kakove još nisu Mošćenice doživele.

Prosim Vas, bi morda talijanski deputati ča za Vaše dobro storili? ali bi morda oni Vas zajik branili? Oni bi rekli, da su ih Talijani poslali va Beč i da te i za Talijane i delat. Vaš zajik i Vaše pravice gledali bi da pod noge hite. Rekli bi Vam, da ste bedasti, jer da sami zbirate deputati a sami ne znate kakovi. Za Talijani neka gredu glasovat oni z Rovinja, Pula, Poreča i drugeh gradi, a Vi dajte svi glas za takovi muži, ki te poć dat glas za našega Spinčića i Laginju.

Dakle još Vam jedan put preporučujem, da budete lepo svi složni kako su i Brsečani i da na 7. decembra lepo svi pridete pak glasujte složno za naše muže. A ako bi Vam prišal va kuću, ale Vas na pute zaustavil on Afrikan, ale kako ga zovu Kajfa z Dragi, ale kakov drugi trubilo, ki se neće nikako opametit, vrata njim pokažite, ale hrbat obrnite i recite njim: S takovemi ljudi, ki za Talijani delaju i svoj materinski zajik pod noge hitaju, mi ne ćemo da imamo posla. Dugo neka Vam je kuća od naše, i znajte, da ljudi, ki ne poštuju zajik materin nisu vredni da ih ova zemlja nosi.

Občinski izbori u Kastvu.

Kada su ono lane bili izbori za raprežentancu va Kastve, je Krstiću smrdelo tamo poć, lego je poslal svoja trubila, da budu onde za porugu celemu puku kastavskomu. On je brižan mislel, da će s onemi svojmi mački prit na komunu do korita, pak kada temu ne beše, ostal je z dugem nosom. On je sirotina nemila va peste držal, da će se posest na poteštovu poltronu, pak na! Kada je videl, da nisn mu šli izbori va škvadru, storil je proti njim rekurš, a Talijani, ki su komać na to čekali, razvrgli su oni izbori, da ni sami ne znaju za ki uzrok.

* * *

Morali smo se dat spet na delo za drugi balotacijoni, a za pravo reć, nisu ni mački mirovali. Kada su bile liste izložene, rekuriral ti je nebore proti njim Krstić, aš da nisu po zakone složene, kako su mu rekli oni, ki su va nje zavirili To je vela laž, aš kako smo čuli povedajuć, ni prišal njedan va nje zavirit, al ćemo reć, pregledat jih. Ste ga videli, kako i ovde zna lagat! On bi bil tel zategnut s izbori, samo da mu Talijani siplju ča više beči. Lego kapitanat mu je ta put prekrišil račun. On je brzo odgovoril, da ča govori va rekurše, da je mogal s čaricami dokazat, pak da bi se onkrat kuntreštalo. I tako su prišli izbori na vrata. Krstić je za sve mile moći potekoval na okolo, da složi ča svojeh, pak da jih spravi balotat va grad. Lego ča ćete, ča nećete, od sve te njigove vojski ni mogal obit, nego par gladuhi. Pa kad je još doznal, da se naša hrvatska stranka silno pripravlja za izbori, počele su mu se brageše treat od straha, pak da ne bude opet osramoćen, kako zadnji put, rekal je svojim ljudem, neka ne gredu balotat.

* * *

Mi smo lepo i deštro ovi dnji jednoglasno zibrali našu raprežentancu, aš mački su se bali i nos pokazat. Tako treba! Budimo složni, pak nas nete moć predobit svi vrazi i sotone. Lego poj vraže k vragu! Čuje se, da je Krstić opet rekuriral zaradi oveh izbori. Ima pravo! Aš ča se ti više zateže, bolje je za njigov žep. Lego mi držimo, da ta put neće njigova valjat, kada se je sve lepo po zakone svršilo. Pak mi mu damo razumet, da ćemo poć i deset puti na izbori, ma popustit nećemo. To se je i sada opazilo, kada smo videli, da je ljudi prišlo više lego druga leta. Va treten tele je glasovalo 127 više nego pasani put; va drugen tele glasovalo jih je 205, va prven 21, to je 2 više nego zadnji put. Da su se mački samo pokazali, bilo bi još stotine i stotine naših prišlo na balotacioni. Drugi put nadamo se da će jih još više prit. Tako i treba! Neka se vidi tvrda vera od puka.

* * *

Zibrali smo pak ove naše čestite muže: U I. tielu *a)* zastupniki: Blažić Mata pok. Antona Protić, Blažići. Host Andre Antičić, Hosti. Mavričić Frane, Gor. Rukavac. Dukić Frane, Kastav. Monjac Frane, Zamet. Medvedić Luka, Klana. Jelovica Andre od Andra Mavričić, župan, Brnčići. Jurinac Rudolf, Kastav. Bumalj Martin od Antona Požar, Studena. Simčić Ivan, Škalnica. *b)* zamjeniki: Tibljaš Anton Marinić, Blažići. Juretić Frane pok. Josipa, Rečina. Simčić Ivan Grgurina, Lisac. Šepić Mate, učitelj, Kastav. Kinkela Ivan, Bregi.

II. tielo *a)* zastupniki: Afrić Anton, župan, Veli Bergud. Bačić Ivan, Jurčići. Čikvić Ivan, župan, Jurdani. Vlah Ivan od Ivana, Jušići. Mihelić Frane, Kućeli. Mavrović Franjo, Pereniči. Grbac Ivan, Serdoči. Lučić Josip, Sroki. Dukić Anton, Trinajstići. Kinkela Mate Lovričev, Zvoneča. *b)* zamjenici: Širola Anton Bernas, Bernasi. Spinčić Anton, Pobri. Puž Mate Martinelić, Puži. Spinčić Josip, Spinčići. Grgurina Ivan, Gor. Rukavac.

III. tielo *a)* zastupnici: Trinajstić Mate, Bernasi. Jelušić Kazimir, Kastav. Marčelja Anton Tonažev, Marčelji. Sinčić Vjekoslav, Matulji. Kundić Mate, Pobri. Slavić Ivan, Puži. Ferlan Vjekoslav, Rubeši. Kinkela Vjekoslav, Dol. Rukavac. Lučić Anton, Saršoni. Prof. Spinčić Vjekoslav, zastupnik naroda iz Spinčići. *b)* zamjenici: Pavlinić Josip, Jurčići, Lipić Ljudevit, Jušići. Serdoč Mate Marković, Serdoči. Gauš Josip, Klana. Afrić Mate, Veli Bergud.

* * *

Sada Vas ja malo pitam: čemu je svoje to Krstićevo ponašanje? Videjte malo. Zarad njega već se po drugi put balotalo. A pul tega svaki put ima komun ku stotinu stroška. Ča će poravnat račun Krstić al mi? Pak i ljudi imaju pul tega špendije i zalude dobitak, a ki će pak njim povratit? Vidite malo, kako nam Krstić naprćuje stroški prez potrebi.

Pak čujte još i ovu. Zarad Krstića je guveran razvrgal prvi izbori. Ontrat je bila njigova dužnost, da pride na drugi izbori, pak da prova sreću. Ma šijor no! On ni prišal, ni svojeh poslal na izbori, kako mu je dužnost bila. Zač je onput činil jih razvrći, a? Ča vam se para? Ča neće to reći igrat se na slepega miša, al još bolje rečeno, za nos vuć goveran i ljudi. Vidite malo! Za njigovu urtu, mora naš komun i ljudi trošit prez potrebi, a trošak će morat nosit svi Kastavci.

* * *

Najbolje bi bilo, da Krstića storimo za poteštu, pak onda bi bil va komune mir. On toliko ruje i kopa pod našem poteštun i zastupstvom, keh je kapitanat i sud pohvalil za zdušno i pošteno upravljanje s občinom. Ste videli malo! A kako je ono kapitanat sudu pohvalil Krstića? On je pisal, da je Krstić vredan za dobitak storit slabo delo. Ste čuli malo? Pak ča takovemu da mi damo škare i sukno na komune. Ala jezero vrazi ma bi strigal! Pak još ga neki drže za sveca! Ala siroti sirotinaste, kade su vam oče!

* * *

Da Krstić pul nas predobi, Bog s nami! Prvo ča bi bilo, bi gledal komun dat Talijanom v ruki. Ala onkrat bimo tanko preli! Onput pak bi još činil občinu razdelit i tako bi postignul ono, za čem gredu Talijani najmanje dvajsetak let. A, to je lepi spasitelj, ki tako misli s nami: vreć nas na cestu, poslat nas s trbuhom za kruhom.

* * *

Kada su se ljudi pul oveh zadnjeg izbori onako fanjski ponesli, mi moremo mirno spat, pak magari ako se Krstić na vrh Učki nasadi na glavu. Samo ljudi božji i napred složno, aš se reče: va sloge je moć. Tako ćemo samo moć očuvat naš komun od propasti.

Zavapijmo sada veselo, da nas čuje sve selo: Živila naša raprežentanca sa našim glavarom Jelušićem na čelu! Pak zapevajmo da nas čuje dol i breg:

„Mora valje past mrtav,
Ki podkapa naš Kastav!"

Sastanak va Poljanah.

Kako ste već valjda čuli, gosp. urednik, imali smo kod nas u nedelju dne 18. dogovor, na kega je prišal lepi broj ljudi. Predsjednik dogovora je bil naš vredni kapelan Miko Barbić. Lepo je govoril gosp. Dr. Janešić ljudem o tom, kako nam škodi vinska klauzula s Italijom i od kolike su vrednosti za nas izbori ili balotacijoni za bečki parlamenat. Nakon svoga govora on je pozval sve ljude, da složno daju svoj glas za našega domorodca gosp. Dr. Mata Laginju, ki se je vavek pokazal, pravi prijatelj kmeta, budući je i sam kmetski sin, ki je već toliko dobra storil našemu narodu; a spomenul je još i to, kako je njegova zasluga, da je bil hičen dole ezoner (180.000 for. duga, kega bi morali Istrani platit). Dalje je spomenul, da je zasluga dohtura Laginje, da su se po Istri storile tolike posujilnice i gospodarske zadruge i to sve na velu korist kmeta. Ipak se je našlo ljudi, ki su zato bili poslani dole (znamo ki je hodil i po njih) i ki su rekli, da oni nete duhtora Laginju. Kad bi se ih pitalo zač ga nete, nebi znali odgovorit ni bele, neg bi rekli koju bedastu, ku nebi pas na masln polokal. Oni siromahi ne znaju zač n e t e svojga čoveka; ni ne znaju zač t e Talijana, oni su brižni kako papagali, ki govore ča ih drugi nauče, ne znaju mislet ni sudit svojom glavom a to je ono naše najveće zlo, peljaju nas siromahe s vezenemi očijami va — jamu! Al je morda još ki tako bedast, ki bi mogal virovat jednemu Krstiću, da će nas Laginja i Spinčić prodat pod Hrvatsku, kako vreču fažola ali krumpira!!

Da ostane zapisana na vičnu sramotu naših prodanac, povedat ću vam još i ovu. Kad je naš vredni kapelan opominjal ljude, da bi lepo i pošteno od njih bilo, da daju svoj glas za našega vrednoga Dra. Laginju, ki je već dosta dobra storil našemu puku, našal se je neki prodanac, ki je rekal (ono, ča su ga Talijani navadili) naime da za popa ni politika, nego crekav. Na to mu je rečeni gospodin odbrusil, da je njegova sveta dužnost skrbeti se i za duševno i za telesno dobro svojega stada i još je rekal onomu istomu, da on je bil usiljen prit simo, da mu reče ku za njegovo dobro, kada njega ni nikad va crekve. Vidite, kakovi su vam pul nas ti zagrižanci! Češ dobro? Ne! Češ zlo! Da, z obemi rukami! Goni tovara na most, on neće nego pod most.

Na kraje imam vam još spomenut, da je na tem dogovoru bilo nekoliko gospodi iz Opatije, ki su nas zabavljali z lepim pjevanjem. Lego pul tega dogodila se je jedna stvar, ku me je skoro sram povedet. Kad su ta gospoda — a i mi smo njim pomogli — izpevali cesarsku pesmu „Bože živi" i na koju su rekli „živio cesar Franjo Josip I.", našal se je neki od talijanske stranki, to je jedan od oneg, ki drže s Krstićem, pak je zavapil „krepa". Onda se je stal gosp. kapelan, pak njim je oštro rekal da ča se ne srame i da ča su već tako dugo prišli, da kad mi kličemo „živio cesaru", da oni viču „krepa"?,

da ča već delaju kako pravi iredenti Talijani, ki bi oteli, da pridemo pod gladnu Italiu! Zatim smo se rašli veseli, da smo čuli pametnu i poštenu besedu, rečenu prez straha od nijednega, a oni drugi, ki su prišli delat smutnju, ostali su z dugim nosom.

Dve besede Brežanom i Rukavčanom.

Draga moja braćo! Najveće zlo za Vas Brežane i Rukavčane je to, da mislite z glavom va torbe; ča Vam Vaš albukat matuljski reče i va glavu zatuče, to Vam je kot sveto evanjelje. Mane Vas je jako žal, zač vidim, da niste baš ni Vi toliko krivi, nego oni, ki Vas napučuju. A ki su pak ti Vaši prijatelji? Spexajmo ih malo, pak ćemo videt, kakova je to roba. Va prven rede je ta Vaš Krstić. On sam je bil jedanput velik Hrvat, pak su ga zaradi tega njegovega Hrvatstva rečki Talijani per šup z Reki stirali. Prišal je k van va Kastavščinu z nekakovun starun babun, ka ga je hranila, a svoju ženu i drobnu dečicu stiral je od sebe i sada mu brižna deca nejde va Trste od glada pogibaju. — Dunke, kadaj prišal semo va Kastavščinu prohtelo mu sej bit podesta kastavski, ma većina Kastavac ni otela takovega čoveka za podeštu, zač imamo hvala Bogu dosti domaćih poštenih ljudi, ki znaju gospodarit z občinon. I tako ča će no — dobitka nigdere, za albukata nesme delat i on Vam je lepo storil ča j' niš. Počel je pljuvat na ono, ča muj bilo prvo najmilije — zatajil je svoj zajik, kako god je i Juda Boga zatajil. Talijani mu plaćaju i beći mu pošilju za onu mačju Slogu a on dela za njih.

Talijani pak su naložili, da Vas neka muti, da i Vi zatajite svoj rod, svoj zajik, Vašu veru, pak kada bude vreme, da spadete pod Italiju, kade ljudi miši i mački jedu, kade je tolika mizerija, da sami Talijani ča beže po svete. Pitajte malo Polonija z Rukavca. I on je od glada pobegal. Krstić Vas, kako sam već gore povedel, samo smućuje, preti Van, da će Vas Spinčić i Laginja pod Hrvatsku prodat, a ja Van govorin, ki san se mej Vami rodil i ki ću ako će Bog puli Vas i umret, da je to laž. Pak ča mislite, da on ča do Vas drži? Bora ši! Čul san ga jednen meste govorit, daj njemu lahko z Brežani i z Rukavčani, zač da su zapućeni i da ne razumeju. A pak koliko Vas je to z Krstićen? Borme na prsti bi Vas pobrojil. Samo pogledajte oko sebe, pak ćete videt, da su svi pametneji Kastavci Krstiću hrbat obrnuli. Aviva drugoj strani vidite samo ljude, ljude ki stvar razumeju i ki su učeni, a s Krstićem, držite samo Vi i još par od njih, ki š njin dele srebrnjaki, ki mu jih pošilju Talijani z Poreča i z Trsta. Vi držite i verujete čoviku, kij stiral od sebe ženu, kega je neki dan podesta pazinski dal zapret va peržun, zač je i tamo hodil ljudi smućevat. Kada su izbori kakovi, on Vam onputi plaća vino i žerilo, a ča mislite zač? Samo zato, da mu bolje verujete. da ga poslušate, da Vas za Talijane zapiše i kasnije Talijanon proda. Sada su bili izbori za podeštu Kastavskega, ma se ni miga pokazal Krstić. On Vas je nagovoril, da ne hote zbirat, zač je znal, da Vas je malo, da nebite niš storili, du bite se osramotili i uvideli, da Vas vara. Sada će bit brzo opet izbori za deputata va Beč. On će Vam sigurno zapovedet, da greste glasovat, a glasovat ćete za Šlocarića, Lovrinu i još kega od njegovih generali, a oni pak te dat svoj glas za nekega talijanskega albukata, ki ni ne zna, da su Brežani na svete. Tako će Vas lepo Krstić napeljat i Talijanom predat. Druga pak stranka glasovat će za našega Klanjca, za deputata Dra. Laginju, ki je čovek domaći, ki je do sada za Vas delal i kij bil pul samega našega premilostivega cesara za jednem stolon na obede.

Sad san Vam povedel, čaj Krstić i njigovi kumpanji, ča će on s Vami storit, ako se budete s njim družili, san Vam povedel ča je Dr. Laginja i ča je druga stranka — pak birajte. Ako ste muži, ljudi pametni i pošteni, nećete se dat prodat od Krstića Talijanu, nego ćete glasovat za domaćega čoveka, ki će Vam dobro.

Ako pak budete ostali trdi i zapućeni, kako Vas sam Krstić zove, onda Bog Brežani i Bukovčani, do par let ćete morat poć po svete kot i Furlani. Kajat ćete se, morat ćete jist palentu prez smoka i Vaša će Vas djeca onda proklinjat i Vaše kosti Vam ni va grobe nete dat mira. Promislite dobro, ča delate! Neka Vas Bog čuva!

Rukavčan.

Kako stojimo z izbori?

Dobro Hvala Bogu! Čujte koliko smo već tega dobili:

Veli Lošinj 5 fiducijari, Sv. Ivan od Sterni 4, Žminj 9, Tinjan 7, Gologorica 3, Novaki 3 (ovde je Krstić fežol papal. Op. slagara), Lindar 10, Unije 1, Sv. Lovrinac 5. Sv. Martin 5, Dubrava 4; va oveh trih zadnjeh mestah Krstić se je hvalil, da nećemo ni jednega glasa dobit a kamo jednega fiducijara. I pasani balotacioni nismo ovde imali ni jednog fiducijara, a sada ih imamo hvala Bogu 14. Onputa: Sansig 3 fiducijari, Valun 1, Pobegi 5, Dekani 12, Dolina 12, Karojba 6, Hrušica 4, Mune-Žejani 4, Boljun 7, Čepić 3, Kršan 4, Beram 7, Gradinje 2. Grdoselo 3.

A sada čujte nekoliko besed od nekeh mesti, kade smo sve predobili:

Va Pobegeh.

Va Pobegeh, ki spadaju pod občinu Kopar, predobili su naši za 103 glasi većine. Tamo je izabrano 5 naših fiducijari. Valja pomislet, da su Pobegi blizu Kopra, tako rekuć na njegoveh vrateh, i da do sad nisu naši tamo nikada predobili. Po tom se vidi, kako već ne moru trpet talijanske gospodi.

Na Sansigu.

Na Sansigu predobili su naši i izabrali tri čestiti fiducijari. Mislimo, da je to prvi put da se dobiva tamo. Susak spada pod občinu Lošinj, kade još Talijanaši gospodare. I vrédni Sansigoti su pokazali, da valjaju zlata. Bravi! Tako valja!

Na Crese.

Va prvoj sekcije, ka je na otoke Cresе birala, najme va Valune, predobili su naši. Živili!

Va Karojbe.

Va Karojbe izabrano je 5 naših finducijari. Karojba spada pod talijansko njazlo Motovun. Ljudi su se već nasitili talijanskega gospodstva, i Talijani nemogu jih već dobit ni vinom, ni novcem, a ni pretnjam. Kremeniti su ono ljudi.

Va Topolovce.

Va Topolovce, ki spada pod občinu Oprtalj ili Portole, predobili su naši. Meritaju medalju. Čast ovakvem ljudem.

Va Dolini i Dekanih.

Naše veće občine va Koparskem kotare Dolina i Dekani, osvjetlale su si obraz, kako i do sad svagda. Svaka njih izabrala je po 12 naših fiducijara. Živili svjestni birači!

Va Čepiće.

Sobotu bil je izbor fiducijara va Čepiće. Naši fiducijari bili su izabrani jednoglasno. Talijanaši nisu se ufali ni prikazati se. Dva tri su samo iz daljega gledali svoju nevolju. Brizni! Va toj sekcije birali su birači iz Čepića, Brda, Jasenovika i Novevasi 4 fiducijari. Živili svi!

Va Kršane.

Isti dan kada i va Čepiće obavili su se izbori fiducijara i va Kršane. Birali su birači iz Kršana, Kozljaka i Malekraski 3 fiducijari. Strahovitom većinom glasi bili su izabrani naši fiducijari. Čast našim!

Naša sreća va Voloskem Kotaru.

Va kotare Voloskem počeli su izbori fiducijara ponedeljak na dan 26. t. mj., i to va Podgradskoj občine. Toga dneva biralo se je va Munah velikeh za Mune velike i male i za Žejane, i va Hrušici. Va obeh krajeh bili su naši fiducijari, svagde 4, izabrani jednoglasno, va Munah sa 168, va Hrušici sa 128 glasova. — Vredno je tu spomenuti, da je Krstić pasane subote poslal tamo puno svojih krpetin, i sam s Ivakom išal tamo. Koliko oni čestiti ljudi do njega drže, vidi se s toga, da ni dobil ni jedne duše za se. Tako valja odgovarati na laži i klevete Krstićeve.

Kako vidite lepo jadrimo. Neka nam dobri Bog da, da još i ovuda po naših mestah pojde ovako — pak ćemo moć zavapit: Slava Tebi Bože, ki si nas oslobodil od talijanskega prokletstva!

Ljudi, smilujte se Lovranu i Mošćenicam.

Ovi dni bil sam va jednem lepem društve, kade su se častni domorodci pogovarali za balotacione, ki će se ovršit do nekoliko dan po celoj našoj Istre. Va tem dičnem razgovore palo je puno lepeh besed, i mogal sam čut, da je tamo preko Učke puk tako lepo pripravan da se bori za našu svetu stvar, da smo svi od veselja z rukami zapljeskali i zavapili: Bog neka očuva i poživi onaj naš dobri narod preko Učke, neka mu da onu moć, ka mu je potrebita, da se more obranit od paklenskeh neprijatelji naših! A pljeskalo se je i našim vrednim i dičnim Kastavcem, Vološćakom, Opatijcem, Leprinčanom i Bersečanom, ki su vavek pripravni kako i oni naši preko Učke da obrane i očuvaju ovu našu zemlju suprot talijanske prevari. Svim se je pljeskalo, sveh se je hvalilo, samo za moje drage Lovrance i mile moje Mošćenićane govorilo se je s takovom tugom i s takovom žalosti, da me je od vele težkoći srce zabolelo. A najzad se je reklo: Mi smo za Lovrance i za Mošćenićane dosta storili, da pridu va se i da vide ča se okolo njih dela, ma kada oni vole verovat prokletom Taljanu, ki njim kako pijavica siše krv, nego li nam, ki se borimo za to, da budu jedanput srećni oni i deca njihova — neka njim bude — volja njihova! — mi ćemo i prez njih poslat naše dične deputate Spinčića i Laginju va Beč. A kada sam ja to čul, od muki nisam već mogal ni gledat i velika mi je tuga pala na srdce. I rekal sam onem ki su tako govorili: Ljudi božji, ako imate jedno srce, za Boga, va kega svi verujemo, nemojte puščat nas Lovrance i Mošćenićane ovako sameh va rukah oneh prokleteh talijanskeh prodanci, ki oće da i nas prodaju talijanskemu kralju ter koliko je vremena, da su mu oni pogani telegrafali va Monzu. Oni išću samo to, da ovde zavlada talijanska bandera i da se našu zemlju zame našemu premilostivemu i dobremu cesaru Franu Josipu prvemu. Ja, to bi oteli te sotone talijanske, prodat bi nas oteli pod Taliju, da more onputa talijanski goveran sve ove naše zemlje podelit mej one svoje gladne Talijane, keh je već puna Amerika, a i od kuda ih tiraju, zač ih je previše. Ča bi bilo z našega kmeta, da ne daj Bog ova naša zemlja pride pod Taliju? Sve bi mu zeli, sve do stomanji — bi, tako me Bog pomogal! A da se to laglje dogodi, znate ča su se domisleli ti nesrećnici? Počeli su varat naš nebogi puk po Lovranšćine i po Mošćenišćine, da ćemo ih mi prodat pod Hrvatsku. Oni to delaju kako i onaj tat, ki je ukral puno beći, pak je počel bežat i vapit: Tati, tati — tecimo za njimi, da ih čapamo. A on je to vapil samo da ne bi na njega misleli. Takovi su vam i Talijani i oni njihovi prodani gnjusi va Lovrane. Oni znaju dobro, da svaki njihov korak gre za tem, da nas prodaju Taliji, pak da se na njih nima sužpeta, to ti oni govore nam, da mi mislimo prodat naše kraje pod Hrvatsku. I sa svem tem naš njim puk veruje, kako da ne zna, da Franc Jozef zapoveda va Hrvatskoj jušto toliko, koliko i va Istre Ali zato ih ne valja zapustit, te naše ljude, nego im treba lepo sve stumačit, pak se ufamo, da će već jedanput prit jedan dan, kada budu i oni razumeli, kada budu progledali i videli pred sobom jamu, va ku bi ih hotel rinut prokleti Talijan.

Ljudi ne zapuščajte Lovrance i Mošćenićane — smilujte im se — čuvajte ih, da ih vrag talijanski ne proda pod onu gladnu Italiju.

Barba Tončić.

Lovranci, čuvajte se!

Držite dobro na pamete ča ću Vam sada reć: Skrivnć i tiho, da Vi vanjščaki ne doznate, Talijani komplotaju, kako bi sadašnji cimiter zaprli a novega storili više na vanjšćine. Okolo tega se najviše ubija Beljamin, zač on zna, da kada ne bi već cimitera bilo kade je sada, da bi njegov vrt, ki je onde blizu, valjal sto po sto više. I zato te cimiter ča dat — nego još te počekat ko vreme, dokle fine ovi balotacioni, zač ih je strah, da bite se vi pomutili proti njim. I još neč. Lovranski Talijani pitaju, da im komun da puno beći za grad, a Vi vanjščaki govorite, da ćete im pustit, ma neka se toliko potroši i na vanjšćinu. To je sa svem svega pravo: Sramotno je, da cela naša vanjščina nima ni jednega poštenega puta — a ma kako da bite vi vanjščaki bili koze a ne ljudi, takovi su vaši puti. Nego kako vi drugi vanjščaki ne puščate, da oni va grade prosiplju vašu muku za to, da im lepše bude pred njihovim kućam, oni su odlučili, da će kad se bude prvi put balotalo za prežentancu tako učinit, da bude njih više od vas, i tako da budu oni onputa mogli delat ča ih je volja i drago. Zato vam ja govorim, da se čuvajte, dokle ste na vreme. Ako vas Beljamin zove v oštariju, pak ako vam puli zmujića vina počne govorit, da ono ni istina, vi mu lepo obrnite ledja i recite mu: Ča ste za nas storili? ku viru? povejte! Marš ča! Vavek nam predikate, da vi ljubite naš zajik, a kad tamo, svoju decu uzgajate va talijanskem. Obećevali ste nam i ovo i ono, pak ča ste nam dali? Smokvi. A ča je storil za nas on Bartulić, kega ste po sile čineli da ga zberemo va Beč — ča je on za nas storil. Marš ča — poznamo vas, talijanske lisice. Mi se ne ćemo prodat za žmulj vina mi ćemo storit ono, ča nam nalaže naša čast i naša korist — to će reć — zbrat ćemo Laginju, ki je već do sada svemu puku v Istre puno dobra storil. Ja, tako im recite, tako storite i tako me Bog pomogal, ako vam ne bude bolje.

Lovranci i Bartulić.

Ča je z Bartulićem? pitaju naši ljudi po Lovranšćine i po Mošćenišćine. Kamo je zginul? Trebeda ga nisu vuki pojili! Nisu njega pojili ni vuki ni kalabrežki hajduki — Bartulić vam je zdrav i živ dole va Rovinje, kade sirotina promišlja, kako je svet strašno nezahvalan. Koliki kresi su mu pred tri leta goreli. Koliko se praha potrošilo va maškuli: Aviva Bartulić! Avira peta kurija! tako se je vapilo. A danas? Brizan Bartulić va kantun. Talijani ga nete, oni su rekli, da se je Bartulić dosta naplandoval po Beče, sada neka gre malo Bennati gore. Neka se svaki malo diverti. Sada već ne će bit: aviva Bartulić — nego aviva Benatić! Tako se vidite Talijani menjaju. Nego ne čudim se ja njim, nego onem brižnem, ki gredu za njimi. Bože moj, kako se more nać v Istre ljudi, ki govore naš lepi zajik, pak gredu glasovat za čoveka, ki bi ih va žlice vode utopil?

Odprta korišpondenca od barbi Tončića.

Gosp. *Stari Tonić* va Lovrane: Vi me pitate ča su za nas storili va Beče Spinčić i Laginja. Ja Vam odgovaram: Oslobodili su puk od težkega plačila — ezonera, ki je puno let tišćel Istrane i puno su još tega storili za dobro istarskega puka, zač su se skrbeli za njegovo dobro i njegovu sriću. A pitam vas ja: A ča je pak za Lovrance storil Bartulić? Oni rogi dedovi je storil on — ter oni rogi dedovi!

Gospa *Ambrozini* na Matuljah. Pokle onolikega straha, ča ga je Krstić čapal va Boljune, ni nikakovo čudo, ako su mu se morale oprat mudandi, ma svakako ni ni lepo ni pristojno, da se te mudandi suše na publikem meste blizu staciona, kuda ljudi pasuju.

Gosp. *Blejamin.* Finalmente sada ste podestá. Kupite jedan veći cinturin — zač sada će Vam se tripica dobrahno razširit. Samo čuvajte se, da ne bite i Vi s kakove smokvi na tla grohnul.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

Izbori fiducijara u kotaru Volosko.

Dan izbora	Kurija	Občina	Sekcija	Broj fiducijara	Biralište
26. novembra	Peta	Podgrad	Vele Mune	4	Vele Mune
„	„	„	Hrušica	4	Hrušica
28. novembra	„	„	Podgrad	4	Podgrad
„	„	Materija	Materija	11	Materija
29. novembra	Četvrta	„	„	11	„
„	Peta	Jelšane	Jelšane	8	Jelšane
30. novembra	Četvrta	„	„	8	„
„	Peta	Podgrad	Pregarje	2	Pregarje
1. decembra	Četvrta	„	Podgrad	15	Podgrad
3. decembra	Peta	Lovran	Lovran	6	Lovran
„	„	Kastav	Kastav	13	Kastav
4. decembra	Četvrta	„	Belići	12	Belići
„	„	Lovran	Tuliševica	4	Tuliševica
5. decembra	Peta	Veprinac	Veprinac	4	Ičići
„	„	Kastav	Sv. Matej	10	Sv. Matej
6. decembra	Četvrta	„	„	10	„
„	„	Veprinac	Veprinac	4	Veprinac
7. decembra	Peta	Moščenice	Moščenice	6	Moščenice
„	„	Kastav	Rukavac	6	Mihotići
10. decembra	Četvrta	„	„	6	„
„	„	Moščenice	Draga	6	Draga
11. decembra	Peta	Kastav	Klana	4	Klana
„	„	Volosko	Volosko	5	Volosko
12. decembra	Četvrta	„	Opatija	8	Opatija
„	„	Kastav	Klana	4	Klana

* * *

Kako se razvidi iz ovega programa sekcija Rukavac birat će u petoj kuriji 6 fiducijara, nu ti fiducijari neće se birat kako je bil razdrubil Krstić va svojoj „Krivoj“ va Rukavce, nego na Mihotićih kod Tončine. I tako je pravo, jerbo na Mihotići baš u sredini sveh vasi, koje u toj sekciji biraju. Krstić se je i ovaj put malo prerano pohvalil svojemi moćnemi prijatelji. (Par para i na sto let najde).

* * *

Sekcija Kastav neće za četvrtu kuriju birat u Jušićih, kako je va predzadnjoj „Krivoj“ veseljem sigureval Krstić, nego u Belićih. I to je pravo, jerbo bi bilo sramotno, da oblasti poslušaju Krstića, kade se ima birat, njega, ki nima va petoj kuriji ni pravo glasa.

* * *

Ovom prilikom preporučamo svem našem pametnem izbornikom sekcije Rukavac neka se nedaju zavest od Krstića, da glasuju za njigove fiducijare, ki te pak birat Talijana Benatti, največega neprijatelja našega jezika i naroda. Svi oni, ki budu glasovali za Krstićeve fiducijare al su zaslepljeni al su se Talijanom prodali, drugo se ne more pomislit, zač svaki pametan i pošten čovek ako ima zbirat deputata će volet zbirat domaćega čoveka, nego tujega, ki ni nezna, kade je Kastavščina.

Dopisi.

Iz Matulji nam pišu: Dragi gosp. duhtor! Ja njim pišem ovo pismo va dobrem zdravlju, kako se ufam, da će i njih nać. Neka ne zamere, da njim pišem ovako grdo, aš nisam čovek od školi, pak i ruka mi je pretežka za pero. Da njim pravu istinu rečem, ja sam jedanput bil Krstiću velik prijatelj. Kako je on lep na besede, me je bil mogal kako i mnoge drugeh. Ja sam mislel, da on va istinu misli za naše dobro. Lego počel sam ja malo mislet: tu se pije, tu se jede i puše verjinije sve za niš. A ki pak to plaća? — sam se malo pital. Krstić nima nikakove renditi ni dobitka, pa svejeno žive kako veli gospodin i još nas napaja, kako da smo na pire. To nisu čisti posli. Neki mora bit interesan puli tega, ki to sve plaća. Pak za ča? Za niš drugo, lego da nas svadi z onemi va grade. Mane je bilo, da njim pravu istinu rečem gospodin duhtor, čudno, zač ga Krstić toliko ima s poteštun i s drugemi našemi ljudi. Ter prije je bil njih prijatelj, a sada dela sve omrazi od njih. Mislim ja i mislim, a mej tem bil se prosul glas, da Krstić dobiva beči od Talijani samo da komun smuti i pod njih vrgne. Ja sam ga bil jedanput za to popital, ali on mi je rekal, da to samo Hrvatini govore, da on ni Talijan, ni da neće nikad bit, da on je Slaven, a s Talijani da nima niš posla. San ti ja malo bolje pazil i ćeš videt Pavle vraga, neki dan prištal sam va „Našoj Sloge“ list Campitella, va kem Krstiću obećava 100 fiorini na mesec samo da „Krivu Slogu“ štampa. Ja sam ga valje prijel, ča su ti beči, a on mi je rekal, da to na sve niš ne spada. Vraga ne! Da ćuja pomoć naš komun skučit pod Talijana. Ja sam mu jih rekal par smočneh, aš mi je bilo najzada zavrelo, da me drži za tovara, kako i mnogeh drugeh, a on je počel na me naskakavat, da ča sam i ja Hrvatina. Ja sam mu nato rekal, da ja sam, ča su bili i moji stareji, a od danas naprvo, da neću već držat s onemi, ki su se prodali Talijanom i kem Talijani pošilju beči za mutit po komune. To sam mu ja rekal — a on me je grdo pogledal, sam mislel, na sada će me požret z očijami. Nego mane je jako drago, da sam još na dobu videl, ča i ki je Krstić i pajdaši njigovi, pak da sam se od njih odkrižal, aš ja ne bim rad, da me moja deca va grobu klanu.

Osoliko sam njim otel napisat, aš ne bim rad, da me gospodin duhtor duže za „mačka“. Tako su storili i vnogi drugi pul Matulj, pak njim morem franjko reć, da jih nima Krstić već pul Matulj, ako ne još dva tri, ken je više do lokila, lego do srama ljudskega. Ja bim još rad, da gospodin duhtor stave ovo moje pismo va njihu gazetu, neka ljudi vide, za kega dela Krstić, samo jih prosim, da nebi dali štampat i moje ime, aš nebim rad s Krstićem posla imet. Još jih lepo prosim, da mi pošalju svoju gazetu, pak ću ju platit kako budem mogal, kada krunu, kada dve. Pak ja se ufam, kada budu jedanput prišli k Matuljam, kako uževaju, ću njim se još ča potužit i dopovedet.

A sada jih lepo pozdravljam, njih i njihu gospu i svu dečicu i Bog s njimi! pak ako ni ovo napisano kako treba, neka poprave, aš nisam čovek odi školi.

Iz Veprinca.

Nedelju 25. ovega meseca bil je izborni sastanak u Veprincu puli našega čestitega Frčića. Sastanak je bil sazvan od Dr. Ivana Poščića za 2½ ure popolne. Okolo trete ure prišli su va Veprinac naš dični istarski sokol Spinčić, a š njim Dr. Janežić i Dr. Poščić. Upravo na 3 ure počel je sastanak. Dr. Poščić kako sazivatelj i predsednik istega pozdravil je vrle Veprinčane i Poljančane, ki su u velikem broje prišli na sastanak. Za tem je govoril g. zastupnik Spinčić o talijanskoj i narodno-hrvatskoj stranke va Istre tako lepo da je jedan čestiti Poljančan rekal, da bi ga rado do zore poslušal. Dr. Janežić je još va malo al krepkeh besed povedel kako nepošteno Talijani v Istre upravljaju z občinskim imanjem. Spomenul je kako je nesrećni Rigo pokral zemaljskoj kase 80 tisuć fiorini, kako je neki Corazza na komunjskoj kase va Motovune ukral 15 tisuć krun, kako je va kase od komunjskega špitala va Pule pofalilo 5 tisuć krun, a svemu temu krivi su Talijani, ki puste da se nosi i krade na škodu sveh nas, ki pak moramo na duplo plaćati. — Svi ki su tamo bili, su pomnjivo poslušali te pametne besedi. Bilo je prisutneh više naših mačak, ma ni nijedan oglasil se. Dr. Poščić je pozdravil još jedanput sveh i zaključil sastanak.

Iz Mihotić.

Kad su se naš dragi Spinčić, Dr. Janežić i Dr. Poščić vračali nedelju 25. o. m. od sastanka u Veprincu, zanstavili su se u Mihotićih u „Čitaonici“. Tu je bilo sakupljeno jedno 150 ljudi iz Rukavca, Perenićeve, Kućeli, Pobri i Varljeni, ki su se sakupili prez nikakovega posebnega poziva.

Na 5½ ur počelo se je javnem sastankom, ter se je Liziju Kinkela zbralo predsednikom istega. Prvi je govoril prof. Spinčić o agitacijah ča ih Talijani v Istre delaju proti našoj stranke, navlastito u Kastavščini. Za njim je govoril Dr. Poščić o važnosti izbora za bečki parlamenat, a napokon govoril je još Dr. Janežić o škode, ča ju dela domaćemu vinu vinska klauzula. Za govorom prof. Spinčića oglasil se je za besedu neki Meštrić, već skoro povema pijan, i pital je prof. Spinčića, da neka da Rukavcu nemšku školu, zač da prez nemškega zajika nemore njigova žena u Opatiji jaja prodavat. Spinčić mu je na to odgovoril, da nijedan Sušnjevičan nezna nemški, pak da proda

v Opatije sve jaja, kolikogod ih more pernest i po 5 i po šest soldi. Kako govore, Meštrića je Slocarić napil i poslal va čitalnicu da našeh osramoti, pak je Meštrić ostal osramoćen i osramotil je onega, ki ga je poslal, kako kada su farizeji Isusa napastovali s cesarskem dinarom.

Marća mačjeh jenerali.

Za kitaru složila teta Jambrožina.

Rata — rata — rataplân
Mondo ladro — fiol d' un kan
Svak je od nas rovinan,
Intrigan i dišperan,
Mondo ladro — fiol d' un kan,
Rata — rata — rataplân.

Rata — rata — rataplan,
Sve nam je šlo na inkant,
Prodali nam očin stan,
Još nas gone s kući van,
Sve nam je šlo na inkant,
Rata — rata — rataplan.

Rata — rata — rataplan,
Crne misli marš va stran,
Sad je i tako sve zamân,
Već frajajmo svaki dan,
Platit će to benj Taljan,
Rata — rata — rataplân

Rata — rata — rataplân,
Neka živi šior Taljan,
Piranez al Rovinjez
Samo da nam da pinez,
Neka živi šior Taljan,
Rata — rata — rataplân.

Rata — rata — rataplân,
Hej, Taljane — beči van
Za jedan češ sam gavân
Dobit stotinu Brežan
I još vreču Rukavčan.
Rata — rata — rataplân.

Rata — rata — rataplân,
Neka živo šior Ivan,
Kij bil z Reke izagnan,
Prvo Hrvat sad Taljan,
Neka živi mačji ban,
Rata — rata — rataplân.

Svega po malo.

Kako Krstić zna fiočevat. Krstić naštampal je va svojoj krpetine dugi dopis tobože iz Novaki. Va tem dopise je naštampal, da je sredu na 21. novembra, na dan Majke Božje od zdravlja imal Spinčić vodit sastanak na Novakih, ma da je pobegal na Cerovlje kada je čul, da će i Krstić na ta sastanak prit. Koliko je na tem istine nek sudi svaki, ki je mogal videt Spinčića pondeljak pred tim na povratku od sastanka u Žbandaju, ki ga je videl utorak k večeru doma k Spinčićem iz Opatije prit, i ki ga je videl na dan od Majke Božje od zdravlja mašit u crekvici u Jušićih, pak cel ta dan za tem kod občinskeh izbori u Kastvu.

Va istem dopisu je Krstić naštampal kako da su ljudi va Novakeh kričali živio Krstić i pozdravili ga lepo u Cerovlju. Čovek ki Krstića ne pozna bi mislel, da su svi ljudi kako jedan za njega. A kad tamo, drugi dan za tem su bili u Novakih izbori fiducijara pete kurije za Novake, Cerovlje, Zareč i Previž, i bili su izabrani ogromnom većinom fiducijari naše istarske hrvatske stranke.

Sad verujte ljudi njegovoj pisaniji.

Krstićevci su govorili, da su Spinčića, Laginju i njihove prijatelje na dan 14. novembra ljudi iz Čepića protjerali, i da bi ih bili ubili, da nisu naglo pobegli. Po tem bi on, ki ne pozna Krstićevce, mislel, da su ljudi u Čepiću i u onih stranah svi proti Spinčiću, Laginji i drugovom. Al bi se jako varal. Na dan 24. novembra bili su u Čepiću izbori fiducijara. Tamo su se prikrpali k izboru samo kakvi tri talijanaši ali Krstićevci; svi ostali na stotine glasovali su za fiducijare naše istarske hrvatske stranke. Tako rekuć jednoglasno bila su izabrana 4 fiducijara te stranke, koji će glasovati u petoj kuriji za Dra. Laginju. Bilo je veselo čuti, kako su ljudi srdačno klicali: Živio Laginja, živio Spinčić. Altroke da bi jih ubili.

Tri duhtori. To su vam Krstić, Bennati i Anjeli. A nisu to nikakovi anjeli. Anzi za duhtora Anjela je prišlo vanka, da je storil jednu velu velu porkariju, ma ja vam tu porkariju ne ću povedet ni napisat, zač ni miga naš lepi „Narodni list" Krstićeva „Kriva Sloga", va ku se more pisat sve ča će ki. Inšoma taj duhtor Anjeli je storil jednu takovu stvar, za kakovu su morda čuli povedat samo oni naši mornari, ki su po Grčkoj navigali. — Stumih se čoveku muti, kada pomisli, kakovu porkariju je taj smrad od duhtora storil. I benj, jušto ta duhtor je bil za talijanskega deputata va Beče i više puta se ga je videlo abraceto hodit š Bartulićem. A hodil je on abraceto i s Bennatom, kega bi sada oteli zbrat Talijani za deputata. A to ni pravi posal, kada Anjeli z nekim abraceto hodi. A taj Anjeli je bil va veloj kunfidenci i s Krstićem — on mu je i beči pošiljal. A zač mu ih je pošiljal? Krstić vavek govori, da za agitacion ne prime nikakovih beči, dunke zač ih je prijemal od duhtora Anjela? Ma neka bude kako je, ja samo znam to, da je dohtor Anjeli storil takovu jednu porkariju, ka se samo va Grčkoj dela. Lepi deputati pošilju va Beč Taljani!

Zač ne tužimo Krstića? Puno naših prijatelji pitaju nas, zač naši zastupniki i domorodci ne tuže Krstića radi sveh oneh pogrdi i laži, ke proti njim va talijanskoj „Krivoj" piše. Stvar stoji ovako. Za uvrede i pogrde, ke su učinjene va jenem foje ne sudi kotarski sud nego porotni sud ili giurati. Ti giurati su pak vavek samo Talijani a buduć Talijani Krstića plaćaju da onako piše je nemoguće ni pomislet, da bi ga oni odsudili radi tega pisanja, a on ki bi ga tužil bi moral još i stroški od pravdi plaćat. Ste razmeli sada, zač ne tužimo? Da mi pak i najmanju laž napišemo bi nas talijanski giurati valje odsudili, nego nas ne moru čapat zač mi hvala Bogu pišemo vavek samo istinu.

Komunjski fanti i Krstićeva „Prava Sloga". Kako od naših prijatelji doznajemo, Krstić šilje svoju „Krivu Slogu" na paketi podestarije Lovranskoj i podeštarije Veprinačkoj, a podeštarije te „Krive Slogi" dele med puk po komunjskeh fanteh. To je po zakonu prepovedano, pak mi pitamo c. k. kapetanat na Voloskem, ako to zna, i ako zna, hoće to za buduće zabranit. Komunjski fanti nisu za to plaćeni, da za jednu ali drugu stranku politiku bate, nego da svoju službu vrše. Ste me razumeli šior Anžulo i Blejamin? Ki ih ne bi poznal, bi ih drago prodal. Čujemo, da je ovi dni porečka junta poslala županu Gornjega Rukavca i onemu iz Zvoneće svakemu po 1100 krun tobože za ceste, kad tamo ti beči nisu bili poslani za ceste, nego za izbori. Kad su kakovi izbori onputa Talijani šilju na sve strani beči, samo da ljude mame. Svi ti beči se navadno zgube ni simo ni tamo, a onputa moramo ih svi skupa plaćati. I pravo nam je, kad neki te po sile da budu „šćavi".

Deset tisuć krun će dobit Krstić ako more dokazat, da mi ne govorimo hrvatski, a isto toliko krun će dobit, ako je vredan dokazat, da Spinčić i Laginja gledaju kako bi prodali Istru Hrvatskoj, a dobit će i više krun, ako pokaže crno na belem, da ni najmanje pet puti banderu promenil. Ala dunke! Beči su već depožitani va dobrem meste. Ka fraja za Krstića, ako to dokaže.

Prva pobjeda na Labinšćini. Brzojav nam je javio, da su naši pobjedili u Sv. Martinu na Labinšćini sa 193 proti 116 glasova. Prije tri godine nisu naši na Labinšćini imali ni jednoga fiducijara u petoj kuriji. Već sad jih imaju pet. Još neznamo, kako su prošli izbori u drugih sekcijah Labinske občine Medjutim se srdačno radjujemo toj prvoj pobjedi Živili naši svjestni birači, koji se nisu dali zavesti nit sladkim riečmi socijaliste baruna Lazzarini-Batjala, nit grožnjami nit mitom.

Nekem ter nekem poštarskem uredom va kotare Volosko. Puno njih nam se tuži, da nisu dobili zadnji broj „Narodnega lista", a nekem da je i nekoliko foji pofalilo. Atenzion! da ne bude kumedije i da nebudemo morali pisat na direcion va Trst ale pak na ministarstvo va Beč! A našem prijatelom preporučujemo, da nam jave svaki put, kada bi im se ča takovega dogodilo.

Naša mala pošta.

G. dopisniku iz Kastva. Oprostite da ni moglo sve va današnji broj. Ne znamo kamo z dopisi, tako smo krcati. Bit će za drugi broj. Preporučamo se. Zdravi bili! — Čestitoj gospodi N. N., N. B. itd. itd. Lepa hvala na koraje, kega nam davate, ma mi bimo radi videli i ki šolat za predplatu. Naš list stoji **za celo leto 8 kruna, a za kmeta 4 krune**, za pol leta plaća se — to se već razume — polovica, **a jedan broj morete dobit za 4 helera.** Pozdravljamo!

Telegrafi „Narodnega lista".

Šapjane 28. novembra. Danas bil je va Jelšansken komune Krstić s celun kumpanijun mački. Jelšanci dočekali su ih va sveh vaseh z mačjun muzikun i gonili su ih od sela do sela kako dive mačke. Krstiću ni bilo lazno ni da po ceste teče, nego je po grabah skakal upravo kako i divi mačak, a za njim cela njigova kumpanija sve jedan za drugen. Da ste ih videli bite bili popucali od smeha. Čekada. — (Altroke da su Jelšane Krstićeve.)

Pazin 26. novembra. Krstić bil na Boljunšćine. S njim je bil njegov pajdaš Andretić. Oteli su, da i ovde mute puk — ma su dobili po repe. Bilo je vražje potrkanje. Andretića su dobro ovritnjakali — komać je živ pobegal, a Krstić se je nekamo zgubil vas blatan i razkinjen. — Campitelli plaća izdajstvo s fiorini, a mi z vritnjaki. Živila naša Istra!

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 6 kruna, za sel-jake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 3. Volosko-Opatija u sriedu 5. prosinca 1900. God. I.

Fotografija Arbanasa Krstića.

Nemislite dragi moji prijatelji, da ću Vam ja ovde prikazat Krstićevu fotografiju. To ni potrebito, jerbo ga skoro svi jako dobro poznate, budući da je već svi pragi ovega kapitanata obašal samo za ćapat kegagoder na svoju otrovnu udicu. Ja ću Vam samo prikazat njigova dela, da po njigoveh delch sudite kakovu dušu ima.

1. Kako je Krstić svoju ženu prevaril.

Cesarsko kraljevski poglavar Fabiani napisal je i podpisal na 14. febrara 1895, **da je Krstić vredan za beći storit i takova dela za ka se gre va pržun.** Isti gospodin poglavar Fabiani je napisal i podpisal da je Krstiću i drugačije poštenje mačano, da žive dugo od svoje zakonite ženi i da za svoju familiju niš ne skrbi. Ta gospodin cesarsko kraljevski kapitan je Krstića jako dobro poznal.

Leta 1891 hotel je Krstić poć ća od svoje zakonite ženi i pustit ju z otrokom va tuge i nevolje, pak da ju zaslepi, učinil njoj je ov kuntrat od darovanja.

Darovna pogodba.

I. Ja Ivan Krstić darujem causa mortis (to će reć za slučaj svoje smrti Op. sl.) svojoj supruzi Ljudmili rodj. pl. Kružić, sav svoj imetak, budi u nepokretnostih, budi u pokretnostih. Nepokretnosti nalaze se u Dalmaciji, u poreznoj obćini Zadar, kojih sam ja uknjižen vlastnik, te sastoje od vinogradah, oranica, vrta itd.

Uzrok nazočne darovnice jest zahvalnost mojoj supruzi na njezinu njegu i brigu, koju je ona naprama meni tekom našega zajedničkoga života izkazala.

Nazočnom darovnicom neposredno nije nitko prikraćen, što ja neimam potomaka.

II. Ja Ljudmila Krstić rodj. pl. Kružić prihvaćam zahvalnošću ovdje učinjeno mi darovanje.

Hrašćina, 4. veljače 1891.

Anton Debeljak v. r. svjedok. Ivan † ić

Josip Sanjek v. r. svjedok. Ludmilla Kratić v. r. rodj. pl. Kružić.

Kako vidite na tem kuntrate podpisal se je Krstić s jednen † i privezal je križu slova „ić“, a to bi imelo bit jednako prezimenu Krstić. Nego takov podpis nevalja, a kad nevalja podpis, nevalja ni pogodba. Krstić ki je onputa bil na veleh školah, je znal jako dobro da takova pogodba niš ne valja, da je kriva ili falša, pak svejedno ju je storil.

Nego ne samo da ta pogodba je bila krivo storena, nego Krstić kad je tu pogodbu storil, ni već imel nikakovega imanja, zač ga je bil već pred više let, kad je bil još študent, prodal svojoj matere, na novo oženjenoj Kalmeta. Dakle on je svojoj žene daroval neč, ča ni već ni imel. Bravo galantomo! Tako delaju pošteni ljudi!

Sada sudite Vi pametni i pošteni ljudi, ako bi jedan pošten čovek svoju zakonitu ženu tako grdo prevaril. Njigova žena ga je pak tužila, da ju mora hranit i sud je sudil da njoj Krstić mora toliko na mesec plaćat, ma svejedno ni do sada dobila ni šolda, zač Krstić, kolikogod puti ga rubaju, nikada ne najdu na njim ni puca, a ono malo grunta, ča je imel va Arbanasch, je prodal, samo da mu žena nemore niš dobit.

Ki ne veruje neka pride k nam, pak ćemo mu pokazat gornju pogodbu pisanu od Kratića njigovom vlastitom rukom.

2. Kako je Krstić namazal svojga najboljega prijatelja.

Josip Marotti iz Spinčići, najbolji Krstićev prijatelj, povedal je Menetu Spinčić, Matetu Brajše, Samuelu Vladiskoviću i mnogim drugim ovo:

Ja, Josip Marotti, dugoval sam trgovini octa v Reke 80 forinti. Buduć nisam na vreme platil, trgovac octa me je tužil. Kad sam dobil tužbu, pokazal sam ju Krstiću, a on mi je rekal: dragi ti, ča ćeš se pravdat, daj mane tih 80 forinti, pak ću ih ja za te v Reke platit. Ja sam mu dal teh 80 forinti i mislel sam terdo da je stvar poravnana. Kad ti temu nebeše pride mi jedan dan od suda na Voloskem karta, da će mi bit kako jutra inkanat. Skoči ja na sud na Voloskem i pitam ča je ta komedija, ja sam beči dal Krstiću. Na sude su mi pak rekli: ja dragi moj, ako ste Vi dali beči Krstiću, išćite ih od njega, ma ako ovo neplatite, bit će Vam jutra inkant. Mane ni bilo druge nego teh 80 forinti po drugi put platit.

Na taj način nasamarit svojga najboljega prijatelja, to more samo jedan Krstić.

Samo po teh njigovch delch morete sudit kakov je, nego još ih je takovch.

3. Krstić štampa va Mačjoj kriva pisma.

Isti Josip Marotti povedal je pred više svedoki ovo: Va broje 3. Krstićeve „Sloge“ bil je naštampan jedan list na urednika „Novoga lista“, Preko Mosta, a ta list bil je podpisan „Pepić“ (Marotti). Ja tega lista nisam ni napisal ni podpisal, nego ga je Krstić sam prez mojega znanja napisal, podpisal i štampal.

Tako vidite Krstić va svojoj „Krivoj Sloge“ samo krive stvari piše, a sudite pak Vi, ako se kriven, falšen besedam i stvaram more verovat.

Ljudi pametni ne verujte Krstiću.

Mošćenički smutljivac.

1. Ki je to?

To Vam je nekakav čovek crn, kakovega ni ni blizu ni dugo, i ki bi otel da vavek njigova valja i ki ne gleda, ako ne kako bi smutnju posel mej ovi naš dobri narod. Vidite ga, kako je suh — ni unci mesa ni na njem, nima nikada ma baš nikada mira. — On se vavek grize va sebe, niš mu ni pravo, sve ga jadi, sve mu pači — jadan je sam na sebe, jadan je na sve ljude, jadan je na vas svet; on ne more videt da su drugi ljudi srećni i zadovoljni, on bi otel, da je posvuda pakal, da je posvuda nemir. — On je jadan, jadan, jadan. On sam ne zna ča bi učinil va tem svojem jade — on ćuti potrebu da se nekako šfogà — on ćuti potrebu da nekamo preleje onu silnu zuč, ka mu se je nabrala puli štumiha, i dokle najde kega drugega, na kem će svu tu zuč razlet, on Vam se, kako vidite, sfoguje na nas, ki govorimo, ljubimo i branimo naš lepi i dragi materinski jezik.

2. Zač se Kafula sfoguje na nas?

Kafula se sfoguje na nas i za to, zač misli, da smo mu mi krivi, da se je rodil va Gornjem Kraje. Ja, ja — Kafula se srami, da se je rodil va Gornjem Kraje, on se svaki put zacrjeni od srama, kada ki pred njim spomene ono pusto selo Gornji Kraj — a jadan Vam je on i na samega Boga, hvala i čast mu budi, da ni kakogod prokural, da se je Kafula porodil tamo kade va Kalabrije, ale va Fiorence, a ne va onem pustem Gornjem Kraje. Vi dobro znate, da je Kafula bil ća od domi jedno četrnajst ale petnajst let. A znate Vi zač je on toliko vremena ostal ća od domi? On je ostal toliko let ća od domi za to, da bi ljudi pozabili da se je on jedanput rodil va Gornjem Kraje Nego kada se je vrnul doma, na svoju velu žalost videl je, da ljudi nisu pozabili, da se je on rodil va Gornjem Kraje, anzi reć bi, da im je to dobro ostalo va pameti zabijeno. Kalufa da pukne od jada — i otel je, da će poć nazad va Afriku i da će tamo ostat još nekoliko let, pak da te onputa morda ljudi pozabit, da se je rodil va Gornjem Kraje. Nego kada ti temu nebeše, prišlo je z Afriki pismo, podpisano od tri sto ljudi, kade mu prete, da joh sî ga njemu, ako pride još jedanput dole. On se je prestrašil — ki zna ča j' onem ljudem skočilo — i ostal je doma. Ale mira nima, a kako bi ga ni imel, kada ga vavek spominjaju na on pusti Gornji Kraj, kega se on toliko sramuje. Sada bi prišal jedan k njemu va butigu i bi mu rekal: „Se spamećujete Fortunato, kada ste ono kako dete k nam prihajal vas modar od zimi, da Vam damo pečenega kompira ale pak pirun maneštri, ča bi nam ostalo“. Još ne bi ta finil, već bi prišal va butigu drugi i rekal: „A se spamećujete, kako smo ono skupa gonili ovce va goru, à?“ I nikad kraja ni konca temu spamećevanju — a Kafula se va sebe grize, jadi — proklinje uru i hip, kada se je rodil. I stišće pesti i tuče z nogami, puše, hita se i previja, kako da ga madrun stišće. Oh! ča bi on platil, da more kakogod dobit on debeli libar, kamo gospodin plovan zapišuje decu ka se krste, on bi vaje razparal onu harticu, na koj je zapisano, da se je on rodil va Gornjem Kraje, nego ča će, plovan mu ne bi nikako otel dat on debeli libar — i za to je on najviše i jadan na gospodina plovana. A jadan je on i na nas, zač mi bimo oteli da naš zajik bude svagde čašćen, a njega nepiaža naš zajik, zač ga previše spominje na Gornji Kraj, zato on i vadi svoju decu talijanski. A on bi rad da sve okole nas bude talijansko, tako da kada se on ni mogal rodit va Italije — neka se barem Italija pride semo rodit. A mi, ki ljubimo našega dobrega cesara — mi ne ćemo da imamo nikakovega posla ni z Italijom, ni s talijanskim jezikom, a to njega peče i zato se on sfoguje na nas i zato ćete ga ćut, kako proti nam govori, a svaka druga beseda mu je, da će Vas Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku i još druge nemotarije, ke se on ne zmisli sâm, zač mu je glavina za ta posal preveć tvrda, nego ih čuje pul svojeh prijatelji Kalabrezi va Lovrane.

3. Kafula vadi sina Boga molit.

Va celoj Mošćeništine ne ćete nać ni jednega oca ni jedne matere, ka bi

svoje dete vadila drugačije Boga molit, ako ne onako kako se to od starine moli, to će reć po našu domaću. Samo Kafula ne će tega i to za to, zač ako bi on svoje dete vadil Boga molit po našu domaću, to bi moral s njim molit onako, kako se to moli va Gornjem Kraje — a on ne će tega — on ne će da ima već niš skupnega s Gornjim Krajem, on će da mu dete Boga moli onako kako to mole va Napulah, ale pak va Jenove. A sada čujte kako on vadi sina Boga molit:

Najprvo jutro kada se mali zbudi, reče mu otac: Va vestirte. A mali na to: Grem valje. Onputa otac: Fa la croce. A mali se zlamena, kako se je nekada i njegova nona va Gornjem Kraje zlamenovala: U ime otca, i sina i Duha svetoga — Amen. Na to će Kafula: Ala pregaradesso: On bi otel, da mu mali moli po talijanski „padre nostro". Ale mali ne će nego po nekadanju: otče naš, ki jesi na nebesch i tako napred. Sada mi recite malo, ča ni sin pametneji od otca? Tisuće puti. A znate kako reče Kafula malemu, kada ga čuje. da hrvatski govori. Ovako mu reče: — Ti vol tažer, tovare nijedni, mi non vojo ke ti parli kome Cingani, mi vojo ke ti siji primo albukato de Talija. Je to čovek? Ako nebogo dete govori kako ga srce uči, on se na njega skida, kako na blago, zač da on ne će da govori kako Cigani. Ako su svi Cigani, ki govore kako bi otelo govorit Tvoje dete, onputa su Cigani svi, ki sada va Gornjem Kraje bivaju i ki su dosada tamo bivali.

4. Zač se Kafula boji prit pod Hrvatsku?

Ovi dni su se deca od Kalufi i brata mu igrali na Slatini i ča ja znam kako počeli su govorit i od pulitiki. Tako je njeki od njih rekal, da njih bi bilo strah spast pod Hrvatsku, zač da bi se moralo plaćat i na šenci. Tako da je rekal barba Fortunato. A viš! treba da ih neki ima puno va glave, kada se boji da bi moral na nje plaćat!

5. Mošćeničani — dve besedi.

O temu Kafule ja bim mogal još dugo govorit i povedat, ma verujte mi, da za onakovega čoveka ni vredno da se karta blati. A verujte mi, da ga pravo ne poznate ni Vi ni ja — oni dole v Afrike poznat će ga najbolje. Ja Vam samo to govorim, odkrižajte se Vi od od njega. On dela za svoj žep, ako bi ča za sebe ćapal. On ima trgovinu, on bi otel sve za se imet i zato bi otel sve ljude odajat od vredneh i čestiteh domaćeh trgovci, da more onputa grabit. Ča ga ne poznate, ča ga ne vidite, kakov je. Pak i još neč. Ča se on va Vas pača? ča treba da Vam on predika, da Vas uči, kada ste Vi jedan po jedan tisuć puti pametneji od njega. Kade se je on čemu navadil, pitam Vas ja malo, kade? Ča morda dole va Afrike, mej onemi divemi ljudi, mej onemi crnemi ljudi, keh je on s korbačom tukal, pak bi trebe i Vas otel onako mučit? Ća se on meša va naši posli, on ki je toliko let od domi falil, tako da ne zna ča se je tu delalo ni događalo. Odkrižajte se Vi od njega i recite mu, da neka on ne sprda previše, zač da je i pokojni Andrejčić z Ičić bil v Afrike mej onemi črnemi kako i on, i da je ljude smućeval kako i on — a zna se kako je finil. Bog ne plaća svake subote — to recite Vi onemu smutljivcu — a još mu recite i to, da Vi imate dosta bistru glavu, da morete sami spoznat ča je dobro i ča ni, i da ne trebate, da Vam to poveda jedan kakov takov Kapulina.

---

1. Ča bi Talijani v Istre hteli.

Sada kada su izbori za bečki parlamenat, bore se v Istre dve stranki talijanska i hrvatsko-slovinska. U ovom kapitanatu je celi puk naše krvi i jezika, pak svejedno nekoliko je naroda tako zapućeno, da bi hteli po sile, da budu na mesto naših domaćeh ljudi zibrani deputati taljanske stranke.

Moremo mi, koji smo od hrvatsko-slovinske stranke, dopustit, da budu od našega puka zibrani deputati talijanske stranke? Nikako! Talijanska stranka u Istre bi htela najprvo da bude naš puk zapućen i neuk, da nima nikakove škole ni nikakovega znanja. Ako neznate, reći ćemo Vam, da v Istre ima preko 18 tisuć dece naše krvi i jezika od 6 do 12 let, koja nehode va nikakovu školu zač njim je nedaju.

Još bi hteli Talijani, da naš puk bude siromašan i puli gospode zadužen i da naše občine v Istre budu razdeljene na 3 ili 4 nove občine, samo da bude više troška, pak da občine osiromaše i da onputa moru Talijani u Poreču, navlastito junta, s nami zapovedat po miloj volje.

Još išću Talijani kako bi se naš starinski hrvatski jezik stiralo iz crekve kako va Lovrane i druguda, iz svih ureda iliti oblasti, pak da naš puk nemore va svojem jezike ni govorit ni razumet se ni sudcem, ni kancelistom, ni drugim činovnikom iliti impijegatom.

Najzad bi Talijani oteli da bude cela Istra talijanska zemlja. Da to u istinu talijanska stranka v Istre hoće, dokazat ćemo valje.

2. Kuder va Kastve.

Ki ni jako mlad, more se dobro spamećevat, da su Talijani leta 1879. brez nikakove potrebi poslali va Kastav na občinu nekakovega komisara Kudera, kega je morala občina mastno plaćat. Za tu mastnu plaću delal je Kuder na sve moguće načine da bi občinu kastavsku šundral, a to sve po zapovede talijanske gospode iz Poreča.

Da je ovo istina, razvidet ćete iz pisma, kega je ta nesrećni Kuder pisal svojem gospodarom va Poreč.

3. List Kuderov talijanskoj gospode va Poreču.

Škoda da nimamo mesta va našem „Narodnem liste" za naštampat celi ta list onako kako ga je bil napisal, ma ćemo benj kasneje nastojat da Vam ta list od početka do kraja i va talijanskem jezike, va ken je bil pisan, a i va našen jezike prikažemo.

Sada pak ćemo Vam prikazat samo jedan del tega lista, pisanega va Kastve na 22. decembra 1880. a i to ča je napisano, pravo je i pošteno prenešeno na naš jezik. Dunke čujte:

Veleštovani gospodin direktor!

Nezamerite da Vam pišem ov malo predugi list.

Ako i ni Učka promenila svojega mesta, za svem tem ona ni već obrana proti hrvatstvu i slavenstvu, jer se je već počelo budit va kotareh Pazin, Kopar, Pulj i Poreč, kade su Hrvati i Slovinci ako ne tako mnogobrojni, vendar tako kurajžni kako u kotaru Voloskom, **ki je temelj i ognjišće svega istarskega Hrvatstva. — Treba najprvo podkopat ta temelj, treba srušit to ognjišće.**

Danas dava nam se prilika da to postignemo, **treba samo poslužit se sadašnjom zaslepljenošću governa. Mislim govorit o delenju kastavske obćine na tri ili četiri podeštarije.**

Budući je već odlučeno to delenje, treba učinit sve moguće, **da se med nove podeštarije hiti seme nemira i nesloge, koje bi ih med sobom posvadilo tako, da se nebi sadašnji mir i sloga već nikada povratili. Najprvo moralo bi se prisilit obćinu Kastav da kupi kaštel, tako bi se u Kastvu ustanovil mrtvi kapital od 30 tisuć forinti, a kad bi se imanje delilo, dalo bi se gradu Kastvu namesto jenega dela šume kaštel. Isto tako morala bi junta posudit obćini Kastav 4000 forinti za cestu va Lužinu, a ta kavidal nebi nikada nosil nikakovega fita, zač obćina od Lužini nima nikakove koristi. Na ta način bi Kastav grad dobil kavidali ki ne nose nikakovega fita, dočim bi Rukavac dobil Lisinu, ka dava nekakovu korist, a to bi bil uzrok nemiru, večnej nesloge, večnim pravdam, koje bi segurno šundrale celu sadašnju obćinu kastavsku, a tim gnjazdo hrvatstva iliti slavinstva.**

Tako vidite su Talijani z Istre leta 1880 špekulali šundrat obćinu Kastav i celi kastavski puk. Nego hvala dobremu Bogu, Kuder je šal od kuda je bil prišal, a obćina Kastav je ostala na svoju velu sreću cela i nerazdeljena, ma za svem tem je Kuderovo paševanje va Kastve obćini učinilo puno škode; ter još se i sada va grade piva:

Imali su Kastavci dosta srebra i zlata
Dokle nisu Kuderi kucali na vrata!

4. Kuder va Lovrane.

Va istem liste piše Kuder talijansken svojem gospodarom ovo:

Ča se pak tiče Lovrana, moram reć, da ovde hrvatska stranka ni još dosta jaka, ale bi mogla postat, kad se nebi pomagalo talijanašem, ki prebivaju kraj mora i keh moramo predobit za se; **radi tega sam ja učinil proračun za Lovran tako, da te principali i pomorski kapitani bit oprošćeni obćinskega adicijonala, a s druge strane naprtil sam kmeti s plaćili, s kemi, ako ih budu naši šegavo rabili, će se postignut, da budu kmeti predani na milost i nemilost gospode i da se budu kmeti morali zadužit puli gospode, za moć podnašat ta silna plaćila.**

Kako za obćinu Lovran tako je Kuder pisal u svojem pismu i za Veprinac.

Recite malo sada po duše, Vi, ki ste još tako zapućeni, da držite s Krstićem to je s Talijani i za njih glasujete, su to prijatelji puka i kmeta?

Ča nisu Talijani mogli učinit leta 1879 i 1880 s Kuderom, provali su sada leta 1896—1900 s Krstićem.

Od kada je Krstić od Talijani plaćen, opet je počel po Kastavščine i po celem našem kapitanatu nemir i nesloga. Brat se svaja s bratom, otac sinom, mat s kćerum; nastoji se, da se obćina Kastav razdeli na tri ili četire podeštarije, samo da bude trošak za obćinski impiegati, fanti, lugari, duhtori tri puti i četiri puti veći, da obćine sve osiromaše, da obćinari moraju onputa plaćat strašno veliki adicijonali, samo da se pokriju obćinski troški; obećiva se, da će se delit šume i druga obćinska imanja, samo da se puk smuti; s jednum besedum kako leta 1880 tako se i sada sa strane Talijana nastoji, da se kastavska obćina šundra do kraja.

Nijedan od onih zapućeneh i zaslepljeneh ljudi ni ne pomisli, da bi se bila obćina kastavska još leta 1880 razdelila, jer su Talijani sve provali da ju razdele; nu proti delenju je obćina, proti delenju je skoro celi puk, koji neće svoju propast, proti delenju jesu cesarski zakoni, proti delenju je sam naš presvetli cesar i kralj Franjo Josip. Za delenje su pak samo Talijani i Krstić, za delenje su samo oni prodanci, ki bi za beči i svoju kožu prodali i razdelili.

* * *

Tako mislimo da smo dokazali ča smo dokazat hteli, najme da bi talijanska stranka v Istre htela da bude naš puk v Istre neuk i zapućen kako blago, siromašan kako petljar, z jednum besedum da bude talijanski „šćavo".

Za drugi put, ako Bog da, prikazat ćemo Vam jedno drugo pismo Rukavačkeh prijatelji Talijani.

Mošćeničani!

Po celoj Istre, kudagod ima puka našega jezika, naše krvi i imena našega, čuje se samo jedan glas: „Nećemo talijanskega deputata, nećemo držat s pijavicami, ke sišu krv i težki žulji izmučenega našega kmeta. Nećemo da budemo talijanski „šćavi!" Dosta su nas mučili, dosta su nas muzli!

Tako je sprogovorilo jedno dvesto tisuć Istrani našega zajika. I svi ti ljudi su se složili i odlučili, da će sada složno birat ljude, ki će ih branit pred svjetlim cesarom. A ti ljudi — to su naše dike Spinčić i Laginja. Njih birajte i Vi — oni su oba kmetski sinci — znaju oni, kade nas najviše tišći, oni znaju sve naše potrebe kako i nevolje naše. Njih birajte!

Neka Vas puli tega niš ne smuti — ni ona „Prava Nesloga", ku štampuje čovek, ki bi, kako je to carsko-kraljevski kunžiljer Fabiani posvedočil, bil vredan za beči i zlo delo storit.

Ne verujte Vi ono, ča Vam piše talijanski plaćenik Krstić. On je sam jedanput bil veli Hrvat, pak je od velega Hrvata postal veli Talijan, pak je na novo postal Hrvat, pak socialist, pak opet Talijan, a postal bi on i Kinez, da bi ga ki za to plaćal.

On je plaćen od Talijani za to, da Vas smućuje. On bi rado. da Vi izaberete takove fiduciare, s kemi bi on kašnje delal, ča je njega volja, i ki bi morali votat za Talijana Bennati, a on bi za to pak od Talijani dobil debelu plaću.

Zato se on, vidite, toliko ubija, da Vas od nas odaja. Ali Vi mu ne verujte! Vi ne bite bili ljudi, da bite mu verovali, a njegovu „Pravu Neslogu" cmrknite va smetišće, kade njoj je pravo mesto. A tako ne verujte ni onemu Afrikanu z Dragi. On je injorant, on nezna niš, a ono ča Vam kadagod bloboće na place, to je on čul va Lovrane, puli Talijani, ki ga i vade ča ima govorit. On Vam je kako papagalo, ča kade čuje

— to i pobrblje — pak zato ga Vi nesmete poslušat.

Ča je morda Vam za potrebu, da Vas jedan Afrikan uči? Ale pak jedan Krstić, kega su z Reki stirali.

Mošćeničani! Još Vam jedanput govorimo, poslušajte glas Vaše braće, složite se z Bersečani, učinite onako, kako te i oni učinit, skupite se petak na 7. ovega meseca i dajte svoj glas onem, ki te pak zbirat za deputata Vašega dičnega prijatelja i domorodca duhtora Laginju.

Tako učinite — a Krstića ne poslušajte, jer Krstić neće da se za svoju familiju skrbi, pak kako ćete, da se pak za Vas skrbi čovek, ki tako abandonuje svoju familiju.

Braćo Rukavčani i Brežani!

Petak na 7. ovega meseca pozvani ste Mihotićem, da tamo ziberete 6 fiducijari, ki te pak imet zbirat zastupnika iliti deputata pete kurije za Bečki parlamenat. Narodna hrvatsko-istarska stranka v Istre odlučila je zibrat za deputata pete kurije Kastavca Dra. Laginju, ki pozna naš zajik i naše potrebe. Talijanska stranka od ke je Krstić plaćen i za ku on dela odlučila je zibrat za deputata nekega Benatti, ki ni nezna kade je Rukavac ni nezna jedne besede naški iliti hrvatski.

Krstić bi htel po sile, da Vi ziberete takove fiducijare, ki bi pak zibrali Benattića. On to dela zato, zač bi se onputa njigovi vekom prazni žepi do vrha napunili. On Vam pravo za pravo ni dosada još rekal da ćete Vi pomoć zibrat Talijana, on Vam samo govori, da ćete glasovat za „starinu i domaćinu". Lepa starina: „Talijan!". Ča su naši stari bili Talijani? Ni leta 1897. ni Vam Krstić htel povedat za kega on dela. Kada su pak bili fiducijari zibrani onputa je on s njimi dobro trgoval; tako će i sada.

Rukavčani i Brežani! Nedajte se prevarit. Ako budete za Talijana glasovali propast će Vaša „starina i domaćina", kako je propala sveh oneh naših ljudi, ki su dosada s Talijani držali, kako je propala „starina" sveh Krstićeveh pajdaši.

Ako imate malo ljubavi i srca do Vašega starinskega jezika, do Vaše „starine" i Vaše dece, pridite svi petak glasovat za takove fiducijare, ki te zibrat našega Dra. Laginju. **Spametite se, da je svaki izdajica svojega roda i jezika proklet do devetega kolena!** *Vaš prijatelj.*

Glas z Plominšćine.

Svojedni se odavde nijedan nič ne hvali ni ne potuži, kako da smo mi drugi najsrećniji va celoj Istre i kako da nam gre sve lipo i dobro, a nam gre sve huje i grje, kako va nijednem komune va Istre. Mi drugi nimamo ni popa ni meštra, ki bi vučil našu dicu va lipem materinskem zajiku. Ki valja da bi za nas ča gljedal, gleda samo za se, a komun i nas drugi kmeti zapušća. Ali se mene pera, da mi drugi budemo vavik slipi da nevidimo ča oni delaju, paka nam rog za svića lahko važgu. Ja sam lejil va fojetah kako se drugude ljudi ponašaju i kako se mej sobom pogovaraju, kada gredu za kega balotat, a mi drugi pitamo jali će dat pit i jest, to je nas skrb više, kone za kega ćemo balotat.

Kada nam reče gospod podešta, da će bit po staru, nam je dosti, samo da dadu jest, za drugo mi nepitamo. Tako je bilo i zadnji put, kada smo balotali za petu kuriju na 23. novembra ovega leta.

Dunke mi drugi smo prišli va Plomin, još ih je bilo malo, paka su prišli Zagorci, i mi smo šli zajedin pred podestadiju. Onda so nam rekli, da će bit, kako je bilo — po staru, i tako smo mi drugi svi čisti balotali za kapitana Zagabria Poldruga i gospoda, a oni vesij hi bi vrag za kega će balotat. Ma od sveh čisteh ki su bili zvani ni ih bilo vraga treti del; veramente ako bi bili oteli svi čisti prit ki su bili zvani, valja da bi ih bilo mankoć petdeset prišlo od svetega Jivana (s cimitera). Kako nas ni bilo čuda i svi jednako balotali to je šlo jako hitro. Kada je bilo sve finjeno, prišal je „gospod" vanka s podeštadije i nam je zahvalil svim čistim i je rekal: Nisam se danas nadijal videt toliki Zagorci ovde i da će poć kako je šlo, zato vam svim čistim hvala, specialmente vam drugim Zagorcem koliki ste prišli. Samo me despijaža, da nisu prišli Baći, onakovi bogataši s vami drugemi, i da nisu jedini oteli poć s nami drugemi balotat za fiducijare; nisu prišli ni naši Stepčići; za sada njim nećemo storit nič slabega, mi ćemo za nje storit kako i za Vas drugeh, a sada hote pit mižol vina. Neki je rekal: Ja šijor, ki će nam ga dat? A on na to: Hote va oštariju ku ćete, tamo će Vam dat i pit i jest i za platit nepenšajte vi nič. Ja sam na to šal kumu Balere, on mi je dal pol litre vina, četiri soldi kruha i bakalata koliko sam otel jest. —

Ja sam otel poć ča. Već sam bil na česte, a jedna kumpanija ih je bila prišla dole na placu, da gredu i oni doma, ma je za njimi pritekal neki z grada i je nosil jedan buletin va ruke i je rekal: Kamo greste vi drugi? — A doma! — Vraga doma. Hote nazada, ovamo gore puli Benianana je paričan obed za kvarnar od njih, ki će ga pojest Dunke kada će dat jest homo nazada. I smo šli. Veramente ja ga nisam drugo pokusil, ako ne pol litre vina sam popil paka sam šal doma, aš sam imal težaki.

Bila ih je puna kuća Tu je bilo jest i pit koliko je ki otel, još ni svojedan bilo va Plomine tako. Drugi dan su pravljali, da je bila jedna kumpanija posebe od jedno dvanaste od njih, paka da su pitali, da neka njim da ča za pojest, aš da ne moru pit ako nejedu. Gospodarica njim je rekla da nima nič već za jest, akone ko će pršuta ale salama. Ma je bil petak oni da nisu oteli jest tega, pak da njim je rekla: Na vam fijorin, pak hote šć vanka kupit. A oni ča će, ča ne, alz k popu, on jima sira, neka nam proda jedan fijorin sira. Kako su namisleli su i storili. Šal je jedan k don Leopoldu Ivančiću i mu je pravil kako oni neće jest pršuta i salama da je petak, neka njim on proda sira za 1 fijorin. On da mu je rekal: Greh bi bilo jest pršuta danas, ja ću vam dat sira kada je danas pasalo tako. I dal mu je tri žamki, koliko bi svakega mogal obać z dvemi kvartami, i ni mu otel zet valje prokljetega solda za nje, nego damu je rekal: Ne, ne kumpare soldi, kada je danas pasalo tako, popijte ih, neka vam ih Bog blagoslovi.

Znate zač njim ni otel za nje zet plaću? On misli, da kada bude opet kunkurš za plovana, da će za njega balotat. Ala neće prokljeti, to vam ja dam veru, da nebude svojedni plovan va Plomine. Nego za danas neka bude dosti — do ki dan ću Vam se ako će Bog još javit s kakvom paćuharijom od ovega grada Plomina. *Barba Žamarija.*

Kako nas Talijani glade.

Svaki od Vas zna ča će to reć namet ale pak adicional. To su Vam oni krajcari, ki se moraju davat z vrhu redovitih franjak, a služe da se s njimi pokriju veći i zvanredni troški, keh je učinila občina ale pak cela jedna zemlja. Nego ti adicionali služe kadagod i za druge stvari, tako napriliku — ono leto kada su balotacioni, za deputati va parlamenat ali za deputate va Poreč — Talijani vavek zvišu adicionali, da mogu plaćat Krstića i njegovu „Krivu Slogu", kako i ono vino ko se poloče kada su izbori. Tako su i ovega leta odredili, da se moraju plaćat ovi adicionali:

Najprvo 35 po sto na svi oni franjki, realni izravni franjki. Onputa ima se platit adicional od 45 po sto na sve osobne izravne franjke. Pak mora se plaćat 100 po sto na potrošarinu od vina i mesa. Zatim mora se platit 3 krune i 40 fenigi na svaki etolitar biri, i adicional od preko 20 krun na svi drugi špiriti.

Vidite takovi adicionali moraju se plaćat po celoj Istri i po sveh občinah, a tu nisu računani oni adicionali od 20 do 30 po sto keh će morat plaćat svaka občina za izravne svoje franjke. A školske tasi — na svako dete po 6 krun na leto?

Si vrazi! ma ćemo dobro stat.

Tako nas vidite glade i usrećuju istarski Signori Talijani, kem su kapi on Campitelli on Rizzi i on Cleva, svi ti kaporioni ki plaćaju Krstića, da more i dalje trovat ovaj nebogi puk. Za to njim i trebe najviše beći, a trubilo kmet neka plaća!

Dopisi.

Iz Rukavašćini nam pišu. Neki dan mi je mala lejila „Pravu Neslogu", i koliko sam ja mogal razumet, va njoj stoji, da poteštarija va Kastve ni dala nikakove pomoći, kada smo dali popravit uru va turne sv. Luki, a za onu va Kastve da je prežentanca odlučila 700 fiorini. Da vam istinu rečem, to mi se nekako čudno paralo, pak sam šal ovi dnji na balotacijoni i zajedno sam se popital, kako je s tum stvarum. Pak ča sam videl? Tamo su mi pokazali kvitancu, s kum se je platilo popravak naše uri dneva 1. febrara 1898 za 97 krun i 52 helera i to na ruke samega urara. Ontrat sam ob jednem pital, kako je pak s urum na Zvonečoj, za ku Krstić govori, da ni komun dal nikakove pomoći. Nato su mi pokazali spet kvitancu od gosp. Petraka, kemu su dne 27. julja 1897. splatili 200 krun kako za pomoć za kupit onu uru. Ako bi ki pomislel, da ono ča ja pišem ni istina, neka se potrudi do podeštarije, pak ja znam da te ga poslužit kako i mane, pak će se osvedočit jedanput za vavek, da ono ča Krstić piše nisu drugo nego debele laži. Človek ne sme verovat na slepo, lego treba da se zoči. Za to ne verujte Krstiću, zač on piše onako kako te oni, ki ga plaćaju. A za uru va grade znajte, da ona ni samo za grad, već za celu okolicu, ka je pod crekvu sv. Jelene, pa se more reč, da ona onim ljudem ki dole bivaju, više služi nego gradjanom.

Iz Veprinca. Dva tri dni prej zadnjega sastanka se je već govorilo po Leprinašćine, da ima prit k Tumpićen Krstić, al za seguro ni nijedan zato znal, zač se je vajada ta plaćeni agitator bal, da bi na ta njigov sastanak moglo prit i pametnih ljudi, ki bi mu bili računi pomrsili, pak je zato skrivuć delal. Već su neki i sobotu večer bili pul Zvani i pitali su ga, ako će jutra Krstić prit. No Zvano se je držal, kako da to ni njegov posal i rekal je: „I ja sam neč takovega čul, ma da Van istinu rečen, mane ni za jutra niš ordinano i ja nisan niš pisanega dobil od Krstića, pak mi zato morete slobodno verovat, da ja zato ma baš niš ne znam". Nedeja je bila, a dažjilo je cel dan kako s kabla, zato ni nijedan suminjal, da bi po takoven vremenu mogal ki prit. Ma san se prevaril, zač san vaje onu večer čul, da je Krstić i Slocarić svojun polovicun po sven onen nevremene i pljuse prišal. No za njih nisan se sejedno toliko čudil, zač to već i vrebci znaju, da te oni svakamo i po svakem vremenu poć za svoju trbušinu. Ma san se moral čudit i prečudit, kad san čul, da je tamo naš „luštrišimo župan Anžulo", ki ni kapac prit nikad ni na imendan presvetlega našega Cesara v Leprinac k maše, zač otkad je on župan, bil je samo 18. agusta ovega leta pul maši va Leprince.

Pitat će te me, da ki je pak još bil va ten sastanke? Bilo van je oneh pet šešt sudac leprinačkeh, ki još va Krstićev rog pušu i neč malo drugeh ljudi i mej temi bili su i jeno dva tri naši, al ako sve to skupa sbrojimo, ne bi ih bil za seguro 30 nabrojil. Ma kako san mogal čut ni bilo pravo ni Krstiću ni Slocariću, da se je mej njimi našlo ono par našeg, zač su oni dobro znali, da nete pred njimi moć toliko lagat, kako kada bi sami bili. Čaj pak taj plaćeni agitator Krstić govoril? Na to van ne ću ni odgovorit, zač oni ki su nutre bili, su mi povedali, daj takove bedastoće govoril, da ih ne bi ni pas na masle frigane pojal, tako da i sami njigovi pristaši nisu mu verovali. Ali ono malo našeh, ča su tam bili su mu te nemotarije dobro pobili. No najljepše bilo je to, da su za stoli svi jeli i pili, koliko god su teli, a da ni vrag ta šolda platil, nego ono par našeg, čaj bilo, su platili pošteno ča su pojili i popili. Dunke prosudite sami, da ne more bit to čist posal, kade se žere i pije za niš. Nego prodanci ne gledaju su to čisti posli, ale nisu, njim je samo do žerila i lokila. Za žerilo i lokilo oni su vam vredni dat i ono ča je svakomu čoveku drago i sveto — to je poštenje. Neka jedu, neka piju, samo neka se čuvaju da njim ne presede.

Iz Jelšan. Pišu nam iz Jelšan dne 1. decembra 1900. Spoštovani gospodin uredník! Na 28. pasanega meseca sam njim telegrafiral, da su Krstić i njigovi pajdaši imali ta dan ovde sakraboljsku maču muziku i do sada nevidjenu potrkanju. Hoću Vam sada u par besed povedet, kako je to bilo. Sredu na 28. p. m. prišal je Krstić s Ivakom, Šlocarićem i Lovrinum iz Šapjan va Jelšane. Va Jelšanah su šli v oštariju Josipa Frola. Komać su Jelšanci doznali da je tamo Krstić, počeli su se svi, mužko i žensko, staro i mlado, skupljati pred Frolovom oštarijom, a kad je izašal Krstić s njigovemi mački, počeli su Jelšanci pozdravljat ih kako zaslužе: s tulenjem i s mijavkanjem. Kad su Krstićevi videli, ča se pripravlja, brže oni, kako da ih vetar nosi, preko polja i livada, tako da nisu imeli lazno ni cestu iskat, a celi puk Jelšanski za njimi jednu uru i pol puta. Da ste ih videli kako su bežali i skakali, bili bite puknuli od smeha. Lovrina ima va Jelšanah nekakovu rodbinu, ka ga je s drugimi Jelšanci dočekala kako izdajice zaslužе, a Lovrina je plačuć vrišćal: Terezijica, Terezijica, smiluj mi se, brani me, ter smo rodbina, za Boga, gledaj, da mi se ča ne travinja! A Lovrina, ja mislim, da će vam pasat volja poć s Krstićem va Jelšane sramotu lovit.

Krstićevci su dobili ča su iskali. Čujem, da je Krstić va zadnjoj „Krivoj Sloge" pisal, da su ga Hrabar i Frol u Jelšane pozvali samo da ga tamo Jelšanci ubiju. To je čista laž. Ni Hrabar ni Frol nisu s Krstićem govorili, a razumet će svaki, da su Jelšanci hteli Krstića ubit, oni bi to bili jako lahko storili, zač stotine i stotine ljudi bi bili lahko one četiri mačke samleli, ma mi nećemo da svoje ruke blatimo s njimi, volimo čekat da ih stigne pravda božja, koja segurno nemore dugo kasnit.

Na 29. pasanoga meseca zibrali smo jednoglasno 8 fiducijari za V. kuriju. (Živili junački Jelšanci! Opazka slagara.) Za danas dosti; samo Vas molim, da nam pošaljete malo više broja „Narodnega lista" nego ste nam dosada pošiljali, jerbo ga svi rado čitamo. S Bogom!

Iz Matulja. Živila Istra! Živila domaćina! Živio Krstić! tako se je zijalo puli Matulj pred 3 leta nejde okolo pusta. Ma to je bilo pred tri leta i va vreme pusta, a Vi dragi i dobri naši Istrani, svi ki ste našega jezika i naše krvi odprostite nam oni pustni greh, kega peremo već tri leta i još ga nismo po svema oprali.

Bože moj, kade nam je ono bila pamet, kako je ono sve bilo! Se spominjete, à Barba?

Bili su izbori za Beč. V Istre je bilo treba zibrat pet muži, ki te hodit va Beč govorit za nas. Od teh pet muži jenega se je moralo zibrat za petu kuriju. Talijani su oteli poslat nekega Bartoli, a naši duhtora Laginju, našega človeka Istrana Kastavca, ki je bil pozvan k samemu našemu Cesaru na obed.

Vi me pitate, da ki je bil zibran od oneh dveh za petu kuriju? Ću Vam povedet. Bil je zibran Talijan, i to tvrdi Talijan, ki nezna po našu ni besedi govorit. A ste čuli? Ma Vi deste, da kakov Talijan, ter da mi smo svi Istrani. Dobro, to i ja znam, svi smo po zemlje Istrani, ma ne po jezike, zač va Istroj su tri jeziki; je talijanski, hrvatski i slovenski i to je tako: Slovenac i Hrvat istarski su kako brat i sestra, skupa glasaju, skupa delaju, jedna krv je. A videjte, Rovinjež i Treještin se jako slabo razumeju, pak su oboji Talijani, a nas zovu šćavi, ma ne kada su izbori, nego kada pasaju. Pak za takove glasovat, kako se je to već storilo pred tri leta?

Vi se jadite Barba, da ča ste Vi glasovali za Talijana. Ne, niste ni Vi ni ja, nego smo dali glas za nekakovu „starinu i domaćinu", nismo znali za ča, ako ne valjda samo

da ugodimo Krstićine, da nam da više pit za to lepo delo, a on neka potežе mastnu plaću zato, ča nas je na svoju stran predobil.

Vi se jadite, da kakovu plaću dobiva on. Kakovu? Ste čitali oni list od zemaljskega kapetana Campitella? Sto fijurini na mesec! Mogal nam je on dat pit, mogal. A to je prava istina, zač da ni, bi on bil već pod ključi stavil onega, ki je dal ono štanpat.

Vi se, Barba, opet jadite, da niste dal glas za Talijana, da Vi ne znate, za kega ste dal glas. Ću Vam ja sada pravo povedat, za kega ste dali glas. Vi ste, Barba, dali glas za fiducijara takovega slabića, ale patuljčića, ki je se bal dat glas našemu domaćemu čoveku od starini, nego je dal glas Talijanu istarskemu, a ne Hrvatu istarskemu, kako ste Vi i ja. On, sram ga bilo, on! A ča tako j' to? pitate Vi. A tako, tako.

I sada su izbori, al sada treba, da se pokažemo, ki je za pravu našu domaćinu i starinu, a ne samo za pit.

Videjte malo, Krstićina je po Istroj obleteval, da će kade ljudi zmutit i strašil njim je, da te Istru naši pod Hrvatsku prodat. Ma su ono ljudi a ne ludi. Ej, da ste ga videli, Barba! Maj praćal on, maj skakal i još se je štimal, da su va nekeg krajeh zijali živio Krstić, a kada su šli glasovat, nisu oni poznali Krstića, nego: Živio Laginja! i za Laginju su glasovali. Bravo, tako valja, antroke Krstić.

A ča ne znate, ča je bilo neki dan va Jelšanah, kada je prišal tamo da bi i onde po svoju ljude zmutil. Ma mu je zasmrdelo, ča ne an? Ma je halopiral po njivah an? Ča ni mu bilo dosti, kada su mu sporučili neki, da za njega nima posla gore, da oni ljudi ljube mir, da oni se ne te prodat za polič vina. Pak mi užamo reć, da su ono Čici? A ja ću ih od sada napred zvat vavek tići, a ne Čići. Živili Jelšanci, ki ljube mir i čast i svoje poštenje!

Vi se, Barba, lementate, da ja previše pulitikam, da biti i Vi ča rekal. No recite! I Vi me pitate, da ki je ta, kega bi se imalo zibrat za petu kuriju?

Dobro — čujte! Sada ćemo glasovat za Laginju, da za kega drugega? Videjte, Krstić ne govori i ne piše, za kega će on glasovat, to nekako po mode dela; sve stranki po svuda proglase svoji kandidati, ale on ne će tako, to je po mode, ča ne an?

Tako, kako ja vidim, ti si se obrnul, ti si Hrvat? pitate me Vi, Barba. Ja, ja, istarski Hrvat san ja, tr ča mislite, da ne znaju i va Beče, da smo mi Hrvati va Istroj an? Aj bome znaju, i kako, ter nam za naše škole štampuju i knjige hrvatske.

Tako, ako ti to sve istinu govoriš, ja ću ov put bit doma, neću poć nikamo, pak ću sudit pokla. Tako govorite Vi, Barba.

A ja Vam odgovaram: Ja ja, Vi čekajte dokle zdeli spraznimo, onda ćemo Vam sve žlice dat. Videjte malo: puli Matulj Vas je tuliko, da bi Vas na prsti zbrojil, ki su na jednoj ruke, a pred tri leta (ehe! ka pamet an!) bilo nas je koliko će ki, i sada se već more reć, da Matulji nisu s Krstićem, i nete bit stran trih četirih i ću reć zač.

Poslušajte dobro, ča ću Vam reć:

I. Krstić je pisal leta 1897. da Spinčić i Laginja nete više poć va Beč, pak sa svem tem su šli, i još te poć, ako će Bog.

2. Krstić je pisal, da Slaveni nete s Hrvati, ma su delali za Talijana, a to je izdajstvo.

3. Krstić nam je obećal, da ćemo poć z vaporon va Rovinj i da će svaki platit samo 3 kruni, a mi znamo, kako je bilo.

4. Krstić nedela za nas dobro, zač njega plaćaju naši neprijatelji narodni!

Tako je to dragi moj Barba!

Iz Perenići. Prosim Vas gosp. urednik, da bi va njihovem „Narodnem Liste“ naštampali ovo nekoliko besed. Nisu baš napisane kako od učenega čoveka, ma svejedno mislim, da će ih svaki razumet. Jako smo se razveselili svi domorodci iz Pobrove, Perenićeve, Rukavačke i Kućelove, kad smo doznali, da će bit nedelju na 2. decembra pul Pepla Kinkele sastanak. Kako ste videli prišlo nas je puno, zač mi rado čujemo pametnu besedu. Bilo je i nekoliko mačak iz Rukavca i Kućeli, ki su hteli smutnju delat, ma Vas prosim, gospodin urednik, da njim ne zamerite, da su se onako grdo ponašali, ter znate, da od Krstića ne čuju nikad niš lepega ni pametnega, nego vavek proti popom, biskupom i pape. I oni su naša braća, ki te se, kad njim Bog dobri razsvetli razum, poboljšat. Ja Vam moram istinu reć, da od kada sam živ nisam čul onako lepega gevora, kakov je bil on od gosp. zastupnika Spinčića. On nam je tako lepo i živo povedel, ča se u Istre dela za našu škodu i našu korist, pokazal nam je čisto i bistro, da su Talijani naši največi neprijatelji, ki bi hteli šundrat nas, da nas nikad više nebude. Ja sam i prvo znal, kakovi su to zloćeji ti Talijani v Istre, ma ne bim bil ni sanjal, da su takove hudobi, da bi hteli sve posvojit i potalijančit. Dokle je govoril gospodin Spinčić, videl sam, da je puno starejeh ljudi uprav suze točilo, zač su njim Spinčićeve besede baš do srca hodile. —

Upravo smo se od srca nasmeli (to je bilo neč — to) kad smo čuli ča je zablobočal Rubeša Osojnak kad je našega Spinčića pital, da neka da protokol, da on neće Istre prodat pod Hrvatsku, pak da će bit valje mir. Krstić ni imel kuraja da pride sam na sastanak, pak je poslal uprav jednega šegavega, ki je neč počel brbljat od „programa“ i od „stranke prava“, a siromah ni sam ne zna, ni ča je „program“, ni ča je „stranka prava“. Ala mu je lepo Spinčić odgovoril, kad ga je pital, da ako mu je dal talijanski deputat za petu kuriju Dr. Benatti protokol, da neće Istru prodat pod Italiju. Nego znate, ča Vam je, škoda svake besedi, ku se poradi takovega čoveka ni napiše ni spogovori. Nego ni on kriv — ne. On je tako napuhnjen od Krstićevih besed, da misli, da ni već ni Boga, čast i hvala mu budi, nad Krstićem. On s njim vavek pohaja po oštarijah, cele šetimani niš ne dela nego samo fraja, a to more samo za to, zač Krstić ima sada dokle su izbori puni žepi beči. Pred par let bil je justo kako i nedelju, poslan od Krstića va Zvoneću, kade su Spinčić i Jelušić hteli ljudem govorit, pak je tamo šuntal ljude proti glavaru i Spinčiću. Nego mi mu nezameramo, zač ga jako dobro poznamo, prosim Vas samo, da mu nezamerite Vi, al pak da nas poradi takoveh bedasteh ljudi ne zapustite. Mi želimo, da i gosp. urednik i gosp. profesor Spinčić i drugi naši domorodci više puti pridete k nam, da se pogovorimo malo od sveh naseh posal. Da nam Bog da zdravlje da se opet vidimo na kakovem sastanku, a petak vidit ćemo se svi puli Tončine da svladamo dive mačke i mačjega harambašu. Živio Dr. Laginja! *Kučić.*

Svega po malo.

To bi se moralo zabranit: Svi znate kako Krstić, kada su blizu izbori, na puna usta govori o našem presvetlem Cesare i preslavnoj Hasburškoj kući. Mi ipak mislimo da bi mu se to moralo zabranit, zač ni ni lepo ni pristojno, da se tako razhićuje s previšnjim cesarskim imenom jedan čovek, jedan Krstić, za kega je carsko kraljevski kunziljer od governa Fabiani, napisal, da bi bil vredan za beči i zlo delo storit. Pak ni drugačeje ni lepo, da častno ime predobrega našega cesara figuruje va onako smradnem liste, kako je to „Kriva Sloga“, kada se zna da to Krstić čini upravo sporad tega da zaslepi puk. To bi mu se moralo zabranit, toliko više, ča našemu puku ni nikakova potreba, da ga jedan Krstić vadi ljubit našega presvetlega cesara; naš puk je svojega vladara nosil va srce prvo nego se je Krstić rodil. —

Krstićevi pekljari. Čujte, pak se smejte. Krstić je ovi dni pozval k sebe dva svoja mačka, dve svoje prodane duše, pak njim je rekal, da neka gredu okolo po Bregeh i po Rukavaščine, pak da neka smućuju puk ovako. Najprvo neka gredu va kuću, pa neka zamole čagod vajme Božje. Onputa neka se malo obazru po kuće, pak kada vide plat špeha, al ča drugo, neka jako, z dubokega zdahnu i neka reku onako plačljivo: A, blaže Vam, dobri ljudi, kako je Vam tu lepo i dobro, altroke nam tamo va Hrvatskoj. Mi moramo tamo plaćat na ženi i na kokoši, ja i na vodu ku pijemo, i na zrak ki dišemo. Oh! blaže Vam, blaže Vam. Čuvajte se dobri ljudi, da nikada ne pridete pod Hrvatsku, kamo bi Vas oteli zapejat Spinčić i Laginja. Kada ih je tako navadil, stavil njim je na glavu nekakove peruki, da ih ljudi ne popoznaju, i navadil ih je kako moraja po malo hodit, onako malo prignjeni. I ta dva mačja pekljara su šli okole po Bregeh i po Rukavaščine i govorili su onako, kako ih je navadil Krstić. Morete si pomislet, kako su oni brizni Brežani gledali, kada su njim se ti krivi pekljari tužili. Osobito ženske su na njih gledale z otvorenemi usti i neke su od njih šle još isti dan na Matulji, i sve prestrašene povedale su Krstiću ča su videle i čule.

A on njim: Vidite dakle da je istina što sam Vam ja govorio!

A one njemu: A vidimo, vidimo, šior gospodine, Bog neka njim plati.

A kada su te ženske šle ča, Krstić se je va kantune ruke trl i veselo zamljaskal: Dokle ja imam z ovako bedastemi ljudi posla, dotle će bit dobro providjeno za moj trbuh.

Da ne bude tega ča manje!

To su ljudi. Tri čoveka iz Boljunskega Bresta, neki Mate i Tone Rumac i još jedan treći, kemu ne znam imena, dognali su neki dan va Moščenice preko 150 glav praščić, da ih prodaju — na Andrejnu — na samnje. — Va to su oni doznali, da te bit kako jutra balotacioni va Boljune. I ti vredni i čestiti ljudi pustili su a remenga sve svoje praščiće, od vrednosti od kakoveh tisuće fjorini i šii su po najhujem vremene, po strašnem vetre i dažje hodeć preko Učke doma va Boljun, da daju svoj glas njihovim dikam: Spinčića i Laginji. I nisu oni marili za onu svoju muku, ku su pustili onako a toržijo po Moščenicah, oni nisu marili za strašnu noć ni za ragan, ki je tulil va pustoj gore, oni su puni koraja i dobre volje hodili napred, samo da izpune svoju dužnost. Jedan Lovranac ne bi mogal tega razumet, kako je moguće, da se jedan čovek za takove stvari, kako su balotacioni, toliko sakrifikuje — ma za to su va mojeh očijuh ona tri trgovca puno veća nego vas Lovran, koliko ga je Bog dal!

Izgled teh prevredneh Boljunčani mora da takne svačigovo srdce. Takovi nam izgledi podaju lepe nade, da će nam bit bolje i da će naš puk prit jedanput do onega, za ča se sada bori, a to je do oslobodjenja od talijanskeh pijavic. Slava tim trim Boljunčanom! To su ljudi — a dokle imamo takoveh ljudi, mi se nimamo česa bât — a najmanje od onega plaćenega renegata — Krstića.

Ljudi Moščenićani! Čujte me, ča ću Vam sada reć. Kadagod Vam se Afrikan z Dragi približi, s namjerom da će Vam ča počet onako po svoju predikat, Vi mu svaki put učinite, kako mu je pasanu nedelju na placi storil on naš čestiti čovek z Učki, a za njim naš vredni Muškardin. Ala ma su ti skočili na njega, da se briznemu Afrikanu bregešine tresle kako veja. A tako mu valja svaki put storit i va grlo mu zatuć one laži, ke govori proti našem Spinčiću i Laginje. A i va sveh drugeh prilikah mi svetujemo naše ljude, da se mužki drže, da talijanskim agitatorom vrate onako kako zasluže. Samo ne gubit koraj, zač stari su govorili, da ki se drži kako janjac, da ga lahko vuk poji. A za ča bite se vi bali jednega Afrikana, kada ste jedan po jedan tisuće puti pametneji i razumneji od njega. Anzi bi bila velika sramota za Vas, da se daste ustrašit od njega.

Vavek ta fažol.

Mačji čarlaš, ki se more pivat kako ona: Francika je šurku našla.

Puno beči sam ljudem zmamil,
sam ljudem zmamil,
sam ljudem zmamil.

Zato sam se fažola najil,
fažola najil,
fažola najil.
Joj, joj, joj — vavek ta fažol,
Jambrožija mia kara, to ni niš dobro!

Bil sam Hrvat i socialist,
i socialist,
i socialist.
Ma sam imel preslabo jist,
preslabo jist,
preslabo jist.
Joj, joj, joj — vavek ta fažol,
Jambrožija mia kara, pustil sam ja to.

Pak sam se Taljanu prodal,
Taljanu prodal,
Taljanu prodal.
Puno beči sam za to tokal,
sam za to tokal,
sam za to tokal.
Joj, joj, joj — sad ne jim fažol,
Jambrožija mia kara, sad nam je dobro.

Al to moram slano plaćat,
slano plaćat,
slano plaćat.
Više puta po rebreh čapat,
po rebreh čapat,
po rebreh čapat.
Joj, joj, joj — anjeliću moj,
Jambrožija mia kara, kossa ke me diol.

Neki dan v Novakeh sam bil,
v Novakeh sam bil,
v Novakeh sam bil.
Svake šorti fažola sam jil,
fažola sam jil,
fažola sam jil.
Joj, joj, joj — vavek ta fažol,
Jambrožija mia kara, to ni niš dobro.

Pokle tega v Boljune sam bil,
v Boljune sam bil,
v Boljune sam bil.
Svake šorti kacot sam dobil,
kacot sam dobil,
kacot sam dobil.
Joj, joj, joj — brižan hrbat moj,
Jambrožija mia kara, kossa ke me diol.

Najzada pak v Jelšanah sam bil,
v Jelšanah sam bil,
v Jelšanah sam bil.
Svake sorti modric sam dobil,
modric sam dobil,
modric sam dobil.
Joj, joj, joj — brižan hrbat moj,
Jambrožija mia kara, kossa ke me diol.

Al za svem tem kerešilajn,
kerešilajn,
kerešilajn.
Ja ću ostat pravi Taljan,
pravi Taljan,
pravi Taljan.
Joj, joj, joj — dolce mijo cor,
Jambrožija mia bela — il mio tesor.

Telegrafi „Narodnega lista“.

Oprtalj 2. dicembra. Talijani su puli zadnjeh balotacioni storili takove strašne stvari proti zakonu, da je governan sve dole hitil, tako da će se morat z nova balotat.

Podgrad 2. dicembra. Sve občine našega kotara zibrale su fiduciare, ki te balotat za Laginju i za Spinčića.

Kastav 3. dicembra. Krstićevi Talijani dobili su brodeta za blagdani. Zibrani naši fiduciari. Živio Laginja! Živio Spinčić!

Trst. Dosada je zibrano naših fiduciari po Istre preko dve sto, a Talijani ih nimaju nanke 140. Peta kurija je za sigurno naša. Živila naša sloga. Živili Spinčić i Laginja.

Naša mala pošta.

Gg. dospisnikom iz Moščenice i drugud. Strpite se — zač da ćemo se ubit ne moremo nać ni vlasića mesta. Tako smo morali spustit Lovranske pačuharije. Odprtu korešpodencu od Barbi Tončića, pak „Kako je po svete“ i svu silu drugih novic. Dunke strpite se — ča bude za nas ćemo već porabit. Držite se!

Prijatelju N. S. u K. Kasno je za polne k maše poć. Ki će imet „Narodni List“, valja da ga valje zgrabi, kada vanka pride, zač to Vam gre sve nekako kako na grabanje. Dunke drugi put storite na vreme. Lepo Vas pozdravljamo.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, na sedmake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 4. Volosko-Opatija u četvrtak 13. prosinca 1900. God. I.

Za ča su jedanput naši stari krv levali?

Leta 1866 imel je naš Cesar vojsku s Prušiani i puno našeh soldati je bilo pozvano zgoru va Pemsku, da naše cesarstvo obrane suprot Nemca. Kada su Talijani videli, va kakoveh neprilikah se nahaja naše cesarstvo, i kada su videli, da su dolnji kraji puli mora brez obrane, skočili su na nogi, da na tradiment pograbe našemu cesaru Benecí, Istru i Dalmaciju. Nego Talijani su slabo računali, kada su misleli, da bi naši ljudi mogli mirnim okom gledat propast zemlji va koj su se rodili. I ti naši ljudi, ti dični naši otci i dedi, razdelili su se na dva dela; jedan del ih je šal va Italiju i pul Kustoci razbili i potukli talijansku vojsku od kraja, dokle se je drugi del pod Tegetofom ukrcal na naši brodi od gveri i zaletel se dole pod Vis.

A kada su Talijani videli naše Istrane i Dalmatince, kako gredu proti njim, počeli su im se smet i rugat i već su sigurni bili zet nam Istru i Dalmaciju. A i Talijani va Capodistrie, va Pirane, Poreče, Rovinje i Labine držali su već va peste, da te od hipa do hipa spast pod Taliju. Ma koliko jedni, toliko su se i drugi prevarili va svojeh računeh. Naši dični Istrani i Dalmatinci, svi su ti ljudi našega hrvatskega jezika valje videli, kakova njim nesreća preti i zato su se dobro držali i tvrdo su se držali ti naši stari junaci i puno Talijani potopili, a oni ki su ostali živi, morali su bežat kako poplašeni zeci. I našeh je palo, puno njih je izgubilo život, puno je udovic zaplakalo, puno se materi va crno zavilo, puno je sestar ostalo prez brata, a divojak prez svojega mladega, ma na to ni nijedan ni mislel, glavno i prvo je bilo to, da sebe i dobremu našemu césaru očuvaju ovi lepi kraji Dalmaciju i Istru našu. Za to su i naši stari tekli va vojsku veselo i prez straha, zač su znali, da je blagoslovljen svaki kap krvi, ča ju proleju za svoje ognjišće proti grabežljivemu Talijanu.

A danas?

Ah! da je onem našem starem dedom kakogod ustat z groba, da moru videt ča se danas dogadja — oni bi sigurno od tugi i velike žalosti poželeli, da se nazad skriju va crnu zemlju, da ne vide toliku sramot, kade jedan Rukavčan, jedan Leprinčan, jedan Lovranac i jedan Mošćeničan za zmuj vina i par krajcari prodavaju Talijanu onu zemlju, za ku su ti stari dedi i oci naši pred trejset i četire leta krv svoju proleli. Ja, i proplakali bi ti naši slavni dedi, kada bi videli tu velu sramot i zdahnuli bi: Oj ti naše nekadanje lepo i zlato poštenje kamo si nam šlo, oj naša slavna krv, nač si se obrnula! A ovako neka zahvale Bogu da im oči mrak pokriva, da ne vide Rukavčane i njihovu nesrećnu, izgubljenu braću, kade va žmulje vina utapljaju svoju čast, svoje poštenje. More jedan narod niže past, nego su to spali oni naši vanjšćaki, ki su ovi dni dali svoj glas onem fiduciarom, ki te svoj glas dat Talijanu Bennati, onemu Bennati, ki je pred stotinami Talijani na vas glas rekal i to pod nos zastupniku našega austrijskega governa, da Talijani va Istre imaju za rameni trejset milijuni Talijani z Italije, ki te im do potrebi na pomoć skočit.

A sada? Lisa i Bennati. Slava, dika i junačtvo s jedne strani — a kukavšćina, poruga i pogrda s druge strani.

Sramota, sramota i sramota!

Nije nam ni za 10 ni za 15 fiduciari ke bimo mogli dobit ale zgubit, već nam je do našega nesrećnega puka, ki je već tako nizko pal, da za žmulj vina prodava onu zemlju, ku su naši dedi čuvali prolevajuć svoju krv. Strašno je to — to je znak da narod propada, da narod sam sebe pogubljuje.

Pred trejset i četire leta, al sada! Svetli dan i crna noć. Čast i prokletstvo, junačka sreća i crna propast. Oj puče naš, kamo si nam zašal, na kakov krivi put si se dal zapeljat od izroda, od plaćenega izdajice, od ljudskega smeta, ki je rojen za sohi, a ne za ljudsko družtvo!

Nego puče naš, ja ki ti ovo pišem, nisam još zgubil svu veru i svaku nadu, ja još držim, da ćeš se sopet vrnut na pravi put, da ćeš progledat i spoznat strašne i pogubne laži, s kojimi ti razbojnici tvojga imena i poštenja kvare i pamet i dušu, a i ono dobro srce, ko su ti pustili oni tvoji dični stari, ki su drugačije branili svoju čast. I ja ti prašćam, a molim i Boga da ti i on oprosti, zač ne znaš koliko zlo i koliku sramot si storil sebe i onem, ki počivaju va grobeh, kade im se od tvojega strašnega dela kosti prevraćaju.

Pogled na izbore za bečki parlamenat u kotaru Voloskom.

Izbori za bečki parlamenat počeli su u ovom kapetanatu na 26. novembra u občini Podgrad, gdje je taj dan u sekcijah Vele Mune i Hrušica bilo izabrano jednoglasno za petu kuriju 8 fiducijara naše istarske hrvatsko-slovenske stranke. Na 28. novembra zibrala je sekcija Podgrad jednoglasno 4, a sekcija Materija 11 naših fiducijara za petu kuriju. Dan za tim, t. j. na 29. novembra bilo je u Materijah izabrano jednoglasno 11 naših fiducijara za četvrtu kuriju, a u Jelšanah opet 8 fiducijara naše stranke za petu i četvrtu kuriju. U sledećih dnevih bila su u Pregarju izabrana 2 naša fiducijara za petu kuriju, a u Podgradu 15 naših za četvrtu kuriju. Občina Lovran izabrala je na 5. ovoga meseca 6 fiducijari talijanske stranke za petu kuriju, a 4 fiducijara talijanske stranke za četvrtu kuriju. Občina Veprinac izabrala je po 4 fiducijara talijanske stranke za petu i za četvrtu kuriju. Občina Kastav izabrala je u Kastvu, Sv. Mateju i Klani 27 fiducijara naše stranke za petu kuriju, a u Belićih, Sv. Mateju, Klani 26 naših fiducijara za četvrtu kuriju. U sekciji Rukavac bili su izabrani talijanski fiducijari 6 na broju za petu, dočim je za četvrtu kuriju bilo zibrano 6 naših fiducijara. Isto tako bili su zibrani fiducijari talijanske stranke, 6 na broju, u Mošćenicah. U Voloskom bilo je zibrano 5 fiducijara naše stranke za petu kuriju, a u Opatiji 3 za četvrtu kuriju.

U svemu bilo je u ovom kapitanatu izabrauo za petu kuriju 65 fiducijara

PODLISTAK.

Lovranske paćuharije.

Neki dan je bila va Lovrane jedna stara Stroliga. Puno je ljudi k njoj pohajalo, pak je k njoj šla i sva fameja in corpore, da i njoj srećicu pove. Najprvi se je prežental Blejamin. Stroliga ga je ćapala za ruku, pogledala ga dobro v oče i rekla mu:

Vas čeka va Lovrane jedna vela čast, od ke ćete se tako razdebelit, da ćete morat nekoliko puti poć va Padovu salo znimat. A bilo bi tega još i više, da nimate va Lovrane Hrvati, oni Vas muče i jade; ma kada njih ne bude, kada ih budete spedil preko mosta, onputa ši, da ćete se od veselja razdebelit kako jedan — da mi prostite — taneki, tako da ćete od silne debeljini puknut.

Za tim je prišal Jorjo. Stroliga ga je malo popipala za ruku i nekako sva probledela od velega čuda i rekla:

Ča ja vidim! pogledajte ovu žilicu, znate ča ona sinjifika? Ona sinjifika, da ste Vi proklet, zač da ste se jedanput krivo zaklel. Spametite se, ako ste se kadagod krivo zaklel. Jorjo se je tresal kako veja, i rekal: Ja, ja, ja sam se krivo zaklel, jedanput sam se va podeštarije dignul i rekal sam pred svemi raprežentanti: Ja prisegujem na Boga svemogućega, da ja hrvatski ne razumem. I tu sam se, sad vidim, krivo zaklel. A stroliga njemu: Hote valje kapucinom v Reku, neka Vas blagoslove i delajte pokoru — Bog je milostiv — on bi Vam mogal još i oprostit. A Jorjo njoj: Ću poć, ću poć, samo mi malo vi recite, ako bi mane mogal još narast kakov muzol na glave. A stroliga njemu! Ne bojte se Vi za to, da bi sve otel, nima mesta, glava Vam je već okupana, a kade bite oteli da Vam drugde naraste!

Na to je prišal Pikaroba. Celu uru mu je pipala ruku, dokle je našla jednu modru žilicu, va ku je ona puno vremena gledala i najzada rekla: Ja dragi moj, Vi bite morali još jedanput storit jednu dobru operacion A zač to? je pital Pikaroba. A zato, rekla je stroliga, da Vam spuste vanka svu onu kranjsku krv, ka Vam još teče po žilah. Još je, dragi moj, te kranjske krvi nutre još, i to više nego mislite, i znajte, da doklegod je bude nutre jedan jedini kapić, dotle će se zvat trubilo svaki, ki Vam bude rekal da ste Taljan.

Onputa je prišal Kukuma na red. I njega je ćapala za ruku, kako sveh drugeh ma ju je valje stegnula i rekla: Ja, dragi moj, Vaša ruka je tako kosmata, da ja ne bim mogla nać one žilice, ka mi je za potrebu. Dunke obrijte tega vraga, ako ćete, da Vam srećicu povem. Onputa su prnesli jedan bokun sapuna grezega, s kem se luži, i jednu debelu britvinu, pak udri raškat onu nespodobu. Na tleh se je pak nakupilo toliko one vuni, da se je Burina, ka je jušto na to prišla bila, prignula i pobrala svu vunu i rekla: Ču ovo pobrat, jušto će mi operat za donaplest Jorjotove kalceti. Onputa mu je stroliga sopet zela ruku i počela mu je razgledavat žili. I rekla mu je: Vidite ovu žilu, ka se je svila kako lumer 6, znate Vi ča ona šinjifika? A Kukuma njoj je odgovoril: A znam, lumero 6 šinjifikuje: questa sera t'attendo. — Dobro je, rekla je stroliga, a znate pak Vi, ča govori ova druga žilica, ka je zavinuta kako lumer 9. A znam, rekal je Kukuma, to će reć: dietro kapelica. A ova treća žilica, ka je storena kako lumer zero? A Kukuma: He, he, he — i to znam ča šinjifikuje, he, he, he! ma ne ću povedet — he, he! Pustimo to, raje mi povejte srećicu. — Ćete, da Vam srećicu povem? Benj, Vaša srećica je to, da ima va Lovrane još nekoliko bedastih ljudi, ki Vam veruju — zač da ni tega, Vi bite leteli zgoru kopiti va Kranjsku, od kuda ste i prišal. Druga pak srećica Vam je Vaš sin — verujte mi, da kaže lepo — el promette molto — samo jedno Vam preporučujem: Oženite ga, ale ga pak držite dugo od teti.

Onputa je pristupil Krstić, ki je jušto ta dan bil va Lovrane. Kad je strolige ruku daval, stroliga se je od njega ća obrnula i rekla: O to pak ne — Vi niste dostojan tega, da Vam ja ruku taknem, ća od mane — Vi ste svoju zakonitu ženu prevaril — marš ća. I Krstić je moral poć ća, a da ni niš opravil.

* * *

Kada bi kigod rekal, da su va Lovrane Talijani! Ma kakovi su to vratji Talijani, kada moraju hrvatski mislet, ako te taljanski govorit. To će Vam posvedočit i ov list, ča

naše stranke, a 22 fiducijara talijanske stranke, za četvrtu kuriju 69 fiducijara naše stranke, a 14 fiducijara talijanske stranke.

* * *

Veliku sramotu doživili smo kod ovih izbora u Rukavcu, Veprincu, Lovranu i Mošćenicah, gdje su bili izabrani fiducijari talijanske stranke, koji će pak glasovat za Talijana Benatti, premda ni u Rukavcu, ni Veprincu, ni Lovranu, ni Mošćenicah nima ni jednoga Talijana izim Lovranskoga „cittadina onoraria" Costantina.

Da su u tih mestih bili zibrani takovi fiducijari je u istinu žalostno i sramotno, nego nije za čuditi se, ako se pomisli, da je u tih občinah malom i častnom iznimkom puk najzapućeniji i najzalupaniji na celom širokom svetu.

Nadalje treba pomisliti na način, kako su od Talijana plaćeni ljudi agitirali, puk varali i strašili, i koliko su u tih občinah Talijani novca potrošili.

U Rukavaščini, Veprinaščini, Lovranščini i Mošćeništini su Krstić i drugi talijanski plaćenici puk varali, da hrvatsko-slovinska stranka hoće Istru prodat pod Hrvatsku, a bedasti puk ni ne misleć da se Istra nemore prodat pod Hrvatsku, jer je Hrvatska isto pod našim presvetlim cesarom i kraljem kako i Istra, povjerovao je tim lažcem, koji su od Talijana plaćeni da puk naš posvade, prevare i da ga tako zavedu, da izabere fiducijare koji će pak birat Talijana Benatti.

S tim je išlo kako kod trgovine, koliko se više fiduciari predobije za talijansku stranku, toliko će više tisuća kruna pasti prodancima u žep. Sad će svatko lahko razumjeti, zašto su Krstić i njegovi pomoćnici napeli sve sile da bude u ovom kotaru izabrano što više talijanskih fiducijara, jer su znali da što ih bude više, to će njim biti veća plaća. Još imaju obraza govorit o prodaji Istre Hrvatskoj, a kad tamo upravo su oni, koji trguju s fiducijari Rukavca, Veprinca, Lovrana i Mošćenica kako svakom drugom robom.

* * *

Samo najbedastiji i najzalupaniji kmeti povjerovali su onoj smradnoj Krstićevoj laži, da mi mislimo Istru prodat pod Hrvatsku; malo pametni ljudi nisu ni mogli ni htjeli, da to vjeruju, jer su znali, da je to nemoguće. Što su onda učinili Krstićevi plaćenici? Zastrašili su ljude, da će ih ubit, da će njim zapalit kuću, da će njim posjeć vinove loze i drugačije ih oškoditi, ako budu išli glasovat sa našom strankom.

U noći prije izbora digli su ti paklenski stvorovi po selih buku: „Ajme, braćo stanite idite svi glasovat za Krstićeve fiducijare, jer ćemo drugčije spast pod Hrvatsku, koji neide s nam taj će slabo finit." A ljudi dali se zastrašiti, pa nekoji ostali kod kuće, a drugi išli čak i glasovat s mački.

* * *

Ima žalibože med našim pukom i takovih, kojih bi za litru vina i dušu prodali. A neprijatelji našega puka Talijani Istre poslali su ovamo mnogo novaca da se prodane mešine napajaju i nažeru bez platit, pak da onda nasićeni i napiti bace svoj obraz, svoje poštenje pod noge i da glasuju za Talijana. Sramota!

* * *

Prevarom, strašenjem, silom i novcem uspjelo je ovaj put našim neprijateljem predobiti naše občine Rukavac, Veprinac, Lovran i Mošćenice, te tim nanesti celemu našemu narodu sramotu, nu neka si zapamte Krstić i svi njegovi prijatelji i gospodari: Stoljeća i stoljeća robstva ili sužanjstva našega puka u Istri nije bilo kadro uništiti u našem puku narodnu sviest, pak neće niti ovaj zdvojni pokušaj Talijana da u ovom kotaru novcem i prevarom uguše jurve dovoljno budnu narodnu sviest.

A Vi prodanci, propalice, izdajice svoga roda i jezika, koji bite za novac zatajili i izdali Boga i majku, znajte, da će Vas pratiti naše prokletstvo dok bude od Vas pepela, a ova naša mila i draga zemlja, ako budete ikada u njoj zakopani, izbaciti će Vaše pogane kosti, jer niste dostojni, da u njoj jednom počivate!

Svaki za svojega!

Valje će bit dvajset let, da se naši deputati Spinčić i Laginja bore za naše pravice va istarskem sabore, a već je deset let pasalo, odkad su te naše dike, ti naši dragi zastupnici bili poslani od našega puka va Beč da nas i tamo brane, da i tamo za nas govore. I va cielo to vreme, koliko Spinčić, toliko i Laginja, oba su se skrbeli za našu sreću i za naše dobro. I puk ih je razumel i zavolel ih je. A žač ih je zavolel? Zavolel ih je za to, zač su od vavek gledali kako bi mu pomogli i oslobodili ga od omraženega talijanskega gospodstva. No koliko su se naši ljudi Spinčiću i Laginje na dobro zeli, toliko su se obem tem našem anjelom čuvarom Talijani na zlo zeli. Zato su se oni ćapali Krstića i naredili mu, da za mastnu plaću piše i govori i dela proti Spinčiću i Laginje.

A Krstić da dobije dobru plaću, počel je ljude smućevat i bunit, on je počel delat za Talijane i gledat, ako bi kade kakov glas za njih dobil. Mi smo našim ljudem dosta govorili i dosta smo ih učili i opominjali, da se čuvaju plaćenega ništćeta, i mnogi su nas poslušali. Nego neki nas nisu oteli poslušat, pak su raje verovali jednemu Krstiću, kega su Bog zna od kuda per šup semo protirali, nego li našim ljudem, ki su se tu rodili i s kemi su se oni, zajedno zigojili. Ti neki — kako ih mi zovemo mački — dali su se zamamit od zmuja vina i od kakove večeri, i misleli su, da te se vavek tako gostit. I šli su va Krstićevu mrežu i glasovali su na mesto za domaćega čoveka Dra. Laginju, za furešta pravega Talijana Dra. Benatti. S tem su pak pokazali, da oni delaju proti nam, da oni delaju proti našemu zajiku, kega bi Talijani na silu hteli zatrt, pokazali su da su s našemi neprijatelji Talijani, ki bi nas sve skupa oteli zatrt i pogubit.

Veći del Rukavčan, Veprinčan, Lovranac i Mošćeničan žive od dobitka, kega njim mi damo, a oni znaju dobro, da su njim naši ljudi va oveh krajeh va potrebe puno više pomogli nego svi Talijani ovoga sveta. Nego kako su oni za volju Talijani glasovali proti našemu zajiku i rodu, a za Talijana, našega krvnega neprijatelja, mi nesmemo već tem ljudem dat nikakovega dobitka, nikakove pomoći. To bi lepo bilo da mi podpomažemo one smradne prodance, ki bi za žmuljić talijanskega misturanega vina oteli da šundraju naš rod, naš zajik, našu decu i sveh nas.

Zato neka svi naši ljudi svakoga mačka, koji je kod ovih izbora glasoval s Talijani proti našemu zajiku, poteraju od svojga praga, neka mu nedaju nikakovega dobitka ni nikakove pomoći.

Još ćemo jedan put reć, mi smo s naše strane učinili sve moguće, da njim raztumačimo kako stvari stoje, oni nisu hteli poslušat nas, ki smo njim govorili čistu istinu, nego su radje verovali prodancem, talijanskem plaćenikom, ljudem brez obraza i poštenja, koji su već više puta bili po peržuneh, zato ne zaslužе da jih mi pomoremo i milujemo, makar imali od glada umret. Ki ni s nama, ta je proti nam, a ki je proti nam, ta je naš neprijatelj!

Dakle ni težaka, ni kopača, ni mlekarice, ni težakinje, koji su mačji, neka ne drži nijedan, da mu se kuća ne posmradi. Ima va Kastavšćine dosta naših ljudi, ki bi rado zaslužili par krajcari, a ni potreba da mi pomoremo naših neprijatelji.

Dakle ste čuli Vi naši ljudi na Veloskem, v Opatije, va Kastve, va Lovrane, va Mošćenicah, svaki za svojega i svaki svojemu. Kad Vam kakav mačak pride pred vrata, pošaljite ga Krstiću ale pak Bennatu va Capodistriu.

Mi ćemo va svakem broje našega lista postavljat ovo našem ljudem na pamet.

Pismo iz Transvala.

(Ovo je pismo prijel jedan naš čovjek od svojega prijatelja va Transvale. Pismo je jako zanimivo, pak ga preporučamo našim čitateljem da ga pročitaju.)

Pretoria dne 21. listopada 1900.

Mili prijane!

Evo me da Vam se javim iz ovih krajeva, koji su tako nesretni od ovog prenesretnog rata. Ja sam zdrav, kako i Vama želim da budete. Dakle Vi mi pišete, da ingležke novine lažu, a ću Vam malko opisat, kako uprav do istine lažu. Jedino Vam morem prije svega reći, da ne smete ni pomisliti za doći ovamo dokle Vam ja nebudem pisal, pošto ovde nije posla nikakovega, i to morebit još 2 leta, pošto Buri nete mira, dokle Inglez nebude vas pod zemljun. No da Vam kažem kako Inglez floća v njegoveh novinah, da su Inglezi došli u Johannesburg bez jednoga tira opalit. To je istina, pošto Buri, ki su pametni, nisu oteli pucat u grad sporadi naroda civilega, ali koliko jih je palo, žalostna njim majka, okolo Johannesburga i takodjer okolo Blandfontina; ni Reka ni Kastavšćina nimaju toliko duš. Tu se ne vidi ništa drugo, lego jedan grob. Na isti način u Pretorije naprama Restinburgu, su jih pohitali jedan dan preko 15 tisuć. To je preko novoga špitala, a Inglez je bombardal celi jedan dan na fortice, i tako su došli u grad, a Buri su se retirali proti Eršteštabrik, na montanje i tako onde su se držali mesec dan. I su jih potukli neizmerni broj i tri puti su jih nazada u grad potirali i toliko su jih poubili, da je sve naokolo jedno grobije, ništa manje od 12 kilometar kvadrato, sve jedan grob, gde leži preko 50 hiljad Inglezi i to samo ovde okolo Pretorije. Inglez je poslie dopeljal nekoje vele topove, tobože da te Bure potirat, ali Buri lukavi su njim zeli ti topovi, pa su se onda opet retirali. To su topovi od 9 unac a 9 metar dugi, a onda su šli do Belfasta, gde su njim opet dali po glave još i previše, pa opet na Mačedorpe, pa na Godvan River, pa za svako to mesto su Inglezi pisali da je h e v i l o s, to će reć veliki gubitak. A kada oni stave da je hevi los, onda nije pala samo jedna tisuća ljudi, nego više od 20 tisuć svaki put. Znate, da va Restinburge su jih ubili na bajuneti preko 17 hiljad, pak su pisali da ih je par od njih ubijeno i dva tri ranjeni. I tako uvjek pišu, dokle Buri na drugeh mesteh, va Krugerdorpe, va Kristijane, va Klerdarp, va Beefštrone, va Kronštate, va Frištete, va Heydebberge, va Lejdenberge i posvuda jednako, treni i pošti pale, čaj za njih zamu, a ostalemu daju vatru pa neka gre. **Ovo su dva anjela čuvara jeneral Botta i jeneral Devet, to su muži hvale vredni med narodom, Bog jih poživi. Oni su na način kako i naši dični borioci Spinčić i Laginja medju našim narodom, koji se bore do zadnje kapi krvi za oslobodit svoj narod od vječnoga talijanskoga sužanjstva.**

Da Vam rečem pravo, Vi ćete čut do malo vremena, kako će se hvalit velika Britanija s njijum trupum, ku je semo dopeljala, okolo 800 tisuć, ma da gre sada brojit svoje soldate, ne će jih nabrojit ni polovice. A drugo je, da su se ingleški volonteri štufali, nete više va gveru, oni sile doma, zač da se nete više tuć, a Buri krešu svaki dan, još su morali Buri razpustit njiheh volontari. Oni gredu sve na okolo, jih ima 20 tisuć, onda udri iz gore zelene, potuču sve, kade trefe Ingleze, ne more nijedan utec z glavum na ramenu. Živili Buri!

I ovo Vam morem povedet, da su Buri nazada osvojili Lejdenburg i kako se čuje, da te do malo dan doć i ovde va Pretoriju. Bože daj da bi jutra.

U buduće još štogod. Primite srdačni pozdrav.

Prijatelj naroda iz Afrike.

---

ga je ov ki dan napisala neka mlada sposa svojoj prijateljice. Čujte dunke:

Chara amicha.

Mi son gra Ciedio sposada, zè più Mejo star sposadi che chome no sposadi, Mijo pepich zè asai huncat, mi scopo con la de rider. Vražji mali chi direbe! Mi go bela Dota — duve kaselice e un borò. Teralgia gho crompa de Fiume — e quando gho aprido se gha fato romper una Ver Cina — la mama ga dito, che sarà srećno, perchè ze più mejo che se rompe. De matina me zè pulito. Me fazzo pocesat, po osnazit, po vado bever kafe con skorupić, e fazzo anka pan nadrobit. Quando parićo pranzo vien pepich atorno de mi — ma mi prendo la lagnjiza o popečak o ghe dagho colla Lopatiza per le mani — Jezu sti omini — chome che i zè! Mi lo prego che me se fa smilovat, aj si vaje nà — e gho lavor che me se fa la testa vrtet, tako ja zdrava me vien i grizoli. In kotac avemo anka prasac e o puste manjaremo olita, dizighe al picholo Frane, che ghe daremo milur. Tuo picholo Frane gha pavura de mijo Pepich, perchè che gha une longhe berke. Jezu, kossa fazzo, devo andar far mesat polenta e kuzinar un rako e ofrigat oslići. Ju mane, ju mane, se ti savessi kvanta skerb che se prende in cholo, quando se mete in testa la kruncica. Jezu se ti jeri sti jorni a Lovrana, era zvodacioni, mijo pepich gha zvodà per Talgiani, mi ancha zvodarija per Talgiani, zvodar per Talgiani ze più mejo che per Hervati. Jezu, devo andar far potaknut — u, u, u la palenta me se ga fato presmudit, a bome, che sia, jur non son colpa. El lapežić non me val. Varamente gho messo molta hrnsta. E po, mater ženit, ter non ze prima volta che manjemo presmujena palenta. Boch, mi te saludo e resto

tua amicha Pepinna.

A ja viš, skvazi gavesi žmentigado. Dizi me a la mama, che la me manda kopanjice, grablje, plašćenica, natikace, žoki e kvele gaberle in poliza. A ja, dižighe anchora, che non ghe potevo mandar pessi, perchè che no jera che smite e qualche kurdelica. Finke non farà jugo bisognerà far krizići per oslići. Boch!

Ovo je bila školanka od Kukumi — i valja da znate, da ni bila jedna od najslabejeh, dapače bila je vavek pohvaljena. Ja imam još tega va torbe — ma ću pustit malo i za drugi put — ter je više dan nego klombasic.

Barba Tončić.

Crtice iz izbora sekcije Kastav.

Za dan 3. decembra bili su pozvani birači sekcije Kastav, da biraju 13 fiducijara za petu kuriju. Tu su izabirali birači iz županija Kastav, Brnčići, Jurčići, Rubeši, Spinčići, Trinajstići, Jušići, Jurdani, Puži, Brgud i Zvoneća. Čim su čuli birači, da se Krstić i Krstićevci hvale, da će dobiti u toj sekciji, primila se je ljudi volja, da dodju u čim većem broju glasovati. Kastav sav na noguh, radnici kako iz Kastva, tako iz Rubešove, Trinajstićeve, Jušićeve, u raznih radionicah na Rieci, pitali su i dobili dopust za taj dan.

Brnčići došli su u skupu pod vladarevom i narodnom hrvatskom zastavom, i sa sopci, tororo. Došlo jih je kakvih dvie sto.

Kad su radnici iz Trinajstićeve i Jušićeve pitali dopust, reklo njim se, da bi njim ga dali za tu stvar makar za cieli tjedan, all da je silnoga posla. Molilo jih se, da dodju raditi nedjelju, da pak dobiju dopust za dan izbora. Oni neće inače raditi nikad u nedjeljah i blagdanih. Ovaj put su privolili na to, samo da mogu obaviti svoju državljansku dužnost. Za to su pak svoju kršćansku dužnost obavili tim, da su mjesto nedjelje naručili sv. misu u crkvi Majke Božje od zdravlja u Jušićih, i kod nje mnogobrojno bili. Zahvalni su gospodinu Melkioru Selenčiću za to da njim je dao dopusta.

Njim su se pridružili i oni iz Jurdanove, pak su onda mnogi zajedno u Kastav. Skoro za njimi došli su oni iz Puževe i Berguda, te naši iz Zvoneće. Putem su njim se pridružili oni iz Spinčićeve, skoro su zatim došli oni iz Rubešove, pak i naši iz Jurčićeve.

Svi naši glasovali su crvenom ceduljom, na kojoj su bila natiskana imena čestitih fiducijara. Povrh cedulje stao je posebni napis: „Živio naš cesar i kralj Franjo Josip I.!“, a na dnu cedulje posebice: „Živio naš domorodac zastupnik Doktor Mate Laginja!“.

Tako su već ceduljami kazali, da su vjerni podanici našega cesara i kralja, i da hoće svojega čovjeka za zastupnika u Bečn.

Protivnici sastali su se kod Lodviga Sussana. Glavni su iz Zvoneće. Krstić njim je napunio glavu, da će bit njihova Lisina, ako glasuju kako on hoće. Krstić njim nije rekao, koga kandidata nosi. Oni su glasovali u vreći, za „starinu“ tobože, „proti popovom“. Za što ni sami neznaju, ako ne za Lisinu dobiti. Al Lisina je svih občinara kastavskih, i nijedan zastupnik da se na glavu postavi neće je dati Zvonećanom, pa trubio Krstić što mu drago. Oni su već toliko puta bili prevareni radi Lisine, i još se daju zavadjati. Nezna se pak, što je Krstić obećao onim malo iz Zaluka u Puževoj, onoj dvojici iz Berguda, onim nekoliko iz Jurčićeve. Svih protivnika skupa došlo je kakvih petdeset. Došli su s njekom arijom, napuhnjeni od Krstića kod Lodviga Sussana prije nego su se podali u Kastav.

Kad su vidili silu naših birača, srce njim je u hlače palo. Krstić se je opet grozio praznom puškom, kad je govorio, da je njegova sva Zvoneća, sav Bergud, Puži, u obće sva sekcija.

Krstić nije došao u Kastav, a nema ni prava ni u sekciji ni u občini u obće. Lodvig Sussan je pametno doma ostao.

Josip Marotti se je već nekoliko vremena od njih oddruživao, psujuć na nje. U oči izbora otišao je od doma, k svom bratu, u Obrovo, na lov. Reć bi da je uvidio u kakvu je družbu zašao. Bit će bolje i za njega i za njegovu obitelj, ako se od te družbe daleko drži, ako prione uz domaće ljude, i obavlja svoje poslove.

I najbliži susjed Krstićev, krčmar Mateša, koj je pred tri godine nosio zastavu, odvratio se je od Krstića. Vidio je, da mu je drugovanje s njim samo na škodu bilo.

Krstić nije sazvao nijednoga sastanka, on je zvao na kapljicu dobroga k Lovrini u Frančićem i nedjelju 2. decembra k Marinčiću u Matulje. Dolazili skoro svuda jedni te isti. Četa se je silno smanjila. Matulji, osim dvih trih, oddružili se. Ni Brežani već nemare.

Fiducijari pete kurije za sekciju Rukavac!

Na 7. ovoga mjeseca bili ste zbirani za fiducijare pete kurije va sekcije Rukavac. Kako takovi vi ćete za stalno na dan 3. jenara 1901. birat za deputata pete kurije Dr. Benatti, živega Talijana. Mi znamo sigurno, da je mačjem generalom obećano strašno puno beći za svakega fiducijara, ki bude za talijanskoga deputata glasoval. — Budući Talijanom va Pule socijalisti vražje kumedije delaju, Talijani te bit pripravni potrošit magari još 20 tisuć fiorini vrhu oneh 20 tisuć, ke su do sada za izbori spendat, samo da bude zibran talijanski deputat.

Od Rukavčan će skoro odviset talijanska pobjeda. Zato Vi, ki ste bili zibrani za talijanske fiducijare, najme Šlocarić, Ivak, Lovrina, Matulja, Crnić i Mišatić, nepustite, da se sam Krstić s Vami obogati, nego gledajte, da i Vi svoj del dobijete. I onako te Talijani za svakega fiducijara ne Talijana, ki bi za Talijana Benatta glasoval, rado dat tisuće fiorini.

Dopisi.

Iz **Mošćenic** nam pišu 10 ovega meseca. Kako Vam je već poznato, na 7. ovoga meseca imali smo ovde balotacioni za V. kuriju. Naši Talijani va Mošćeništine i s njihovim Kaporionom Kapulum pobunili su celi Mošćenički puk, da će ga Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku. Na dan izbora samega je Kapula letel okole od kući do kući i ljudem govoril: za Boga, hote s nami balotat, zač ako ne greste, jutra ćemo prit pod Hrvatsku. A bedasti puk mu je veroval, pak i oni, ki su bili nam dali trdu veru, da će poć s nami, glasovali s s Talijani, tako da su bili zibrani talijanski fiducijari s 19 glasi većine. Ja ne verujem, da nebi bili naši mogli nać još teh 19 glasi da su bili malo življi, nego ti se drže nekako kako da nimaju ni unči krvi va sebe. Intanto va Mošćenicah su bili zibrani talijanski fiducijari, ki te pak zibrat za deputata trdega Talijana Benatti, ki je već bil pod procesom za to, ča je proti našemu cesarstvu govoril. Baš je to dika Mošćeničanom! Pak se još jade kad njim se reče da su Talijani!? Da ča ste nego Talijani, kada ziberete talijanskega deputata raje nego našega domaćega čoveka. Svaku čast moramo skazat našem junačkem Bersečanom, ki su švi do zadnjega prišli na izbor i svi do zadnjega glasovali za našega deputata.

Braćo Bersečani! mi Vam svi zahvaljujemo da ste se tako junački ponesli, a da smo ov put zgubili, niste ni najmanje krivi Vi, nego izdajstvo naših Mošćeničani. Prokletstvo Božje neka pride na sveh, ki proti svojoj krve delaju.

Na 10 ovega meseca imeli smo izbori za IV. kuriju. I va toj kurije bili su zibrani sa 12 glasa većine talijanski fiducijari. (Dražki Juda Iškariot dela fintu kako da se jadi ča govorimo da talijanski fiducijari. Da ča nego talijanski, kad te za Talijana glasovat.

Kako se je kod oveh izbori puk strašilo, mamilo i mitilo, tega niste još nikada ni videli ni čuli, ni ne daj Vam Bog, zač bite se svi smutili. A ti kapularska mrcino, ti si već davno vragu dušu prodal, pak ako Bog da, neće puno vremena pasat, da ćete vrag zvuć onamo na dno pakla, kade ti je mesto. Da znaš, to čeka svakega izdajicu svojega roda i zajika zač je stari proverbij, da prošteno je svima svima, samo nije izdajici. Pfui te bilo — smrade!

Iz **Mihotići.** Nisam mislel ni oglasit se odovde, zač mi sramota, ku smo doživeli ovde ovi dni, ni dopustila, nego sam promislel da bi svejedno bilo dobro, da ljudi čagodar doznaju kako su se obavili izbori va sekcije Rukavac. Na 7 ovoga meseca imali smo ovde izbori za petu kuriju. Svi mački, kolikogod ih je moglo hodit i plazit, svi su se digli da svoj glas daju za talijanske fiducijare, to je za takove fiducijare, ki te pak na 3 jenara balotat za Talijana Benatti.

Mački su naše strašili da te ih ubit, da te njim kuću važgat, da te njim raže poseć, pak su se naši prestrašili i ostali su doma i tako se je pripetilo, da su bili zibrani talijanski fiducijari.

Sada će lepo Krstić i njegovi pajdaši s temi fiducijari trgovat i dobar će posal učinit. I poslušajte čudo ne božje nego vražje. Dokle naši ljudi Krstiću i njegovim pajdašem veruju, da te ih Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku, mački jih jenerali prodavaju kako glave od kapuza prokletemu Talijanu.

Ah! brizan svet! Nesrećni ljudi, kade Vam je bila pamet — kade' Nego na sreću nisu svi takovi, ima dobar broj naših ljudi, ki su si osvetlali obraz umom i poštenjem. Čast im i slava! Županije Pobri valja skinut klobuk, ona je sva s nami, izvan onega Sotonićini i dveh, treh nespašenci. A Matulji, naši lepi Matulji! Živio dični narode naš! Drži nam se vavek tako pametan, uman i pošten! Ah! da morem sveh spomenut, ki su se one dneve onako lepo ponesli! Za sada ću spomenut samo naše Kanceleriće, osobito sina, našega vrednega Matulja Frana. To su ljudi! Samo napred! A kako mi rado pozdravimo svaku izgubljenu dušicu, ka se opet k nam povrati, tako mi srdačno pozdravljamo i našega dobrega starca Matešu, kemu je Krstić nudil 60 krun, samo da drži s njim, a on ga ča od sebe protiral i rekal mu, da on neće da ima posla s čovekom, ki ga je već dosta puti za nos vukal. A i drugeh nam je stvari povedal Mateša o mačjem smradu, ma to ćemo mi malo po malo popisat i našem ljudem dopovedet, da se od takovega smrada dugo drže.

Iz **Bregi.** Gospodin urednik, prosim Vas i molim, da štampate va Vaš cenjeni list ovo nekoliko besed. Izbori ali balotacijoni za petu kuriju su finili. Kako su finili sramim se skoro ni povedet. Za našu starinu, za naš zajik glasovalo nas je desetak, a svi drugi prevareni i zapeljani, glasovali su za muži, ki te pak dat svoj glas našemu neprijatelju, gladnemu Talijanu. Neki dan mi je baš jedan mladić z Bregi povedal, kako ga nisu va Prusije ni na prespanje hteli zet, zač su misleli da je Talijan, a njegovi susedi bližnji i daljni, jedna braća, jedna krv, glasovali su za Talijana. Al ni čudo. Pred izbori je hodil po kućah naš župan Ližijo Kinkela i Mate Poščić-Luhčov nagovarat i mutit ljudi, da se moraju svi dignut i svi složno poć glasovat, da ne padu pod Hrvatsku. A svet zalupan, ki ne razume ni bele ni crne, veruje rado bedastejemu od sebe, pak ti se je, brate, dignula kuka i motika, samo da se ih tobože ne zapelje preko mosta, (Aj bi bolje pod most. Op. sl.) dočim mi dobro znamo, a drugde to i vrebci znaju, da su izbori bili zato, da se va Beč pošalje jednega učenega i poštenega čoveka, ki bi tamo branil naše pravice. Talijani, keh je va Istre manje od nas, hteli bi poslat Talijana a mi našega. Svaki čovek zna, da tamo ni govora ni za pod Hrvatsku ni za s Hrvatskom, nego samo o tem, kako da našemu čoveku bude bolje, zato su se digli svi Slavinci ali Hrvati, po Istri proti Talijanu. I Krstić to fino zna, zna on još bolje, kako je lahko prevarit našega čoveka, vidi on dobro na ku nogu šepaju naši ljudi (Dosta strašit s Hrvatskom. Op. sl.) pak ala udri za plaću lagat proti našem Spinčiću i Laginje, kako zna se bolje i laglje. Krstić je od Talijani plaćen, neka reče da ni, on za njih i njihega deputata dela, zato braće ne hote za njim. On ki za plaću dela proti svojemu rodu, je izdajica, on je Juda. A Vi dobro znate kako je Juda finil. Tako Vam je to, dragi moj Ližijo! Ovo morete pročitat i Vašoj žene, ka se rado ripi da je Slovinka (Tužna mat Slavija s takovemi kćerami) i pitajte ju, da kako je vraga to, da te Rukavčani Slavinci glasovat za Talijanca a ne za starinu i domaćinu — za Slavince — kako to prorok Krstić govori. Al je morda Benatti Slavinac!? Ča se sve ne stori za beči, drago moje? Ludi, ludi, budite već jedanput ljudi!!

Za danas dosta, drugi put ću još kega Slavinca za uho potegnut i Vam ča pisat z ove naše nove Talije.

Jedan Brežan,
ki već ne veruje prodancem.

Mjestne viesti.

Visoki gosti. Petak 7. o. m. na večer prišal je na Volosko njegova Visost Nadvojvoda August s Prejasnom svojom družinom, ter se je nastanil u Villi „Irenea“ (g. Barona Reyer), kade prebiva ovo već četvrtu zimu. Njigov adjutant i dvorska dama bivaju u Villa „Mir“ (g. Viktora Tomičića). Na dan Majke Božje bila je Njegova Visost s Prejasnom svojom Gospom kod male sv. maše u plovanskoj crkvi na Voloskom, koju mašu je odslužil naš obljubljeni zastupnik profesor Spinčić. Nedelju pak odslužil je za visoke goste naš prečastni gospodin plovan, monsignor Zamlić, na 9 ura jutro sv. mašu u villa „Irenea“. — Mi želimo od srca, da bude visokim gostom prebivanje va našoj občine i koristno za zdravlje i ugodno, da se budu tim radje i k letu ovamo povratili.

Izbori u občini Volosko. Utorak na 11 ovoga meseca birali smo na Voloskem pet fiducijari za petu kuriju. Bili su zibrani jednoglasno naši fiducijari. Mački se nisu ni pokazali. Naših je glasovalo 243, a imali smo ih va rezerve još preko 100. Mi se svem našem najlepše zahvaljujemo, da ih je toliko prišlo na izbor. Tako j' treba. Neka neprijatelji našega zajika i roda znaju, da kad se gre za to da branimo svoj zajik i svoju narodnost, da smo pripravni se dignut svi do zadnjega! — Nino od Rože, Krstić i još neki talijanski kaporioni leteli su okole i delili talijanske škede, ma su videli da va ovoj občine talijanski beči nimaju nikakve moći. Kad su videli, da ni ovde posla za njih, su lepo ostali doma. To je bilo najpametneje ča su mogli storit. I neka znaju, ako budu ovde ča mešali, da bi ovu našu občinu, va koj ćemo mi domaći da zapovedamo, hteli izručit kakovemu Puoviću ale Konstantinu, mi ćemo ih prez milosrdja šibat dokle njim bude celo telo krvarilo. Mi smo ovde doma, sami smo vredni, da svojom podeštarijom mi ravnamo, a ki će da podeštarija pride va tuje ruke, ta je izdajica, ta je neprijatelj Voloskega i Opatije, a kako takovega ćemo ga mi prijet v ruki, pak mu nećemo dat mira, doklegod bude mogal dihat. Ki s našemi neprijatelji drži je sam neprijatelj našega komuna, a neprijatelje našega komuna nesmemo da gladimo. Na 12 ovega meseca bili su sopet va Opatije zibrani jednoglasno naši fiducijari IV. kurije. Živili naši zaštupniki Spinčić i Laginja, a propali svi izdajice svoga roda i zajika!

Izgubljena pravda. Gospodari pokojnega kazina v Opatije su zgubili pravdu z nekemi tišljari z Beča, ki su ih bili tužili za okole 9 tisuć fiorini. Gospodari od kazina moraju sada platit teh 9 tisuć fiorini i okole 1500 fiorini stroška od pravdi. — Oveh 1500 fiorini je kako u more hićeno, zač kada su gospodin Giacomo Sichich, Puović i „compagnia bella“ znali kako stvar stoji, nisu marili poć se pravdat, nego platit i mučat. — Sada te se naprvo apelat, ma će njim malo pomoć, samo da te malo više beči potrošit — Piu ke la pende piu la rende. — Još visi jedna druga pravda zaradi pokojnega kazina i to za okole 15 tisuć fiorini. I tu pravdu te kazinaši zgubit, nego va toj će bit malo više stroška, zač se okoli iste vrti jedno pet albukati z Trsta, a ovi razumeju jako dobro svoj posal.

Dakle gospodo od kažina! Pripravite još kakovu tisuću, a ki nima neka gre Puoviću i Tamaru će mu benj oni posudit.

Tako vidite znaju Talijani administrovat tuje imanje. Puli njihove aministracije zgubi čovek svoj kavidal i još mora vrhu tega donaplaćat koliko je zgubil, tako da zgubi duplo. Ala bimo friško stali da dobijemo na komune takovi gospodari. Od kuge, vojske, glada i talijanskega smrada — oslobodi nas Gospodine:

Grobije na Voloskom. Razmerno malem stroškom je občina Volosko proširila Volosko grobije iliti cimiter. Kade je prvo bila gola griža i kamenje, sada vidiš dve lepe lehe za grobije, jednu gornju, u kojoj je jedan del odlučen za drugoverce, a drugi za dečicu, drugu dolnju, koja je vela skoro kako celo staro grobije. Da se je to delo tako lepo zvršilo i da se ni puno potrošilo moremo zahvalit g. Viktoru Tomičiću, ki je ovega leta

kadagodar po cele dneve na groblju težake nastal i delom ravnal. Do malo dan bit će novo groblje blagoslovljeno i moć će se rabit.

Opatija i Volosko iliti perlica i diamant. Kako ih je lepo videt jednega blizu druge. I bogat je i srećan on, na čigovoj se krunčice iskre bela perlica i sjaju diamant. I mačjemu se je harambaše skotelo, da mu na djavoljeh rogeh (zač on krunčice nima) zablesne perlica i diamant, i sve je okolo potekal i gledal kako bi nam ih zgrabil i Talijanom prodal, ma koliko perlica toliko i diamant ostali su kade su i prije bili, da i napred budu najlepša čast i dika naše krunčice.

Mačji harambaša i Perlica.

(Duet — piva se kako i ona: Jelica, Jelica.)

Mačji harambaša:
Perlice, Perlice, otvori mi vrata,
Budi moja ljubica, a ne od Hrvata.

Perlica (Opatija):
Ti mi duše ne šekaj, nek te vrazi taru,
Doma imaš Jambrožiju, tvoju ljubu staru.

Mačji harambaša:
Perlice, Perlice, otvori mi vrata,
Za tebe bim dobil ja punu vreću zlata.

Perlica:
Ni potrebna Perlica Judinega zlata,
Ona ljubi od veka svojega Hrvata.

Mačji harambaša:
Perlice, Perlice, otvori mi vrata,
Kupit ću ti krunčicu od suhega zlata.

Perlica:
Ne kupuj, ne špenduj tvoja ne ću biti,
Voljela bih s' utopiti, neg ti ljuba biti.

Mačji harambaša:
Perlice, Perlice, otvori mi vrata,
Pak će biti za obeh bečí kako blata.

Perlica:
Pusti me izdajice, neviro prokleta,
Kupi raje Jambrožiji praha i žbeleta.

Mačji harambaša:
Perlice, Perlice, otvori mi vrata,
Budi moja ljubica — non sta esser matta.

Perlica:
Hodi k vragu od mene, vražja mačja vira,
Drži staru Jambrožiju, a mane daj mira.

Volosko — diamant.

(Za flaut uglazbil Krstić.)

Mislel sam,
Bit će fajn,
Potrošit ću koji karantan,
I dobit Volosko — dijamant,
To će biti za me lepi dan
Skampitelli stari kapitan
Dat će mane beči pun gavan,
Ako bude zibran Talijan.
Bin, bon, ban,
Bit će fajn.

Sve zamàn,
Mondo kan,
To Volosko — dijamant,
Reklo mi je: Intrigant,
Izdajica — mačji ban,
Marš iz našeg mjesta van.
Brutto ludro — fiol dun kan:
Zibran ne će bit Taljan.
Bin, bon, ban,
Niks Taljan.

Bin, bon, ban,
Ki bi rekal, án?
Da će mene stirat van,
To Volosko — dijamant!
Jambrožija moj brilant —
Pernesi mi ki kalmant,
Kad ni zibran Talijan
Mondo ladro — mondo kan.
Bin, bon, bon,
Rata plan —

Svega po malo.

Mošćeničkim Kalabrezom se slaba piše. Sudite sami: Ča je sve on crni Afrikan va Drage delal, da bi dobili Kalabrezi! Koliko se je on nagovoril, namučil, nadelal i natekal! Koliko se je pojilo bakalara. Koliko se je plaćalo, da Kalabrezi dobe! I mutilo se i smućevalo! I noć prvo izbori teklo se je po gorah od sela do sela i budilo se je ljudi i poteralo ih se je s postelji, da za Boga neka gredu balotat za Kalabreze, drugačeje da te već kako jutra bit prodani pod Hrvatsku! I govorilo se je zapućenemu i zalupanemu puku, da je Hrvatska dužna Ungarije sedamdeset milijuni, pak ako bi balotali z Bersečani, da bi onputa i Istra morala ta dug plaćat! Ja to se je sve govorilo, a i na sto drugeh načini se je varalo, strašilo, pretilo, pak ča se je postiglo? Postiglo se je to, da su Kalabrezi dobili za sameh 19 glasi. I to računajte, da su Kalabrezi zvukli sobun sve ča su imeli. A pomislite na one naše, ki su bili zastrašeni, pak su doma ostali. Pomislite na one, ki su bili tega dneva ča od domi, pomislite i na to, da se s naše strane nije delalo nikakovega ajitacijona — pak ćete morat i sami prosudit, da se Kalabrezom va Mošćenicah grda piše, i da se već more sada reć, da je to zadnji put, ča va Mošćenicah dobivaju neprijatelji našega kraljestva — Talijani. Za to ki je naš — gori srce — i neka se nikoga ne boji nego Boga, hvala i čast mu budi. Bit će bolje — jer znamo dobro da kade Krstić z lažju ruči, da tamo redko kada večera.

Krstićeve floće: Krstić misli da je čovek sveznajući i svemogući. On misli, da se pred njim moraju svi klanjat, i da se pred njim mora sve trest. Neki dan su naši dobili na izboreh va Kastve i va Rukavce. On se je samo malo posmehnul, mahnul rukum i rekal: To će bit sve dole lićeno — to će bit sve razkinjeno. A viš ga — on misli, da su izbori, kako i ona pogodba s kum je svoju ženu prevaril. Brižan!

Carsko kraljevski cestar z Bregi Sušanj se je najel od Krstića. I on misli da je čovjek svemogući, i da mu nijedan ne more do repa prit. Na dan izbori za petu kuriju mešal vam je ta delija cel dan Krstićevu palentu. Letel vam je od kuće do kuće, nagovaral i mutil ljude — ćeš Bože više! — a služba neka čeka. Brižne cesti pod takovemi cestari. Mi bimo radi znat, ki mu je dal za taj dan permeš iliti dopust. Baš smo kurioži, da to doznamo!

Krstićeva fižolofija: Krstić je veli fažolof, a ne samo za to, ča je do sada moral puno puti fažol jest. Poslušajte ga, kako on govori i piše. On piše: Dragi moji Brežani, vi morate držat s Talijani, zač Talijani su imeli puno veleh ljudi. Dante, Leonardo da Vinci, Michelangelo Bonarotti i Bocaccio (ov isti Krstića najviše pijaža, he, he, he!) sve su to vele, fine glavi, i za to, dragi moji Brežani vi morate vavek zbirat Talijane za depatate". He, he! Dante, Leonardo da Vinci, Michelangelo — veli i slavni Talijani. Dobro je — ma Talijan je bil i Caserio ki je ubil frenceskega prešidenta, Talijan je bil i Bresci ki je ubil talijanskega kralja. Talijan je bil i Lucheni, ki je ubil našu nebogu kraljicu — i najveći anarhisti, razbojniki i banditi bili su Talijani. To je altroke Dante i Bocaccio. —

Da valja po duše delat, govorila je neki dan neka mošćenička baba, to će reć, mi moramo votat za Talijana zač da je ovo bila jedanput talijanska zemlja. Ča smo već i tako počeli! Oćo ve! Da ne bude ki god moral poć va Gradišku fažol jist.

Istra je talijanska: Neki brežanski Krmpućani, pokle su se pul Sotonića dobro nažrli i nalokali, vračali su se doma i krešteli hrapavim i pijanim glasom: „Nije Istra hrvatska, već je Istra taljanska. Oćo vé! Gradiška ni dugo!

Voz beči će prit va Rukavac. Hišta hare! gie! co, mula coo! — Ehaaa! Eto ga — tu je već voz beči, ča ga je Slocarić prije izbori obećaval Rukavčanom i Brežanom. Ča ga ne vidite! Orpo — koliki karateli a sve krcati patakuni. Ala, hote semo, da delimo. Tebe sto, tebe dve sto, tebe — rogi! — Hi, hi, hi, hi. Ala ste trubasti, kada verujete Slocariću, da će vam prit va Rukavac voz beči. Kako da ne znate, da bi ta voz moral proć skroze Matulj, kade je štranga, ka bi i voz i beči fermala, a onputa chi à vù à vù! Krstić bi pustil, da on voz beći pasa va Rukavac! Ala ma ste mi zapućeni. Pustite Vi ta voz beči na stran, raje gledajte da Vam Krstić dobavi od Brücknera z Opatije jedan drugi voz, ki će Vam va Čozu peljat one lati mleka, kega vredne opatijske i voloske gospodarice nete da kupe od Vas zač ste mački. Lepo Vas prosim, ki bi mogal pit mačje mleko!

Recite nam, koji je kandidat? U Rubešovoj je samo Frane Ferlan, koj se još pravo nemože od Krstića oddružiti. On je došao dne 2. decembra u večer k Marinčiću „na dobru kapljicu" na poziv Krstićev. Kad je čuo Garić Rukstića: nećemo Laginju, nećemo Spinčića, pitao ga je: dakle koga ćemo?! koj je kandidat, koga ćete da se glasuje?! mi nećemo Talijana! Ako budu izabrani sami Talijani, onda neće bit koga da nas brani. Krstić bio je u neprilici na te rieči, i počeo je gladiti Garića. Nije mu mogao odgovoriti, nego je rekao, da će fiducijari odlučiti koga. Da, onako, kako 1897. u pisarni notara Puovića. Oni odlučiti! Oni su glasovali za onoga, za koga njim se je reklo, i pošto se ih je obavilo. Prvi Krstićevac nije poznao osobe, za koje je glasovao, tako da se je s njim izgubilo skoro pol ure. Tako nisu jih valjda ni drugi poznali.

Braća medju sobom. Neki dan potukli su se Krstić i njegovi tesni drugovi Vinko Dobrovich, Vicko Pillepich, Lodvig Sussan i Josip Marotti mej sobum va krčme puli Andreta za Reke. Vikali su tako jedan na drugega i lajali se, da je to dodijalo drugim gostovom i da su bili prisiljeni poć ča z oštarije. Šli su pak va sobu istoga gospodara na prvi pod i tu su se napred lajali. I tukli da su se mej sobum i da su šli van s zlomljenemi lumbrelami, a trebe ni kostim njim ni bolje bilo. Od razgovora se je moglo razumet da su se svadjali radi nekakveh beči. Jedni su ih pitali, jer da su jih za skupnu stvar potrošili, drugi nisu jih oteli dat, i govorili su „Ki ga avù avù!" Oni su se već možda i pomirili, jer bendima nije još svršila. I po svoj prilici još će se posvadit i pomirit. Tà i mački se često pokosmaju i opet pomire. Ča će pak bit za bendimom s njimi, to će videt i čut ki bude živ.

Glad i mizerija v Italije. Neki dan smo va „Triester Tagblatt" va jednem nemškem foje, ki je jako veli prijatelj Talijanom, čitali ovo: Kad je talijanski kralj pred nekoliko vremena zapovedel, da se z peržuni pusti nekoliko kondanani, puno teh nesrećneh sužnji ni htelo poć van s perzuni, va keh su stali zakovani skoro pol svojga življenja. Va tamnice Portoferraio, ka je najgrdja od cele Talije, neki peržuner Beltrame, ki je bil zapert 22 leta, plakal je na gorke suzi kad su mu povedali da je slobodan i da može poć vanka. On ih je stišnjenimi rukami prosil, da ga puste i naprvo va pržune, zač da nutre ima barem ča za jist, a vane da će morat umret od glada. Kada su ga sa svem tem van stirali, rekal je da će se poć utopit zač da vane će težko dobit svakdajnu hranu. — Va Bolonje se je neki peržuner, ki je bil odpušćen iz peržuna proti svojoj volje, hitil s tretega poda, raje nego poć živ s peržuna. Tako Vam je u Italije, a naši Rukavčani, Veprinčani, Lovranci i Mošćeničani bi teli po sile bit Talijani. Ćemo ih poslat sveh skupa s Kafulom i Krstićem v Italiju, pak neka tamo za navek ostanu. Altroke Dante i Leonardo de Vinci.

Poziv na predplatu.

Mi smo odlučili izdavat „Narodni List" da našemu puku koristimo. Nego puli tega imet ćemo dosti truda i troška. Trud ćemo za korist puka rado podnosit, nego trošak će nam morat pomoć nosit i drugi naši prijatelji i domorodci.

Za to prosimo sve domorodce i prijatelje našega puka, da nam čim prej pošalju predplatu za „Narodni list".

Predplata za celo leto iznaša kruna 8·—
za kmeta . . . . . „ 4·—
za pol leta . . . . . „ 4·—
za kmeta . . . . . „ 2·—

Predplata neka se šalje na urednika. Od broja predplatnika vidit ćemo koliko pravih prijatelja ima naš puk.

Uredničtvo.

Otvoreno pismo.

Gospodinu
Ivanu Piglić, peritu
Opric.

Doznali smo, da ste Vi na 5. ovega meseca, kad su bili va Lovrane balotacioni za petu kuriju, sedam ur zajedno bili va podeštarije, kade se je balotalo, prez da ste se ni maknuli, ni prez da ste celo to vreme ni najmanji zalogaj v usta stavili, a sve to zato, da pazite, da nebi naši neprijatelji učinili kakovu slepariju na našu škodu. Za reč Vam istinu, mi nismo ni sami verovali, da bite se Vi mogli toliko žrtvovat za narodnu stvar, pak kad smo se ovo osvedočili, mi Vas još više spoštujemo i ljubimo. Da će naša hrvatsko-istarska stranka kod balotacijoni za četvrtu i petu kuriju u Lovranu propast, to smo mi i naprvo znali, budući da znamo jako dobro, kako je dobar del našega lovranskega puka još zapućen, kada pod nogi hita sve ča je njegovo domaće, a ča je tudje, talijansko, uzvišuje.

Nego videli smo ov put, da su i va Lovranšćine počeli ljudi oči odpirat i razpoznat, da pošteni ljudi moraju svoj zajik, svoju narodnost više štimat nego tudje, pak Vam moremo reć, da neće proć puno vremena, da će svi oni zaslepljeni Lovranci, ki su do sada držali s Talijani, dakle s neprijatelji našega zajika, uvidet da su na krivem pute. A Vi, dragi sudče Pigliću, budite uvek tako čvrst narodnjak i domorodac kako ste bili do sada, delajte i naprvo za dobro našega puka va Lovranšćine, pak verujte nam, da ćete doživet, da će se veći broj naše braće va Lovranšćine obrnut, da te videt da su njim Talijani neprijatelji. Mi Vam svi zahvaljujemo i prosimo Svemogućega Boga da Vam da dobro zdravlje, da vidite Vi sami kako su se naša i Vaša braća, lovranski kmeti obrnuli na pravi put. Neka Vas Bog poživi!

Volosko-Opatija na dan Majke Božje 1900.

Nekoliko izbornika za petu kuriju.

Odprta Korišpondenca od Barbi Tončića.

Madama Zlocerić — Frančići. Kome la stoje? Nemen si ain pislin melissa und ain pislin meškolancia de kamamila e de ojo de ličino, und pefere duto auf ain mol, e pak no star piju marot. Quelo stare de rabija de matičina de zvodacioni de firte kurija. Ferfluchte Kombinacion! Tisti Krovati ales gevunen. Kapitano Krstić šlehte komprajtet — — saizene Kibic Niht erluh gemjušt.

Telegrafi „Narodnega lista".

Pul 12 dicembra. **Danas su kod izbori za petu kuriju socialisti dobili Talijanom jednu sekciju. Naši su pak dobili va Alture. Talijani su ostali kako prez glavi.**

Captovn 12 decembra. Inglezi su na novo potučeni. Buri se još vavek drže.

Livadia 12. Ruskemu cesaru je bolje.

Naša mala pošta.

Drugi put ćemo štampat imena one gospode, ki su nam ča poslali za naš list.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 5. Volosko-Opatija u četvrtak 20. prosinca 1900. God. I.

Dobri blagdani!

Božić je na vratch! Veliki ta blagdan izpunjuje srdce i dušu svakega pravega kršćana sladkim blaženstvom, mirnom srećom i tihom radosti. Srećan će bit Božić va onoj kuće, kade je mir i blagoslov božji — tužan i žalostan će pak bit veliki blagdan narojenja Isusova va družinah, va keh se je ukorenila zloća i druge zle napasti. Kakov će Božić bit za one ljude, ki su se puli zadnjih izbora prodali Talijanom, ki za pirun bakalara, a ki za žmulj vina! Slab će bit njihov Božić, zač im duša ne će imet mira, bit će neč, ča će ih nutre grizt i mučit. Oni te znat, da oni su najbliži onemu Jude Iškariotu, ki je prodal onega, ki se je na Božić porodi!. I crv slabega i zločestega dela će ih grizt va savjeste njihovoj — i tužan i žalostan će bit njihov Božić.

A vedar, lep, sjajan i vesel bit će Božić onem našem ljudem, ki su kod zadnjeh balotacioni storili svoju svetu dužnost, to su oni, ki su glasovali za ljude naše krvi, našega jezika, za ljude, ki su potekli od našega roda i kolena, a to su naši Spinčić i Laginja.

Tim ljudem, tim poštenjakom kliče i „Narodni list" iz svega srca: Srećan Vam bil Božić, dobri i vredni ljudi, i dobri blagdani!

Kakovi prijatelji su nam istarski Talijani.

Va broje od 5. ovega meseca naštampali smo Vam list, kega je nesrećni Cuder pisal iz Kastva va decembre 1880 svojem gospodarom va Poreč. Va tem liste, razložil je Cuder tem svojem gospodarom va Poreče, kako bi se morala kastavska občina do fundamenta šundrat, kako bi se moral vanjski puk na Veprinašćine i Lovranšćine osiromašet, samo da moru Talijani laglje s njim vladat.

Mi smo onputa obećali, da ćemo prikazat i jedno drugo pismo, kega su za tu stvar pisali naprijatelji istarskega kmeta, i tu smo da to obećanje spunimo.

* * *

Vi ste sigurno čuli povedat od oneh kumedij, ke su bile va kastavskoj občine leta 1878—1882. Benj, upravo va to vreme bili su Talijani z Poreča poslali va Kastav nekakovega Cudera, da kastavski puk smuti i pobuni. On je storil ča je mogal, da tu zapoved svojeh gospodari spuni, nego posal mu ni najbolje hodil z ruki, zač je kastavski puk već onputa bil preveć bistar, a da bi se bil dal zapeljat od jenega Cudera. Na to je Cuder zamislel neč drugo, s čem bi se imelo rovinat občinu kastavsku. Njegova je naime jedina misal bila, da celu Kastavšćinu razdeli na četire podeštarije, ke bi on kasneje mej sobom posvadil, hitil ih va pravde, da se šundraju, pak onputa da Talijani s njimi i s celum Kastavšćinum obvladaju. Da su i Talijani va Poreče za tem hodili, osvedočit ćete se od ovega pisma, kega je s Poreča pisal Cuderu Giovanni Sussa, ki je bil va ono vreme direktor junte va Poreče.

* * *

Ovo Vam je to pismo:

Poreč, 25. novembra 1879.

Predragi gosp. Cuder!

Po zapovede g. zemaljskega podkapetana doktora Amoroso, pišem Vam ovo pismo. Sadašnja občinska raprežentanca (va Kastve!) bit će skoro razpušćena, budući da su va tem složni i junta i goveran va Trste.

Po mojem sude ta lek neće promenit ni malo stvari i s tem se neće učinit drugo, nego da se kuntena Vas i Voloskega kapitana.

Nova kastavska raprežentanca neće bit ni bolja ni slabeja nego je bila dosadašnja, a takove te bit sve buduće za sve veke veka.

Moram Vam pak javit, da je junta odlučila, da Vi već nemorete dalje ostat va Kastve **med onem čoporom barbari i divjaki.** I ako se je to na junte već odlučilo, svejedno bi ja volel, da Vi sam od svoje volje pustite službu i da to junti javite, **pak će Vam junta valje dat nekoliko stotin regala od beči, ča ih ima provincija.** Ako bite od svoje volje pustili službu va Kastve, onputa će Vam junta već priskrbet kakovu drugu službu, tako na primer va Izole, kade je prazno mesto komunjskega sekretara.

Zato Vas po **zapovede g. dra. Amoroso** prosim da mi javite, ako bite želeli ovo mesto, da more tem toga junta pripravit sve i preporučit Vas za to mesto.

Nemojte tamo nijenemu reć niš da će kastavska raprežentanca poć brzo na špas, buduć je to još tajno i buduć da doktor Amoroso želi da se to ne dozna.

Nego proti Kastvu ćemo provat jedan drugi puno strašneji način, da njoj damo smrtni udarac (najme delenje občine), kega Vam za sada još nemorem odkrit i kega Vam nebim mogal nego na besede povedet.

Pozdravite Vašu familiju i najsrdačnejem pozdravom ostajem kako vavek Vaš odani prijatelj

Giovanni Sussa v. r.

* * *

Tako vidite dragi moji ljudi, da su Talijani još leta 1879 do 1882 delali da šundraju Kastav, tako su delali leta 1885, kada su celi kastavski puk pobunili radi tabel. I onputa su talijanski prodanci puk strašili, da će Kastavšćina spast pod Hrvatsku, premda su znali da je to nemoguće. Nego i leta 1879—1882 i leta 1885 je kastavski puk na dobu progledal i videl zač Talijani va Kastavšćine smutnju delaju, pak je smutljivce i talijanske prodance stiral ća. Ča nisu Talijani mogli storit leta 1879—1882 i leta 1885 provali su leta 1896, 1897 i ovo leto s Krstićem, ki je za to od Talijana dobro plaćen. On je i leta 1897 smutil puk va ovom kapitanatu, a i sada napunjuje puku glavu, i zapeljuje s onom starom bedastoćom, da mi mislimo Istru prodat pod Hrvatsku. I čudna stvar, najde se bedasteh ljudi ki to veruju i ako znaju i vide da Talijani v Istre s tom prodajom samo puk varaju i zapeljuju, kako su ga varali i zapeljevali leta 1879—1882 i 1885.

Krstić s tem napućuje ljudi, zač je, kako smo već to dokazali, za to od Talijani plaćen, a on i njegovi pajdaši se samo pod brki smeju da najdu zalupaneh, zapućeneh i bedasteh ljudi ki njim veruju. I s takovemi bedastemi, zapućenemi ljudi Krstić trguje i sebe žepi napunjuje, a ljudi misle da ih je Krstić obranil od Hrvatske. Trubili i trubili!

* * *

Z gornjega lista vidimo da su Talijani pred dvajset let svejeno delali proti našemu rodu i jeziku, kako delaju sada, samo da su onputa imeli Cudera, a sada imaju Krstića.

Ki ima oči neka vidi, a kega je Bog tako pedepsal, da z odprtemi oči nevidi, ta neka ne plače kad bude prekasno.

Dve tri našim ljudem na promišljanje.

Va crnoj, škuroj noći, kada sred pustega oceana nevera najjače tuli, va vreme kada z neba pucaju strele, va vreme kada se morem valjaju vali kako gori, va hipe kada brodu preti najveće zlo, va to strašno vreme naš istarski mornar obraća svoje oči, svoju dušu i svoje srce na onu stran, kade mu je domovina, za ku misli, da je već nikada videt ne će. Ali va onem momente, kada brod najviše škriplje, kada se našemu istarskemu mornaru pod nogami grob otvara, on se onputa spominje svojeh mileh i dragch. I pada mu na pamet otac i starica mat, i braća i sestre i ljubljena žena i draga dečica — on se nebog spominje svoje kućice, svoje rodjene grudice, i va njem raste nekakova velika želja — on bi rad živet — on bi rad još jedanput videt svoje mile i drage otca i staricu mater, braću i sestre, ženu i dečicu — i kućicu kade se je rodil, i mesto kade je zrasal, kade se je zigojil. Ja, sve bi on to rad još jedanput videl — sve.

Ali vetar tuli, strahovito tuli, a more šumi i buči, vali se dižu svi s penom pokriti, brod škriplje, naginje se sad na jedan sad na drugi bok, spušća se u dubljinu — propada pod more. A naš mornar rad bi ostal živ — a spasa mu nima, zač je naokolo sve samo more, kraja se nigde ne vidi, a nevera tuli i tuli . . .

Ma ni va takoveh momenteh težkega zla naš istarski mornar još ne gubi sve svoje ufanje, ne, on pada na kolena, stiska ruke i zavetuje se dobroj Majke Božjoj s Trsata, i moli ju da ga spasi, da ga izbavi od sigurne smrti.

A dobra majka Božja već puti stori veliko čudo. Sve ča dalje, nevera sve to više jenja i jenja, more se po malo smiruje, najveće zlo je prošlo — i naš mornar je spašen.

I sa zahvalnošću se naš istarski mornar spominja dobre Majke Božje s Trsata i kada se opet vrne doma, prva mu je misal ta, da s ženom i z dečicom gre na Trsat, da obavi zavet, kega je va vreme strašnega zla učinil Majke Božjoj.

I z dušom punom sladke vere i utjehe naš se mornar uzpinje skalami, ke peljaju na Trsat, i milo mu je i sladko pul duši. A takolje bilo i njegovem starejem ki su va potrebe delali takovi zaveti, i sa srcem punim lepe i mile nade hodili od vavek preko mosta — na on stari Trsat, na onu starinsku gradinu, na ono nekadanje srdce hrvatske domovine.

Ja, Trsat grad je nekadanje srdce hrvatske domovine, onde mej onemi starinskemi zidi živelo je pokolenje, kemu se svi danas klanjamo: slavni Frankopani su tamo živeli, tamo je živela i Katarina Zrinska — nesrećna žena — još nesrećneja mat . . .

I čudno je, da su upravo pod onemi rovinami naši istarski mornari odvavek iskali utjehe i ufanja, a još je čudnije i to, da neki naši mornari još i sada išću koliko pomoć toliko i zdravlje za

sebe i za svoju decu upravo na Trsate, va tem nekadanjem srce one Hrvatske, ku oni najviše mrze i ne znajuć zač proklinju. Ne, oni ni sami ne znaju za ča ga imaju toliko s tom blaženom Hrvatskom, oni ni sami ne znaju ča njim je ta Hrvatska storila, da imaju na nju tako zlo srdce. Od njih ćete čut samo besedu: Plaćila i plaćila. Oni su kako i mala deca ku se straši da će ih „babučina“ zet. Ja neki se naši ljudi straše od besedi plaćila, kako mala deca od besedi „babučina“. Plaćila! Pogledajte malo va Vaši librići, pak ćete videt kakova plaćila plaćate sa svem tem da niste pod Hrvatsku, a čekajte malo, pak ćete videt benj koliki adicionali će vam već ovo leto krešit talijanski partid, čigov je kapo on Bennati, za kega su neki od Vas glasovali. Pogledajte malo va Vaši librići, pak ćete videt ča plaćate i koliko sve plaćate.

Ja pogledajte malo va ti librići, pak ćete videt, da plaćate svega skupa još i više nego da bite plaćali na kokoši i na ženi — Vi ćete tamo nać i to, da ako ste kemu posudili sto fjorini, pak magari da znate, da ih nećete nikada nazad imet, i ako Vam on taneki, kemu ste ih posudili, ni šolda fita ne plaća, to ćete Vi isto morat va kasu nest nekoliko krun za ti beči, keh ste Vi drugem posudil. To su ti personalni franjki, ki morate plaćati. A kade su druga plaćila, ka su Vam napekli do sada Talijani; a kade su ona, ka će Vam još napeć Bennati i njegovi prijatelji? To su plaćila to, altroke ona, ka se plaćaju va Hrvatskoj. Ćete mi verovat? Ne? A Vi se potrudite malo do preko mosta, tamo Vam je Hrvatska, pak ča ćete videt? Videt ćete da se onde svako leto gradi puno noveh kuć, sa stotinami poneštar. A kako bi pak ljudi gradili onolike poneštri, ako bi morali na nje plaćat onako, kako to govore va Lovrane Blejamin, va Mošćenicah Kalufa a va Bregeh Zlocerić? I kokoši ima tamo preko mosta jako puno i ceno, a kako bi ih ljudi držali, da bi znali da te na nje plaćat! A verujte mi da va Hrvatskoj ima jako puno lepeh žen, a ča mislite, da bi ih Hrvati držali, kada bi morali na nje plaćat? Mô bi — kada bi Hrvati morali plaćat na ženi, oni bi im lepo pašaport podpisali, kako je to i Krstić storil, ki je svoju ženu i decu abandonal, pak se za njeh niš ne skrbi, nego pusti, da ùmiraju od gladi, dokle on s beči ča ih dobiva od Talijani, da Vas more smutit, lepo ji, pije i fraja. A tako bi storili i Hrvati, kada bi morali plaćat na ženi. Sada Vas ja pitam, je to pametno od Vas, da verujete va one bedastoće, ča Vam ih Krstić piše i ča Vam ih bloboću talijanski plaćenici po Istre.

Nego ja se tim talijanskim plaćenikom ne čudim. Oni čine ono, zač su plaćeni, zač da nebi oni tako delali, ne bi potezali plaću i svi bi pokrepali od glada, zač ih ni volja drugo delat. A smućevat ljude po oštarijah i još za to prijimat i plaću, je dosta lahka stvar. Dunke ja se njim ne čudim, nego ja se čudim Vam, Vam se ja čudim, ki ste već dosta sveta obašli, pak se pustite za nos vuć od one oštarice Karle va Mošćenicah, od onega smutljivega Kapulini va Drage, od onega postolarićini Blejamina va Lovrane i od onega Krstića na Matuljah, za kega je sam cesarski kunžiljer od governa Aloiz kavaljer Fabiani rekal, da bi za beči bil vredan storit i takovo delo, za ko se gre va peržun. Dunke Vam se ja čudim, kako morete verovat čagod takovem lazanjanom. Nego još neč. Ča pak Vi mislite, da je Hrvatskoj za potrebu, da pride pod nju jedna ovako siromašna zemlja kako je Istra. Ča mislite Vi ča je Istra? Istra je tako uboga, da se ona sama od sebe ne bi mogla hranit. Promislite samo koliko su već do sada fermentuna i beči zipekljali naši deputati Spinčić i Laginja va Beče za Istru, a pitam Vas ja malo, bi to bilo od potrebi, da je Istra bogata! Pomislite, da ako malo grašice z oblaka pade, već je Istra na ceste. Pomislite, da va celoj Istre nima vanjšćina jednega šestnega puta, jednega dobrega porta. A koliko je mesti prez popa i prez crkve, a niš manje nego osamnajst tisuć dece nima ni škole ni meštra, zač Talijani imaju v rukah sukno i škare, pak ne te da nam daju ča nam gre. Pak za tako mizernu zemlju ćete da se ubija jedna Hrvatska, jedna zemlja, ka je od sveh zemalj našega cesarstva najbogateja. Ljudi božji, kade vam je pamet!

Izbori va Kastavšćine.

Već je bilo govora od izbori po našoj obćine va „Narodnem liste“, lego s dopuščenjem bim jih i ja rad par vreć va „list“, morda će volj ki na se prit.

Najprvo su počeli izbori za petu kuriju va grade Kastve. Mila ti ga majko, kako je to lepo bilo! Ljudi se ubralo kot mrava već rano jutro, a to su bili svo naši pošteni izborniki. Najprvo treba nam ovde pohvalit Brnčići, ki su lepo prišli pod austrijanskum i hrvatskum banderum i sopci, lih kot da redu na pir. Za njimi prihajali su naši od drugeh županij, ke su imele zibirat on dan va grade. Prišlo jih je, koliko nikad do sada, aš se glasalo, da te prit svi mački, beli i crni, debeli i suhi i da Krstić govori, da će za sigurno predobit. Poj vraže k vragu! To pak ćemo potle videt, su govorili ljudi. Negde okol desete počeli su kapat mački, ki su se prej z muhti nalokali pul Vikota, pak kada sam gledal ove zapeljane siroti, pričinili su mi se, kot kada bekar telci goni va mesnicu. Svi su bili kako poparени, da nisu imeli ni obraza malo oče zdignut.

Izbor je tekal lepo, va rede. Mački su se vukli va salu glasovanja kot da jih neki na robiju pelja, a naši pak su skakali kot da redu na pir. Kada su nam pod noć oglasili, da smo dobili, to ni bilo veselju ni kraja ni konca. Još i neki starci počeli su od veselja tarankat kako mladići od dvajset let. Ma človek bi bil mislel, gledajuć jih, kako da su se barem za dvajset let pomladili, al barem sto tisuć na lot dobili.

* * *

A sada pak čujte ovu. Talijanske gazeti su pisale, da je Krstić rekuril proti ovem izborom, aš da se je mačkom strašilo, branilo njim se glasovat, da se je storilo vnogo nezakonitosti i najzada da su bili pul oveh izbori 24 mački ranjeni. Prosim vas lepo i srdačno, povejte mi samo jednega, kemu se je strašilo, branilo se poć glasovat, al ranilo se ga dokle se je glasovalo. Ako su neki dobili kakov marun, dobro njim stoji. Mogli su poć lepo doma, kada su izbori bili finjeni, a ne još po oštarijah se povlačit. Ako se je kemu rebra ošlatalo, to je bilo, kada se je već finilo balotat. Je tako, ale ni? Tako vidite malo, dragi moji ljudi, kako zna Krstić i ovde fločat.

Deju, da su se mački oni dan doma redući strašno ripili, da zač ni šal ki od njiheh kapurali s njimi, leh da su morali sami va grad, kako nekakovi cupi-lupi. Pak najbrže da su Vikota va njigovoj oštarije i malo stresli za tu stvar. Tu njim i ja davam pravo. Kakova je to vojska prez nejerali? Lego to je ovako. Kapurali su znali, da te propast, pak da ne budu osramoćeni, su se dugo držali, kot i brek od vrele kaši, a svoje nemoti su poslali, da za njih kostanj znimlju s prhavice. Viste malo, kako se s vami igraju. Ča još tega ne tendite?

* * *

Drugi dan se je balotalo pul Belić za IV. kuriju. Ovde nisu mački ni nosa pokazali, aš da su bili jadni na svoji kapurali, ki nimaju srca, da redu s njimi.

Kada se je pak zibiralo va Sv. Mateje za V. i IV. kuriju, to ti je brate bilo celo Halublje na nogah. I samo su neke županije prišle s banderum i sopci. Mej izborniki videlo se čestiteh starac od osamdeset i više let. Sam Krstićev sekretar Pepe Kalčić iz Svetega Mateja je glasoval za naši fiducijari. I njigovi najbolji prijatelji zapuščaju već Krstića kako miš brod ki gre va dno.

I naši dični Srdoči i Zamećani, ki su ovde glasovali, su se baš lepo ponesli. Prišla jih je cela vojska svojmi pjevači, ki su pevali lepe hrvacki pesme, kot da su na pire. Ni ovde spet ni se pokazal nijedan mačak. Ča ćete na! Smrde njim Halubajske pesti, pak njim je bolje i lepje doma zada ognjem prest, lego da njih ki gladi.

* * *

Va rukavačkoj sekcije, ka je birala pul Tončini, imeli su mački neč koraja. Ča ćete na! Tamo ti je, sinko moj dragi, ljudi, ki ne vide ni kraj od svojga nosa, zaslepljeneh, zapeljaneh, zafločaneh, da njih nebi ozdraveli ni svi krsniki ni štroligi, a još manje poštena beseda pametneh ljudi. Tu vam je ljudi, ki te za žmulj vina i svoju mater prodat. Lego čekajmo malo. Da ne bi ki mislel, da njim je ovde šlo tako lišo! Ajbo! Va petoj kurije, ku su i zadnji put predobili, morali su se trudit i mučit, prej lego su dobili. Mane je žal, ma tako je. Lego spet me veseli, da i tamo mački uneštahno propadaju. Ne znam, al jih lesice kolju, al su pak neki morda šli Benatiću va Piran, al Bartoliću va Rovinj zidat kamarinčići, ki rabe na mesto — kibli. — Tako va Rukavaščine mački propadaju, a Hrvati kreše. Leta 1897. je glasovalo va V. kuriji 277 mačak a 93 Hrvata, ovo leto pak 209 mačak a 138 Hrvati. To će reć, da je va tri leta pogubilo se 68 mačak a 45 Hrvati priraslo. Ako gre tako napred, to će doživet, ki ne umre, da će se do ko leto Rukavaščina oslobodit po sen sega te mačje natruhi. Bože daj, ča prvo to bolje!

* * *

Va IV. kurije su pak rukavački mački dobili sakrabojski skos, da ni njim prišla volja ni zanjafkat. Ovdje su va IV. kurije dobili Hrvati. To su ti pohajali, drago moje, kako da si jih polel z mrzlum vodum, pak i sam Krstić da je pobesil glavu.

Pul izbori va ovu IV. kuriju, smo dobili jedan zlatni nauk, kega neka zapamete i sami Talijani. Ča smo se mi navadili od sveh izbori pul Mihotić? Čujte. Va petoj kurije, kade glasuje svaki muški, ki je prestupil 24. leto, su dobili mački, va četvrtoj pak, kade glasuju kućegospodari, posestniki, rukodelci i trgovci, smo dobili mi. To će reć: va Rukavščine je snami sve, ča je boljega, s mački pak su propalice, frkalasi, prezkućniki, nišnimrvi, lahkokruhi i drugo, ča je temu svoje. To je za nas dobar znak. Mi moremo bit zadovoljni. Zato pul oveh izbori da je i Krstić govoril, kako govore i Talijani: adesso, o mai più (sada, al nikad manj).

Prišlo je najzada vreme i za izbori va Klanoj. Va petoj kurije su svi glasovali za našu stranku, samo sedam zalupaneh Brezani je glasovalo kontro. Lego i njim da je valje teplo pod rep prišlo, pak da su morali dat petam vetra. Drugi dan pak njim je smrdelo prit glasovat va IV. kurije, pak su svi na našu stran nagnuli.

Tako sam vam sa par besed povedel, kako su pul nas pasali izbori. Ako bi človek tel na dugo i široko povedet, ne bi do noći finil.

* * *

Sada samo ću još k ovemu doložit par krpic.

Krstić se je hvalil, da će dobit va sveh izboreh po Kastavšćine, zvan oneh va Sv. Mateje. Ava brižan! Pak od sve te gracije božje, komać je nekako skljukal va petoj sekcije pul Mihotić. Viste malo, kako zna na debelo računat, a na fino svoji prodanci za nos vuć.

Pul sveh izbori, zvan oneh pul Mihotić, ni bilo videt vragu tega mačjega nejerala. A, to su ti fanjski nejerali, ki se boje va vojsku poć. Lego ja njim ne davam krivo. Bolje ostat doma, lego se osramotit pred tolikim svetom. Zato su dobri oni tovari, ki se puste za nos vuć.

* * *

Homo naprvo. Krstić nima ni toliko božjega razuma, da pita ljudi, kega se ima stavit za fiducijara. Tužnemu se travinjalo, da su njigovi fiducijari glasovali za našu strauku, a neki su pak dali vetra mačkom, ki su za njih glasovali. To znaju najbolje Brezani. Zač se to tako Krstiću travinjalo, pitam ja. Na to se da lahko odgorit, da ni Krstić mej svojmi mački mogal nać ni toliko boljeh ljudi, koliko mu je bilo treba fiducijari, pak jih je moral zimat od naše stranki. S tem je najlepše pokazal, kakova je ta njigova stranka, razrompan kasun i niš drugo. Pak neka se zna i ova, i neka ju mački dobro zapamete. Vnogi od mačjeh fiducijari nisu prišli ni glasovat, a mački, ki su pak prišli za njih glasovat, ostali su osramoćeni na tuji račun. Dobro bi da mački i ovu za uho zapišu.

* * *

Još neč. Neki nejerali mačji su s nami glasovali, drugi su se doma držali, a neki spet ća pobegnuli, samo da se odvrnu od glasovanja i sramoti. Tako su storili jenerali, ki su morda i od Talijani plaćeni, a tužni zapućenci, su šli za njih va prhavicu kostanj znimat. Ne bi škodilo, da i ovu zapeljanci zapamete na sva budућa vremena.

Za sada neka bude dosta, pak drugi put, ako Bog da zdravlja, ćemo još ku povedet, neka se vidi, kako Krstić zna faturat.

Moraju ovako Talijani dobit!

Na 11 ovega meseca bili su na novo balotacioni za petu kuriju na Škofijah blizu Kopra, budući da prvi put ni nijedna stranka dobila potrebnu većinu glasi. — Stvari, ke su se dogodile ta dan na balotacioneh va Škofijah

„Ni človek na svitu, ki bi mogal znati
Ni s perom na karti napisati“.

Na 11 ur i pol imali su naši Slovinci 50 glasi više, na 2 ure zapolne imali su najedanput Talijani 15 glasi više, a naši, ki su va sale po kušjence brojili glasi naši i talijanski, zbrojili su, da imamo mi nekoliko glasi više. Kako su prišli do 15 glasi više nego mi, to neka zna sam svemogući Bog.

Cesarsko-kraljevski komesar Gasser, ki je bil na teh balotacioneh, činil je fintu kako da ne vidi ča komisijon talijanska dela, nego je samo po sale spasižal gore i dole.

Čujte, kakove stvari su se dogodile kako to piše „Edinost“ s Trsta:

Neki Pohlen Ivan pok Andreta je prvi put za V. kuriju balotal. Na 11 o. m. pak ga talijanska komisija ni pustila balotat, zač da ni na liste. Isto tako dogodilo se je Furlanič Ivanu p. Antona, Mokor Ivanu p. Ivana, Mokor Josipu p. Ivana, Furlanič Josipu p. Ivana, Čač Josipu p. Josipa. Furlanič Petar od Josipa, ki ni na leteh još je balotal za Talijane na mesto nekega Milok Antona p. Josipa.

Furlanič Lazar od Josipa ni mogal za nas balotat, zač da je za njega balotal neki Furlanič Lazar p. Mateta se zna za Talijane! Božič Anton od Mike, Koren Anton, Zupni Josip p. Josipa, Cameruzzi Anton balotali su za Talijane svaki po dva puta, a to je najveća sleparija. Muzlovič Anton p. Jakova je na prveh balotacioneh glasoval, a na 11 ovega meseca su mu Talijani rekli, da ni va liste. Prosel Mate iz vasi Sodniki prišal je balotat z dvemi sini, ki su imeli pravicu. Oca su pustili, sini ne, zač da je va liste zapisano, da njim je otac umrl. Otac

je šal s obedvemi sini va salu pred komisijon i rekal mu, da su ti njigovi dva sina, ma ni to ni pomoglo.

Naši su proti takovem balotacijonom učinili rekurs.

Tako moru Talijani lahko predobit zač svagdere sleparstvom i prevarom delaju.

Čete veće sleparije nego je ova?

Prvi dni decembra bile su balotacijoni za petu kuriju va Oprtlje ili Portolah. Prvi dan imeli su naši 80 glasi više. Drugi dan je komisijon pustil balotat samo Taljani dokle su prišli do većine a onputa su našem keh je bilo nekoliko stotin rekli neka gredu doma, zač da se već nemore balotat. I tako su Talijani zibrali 7 svojih fiducijari. Naši su rekurili i goveran je sve dole hitil. Tako će ako Bog i pravda da biti i va Škofijah.

Nego ki pravo i pošteno dela, tega i Bog pomore, a ki sleparstvom dela, ta more nekoliko vremena naprvo potegnut, ma mu brzo vrag vratom zavije.

Pismo iz Kardifa.

Neki Lovranac, ki ne zna ni štet ni pisat, prosil nas je, da mu proštejemo list, ča ga je neki dan dobil od sina. Mi smo mu to rado storili, a on nam je za plaću dopustil, da celi list štampamo va našem „Narodnem liste". Sin mu ovako piše:

Predragi moj čaća!

Pravo vam je rekla kapitanjica, da nećemo za doma, zač za nekoliko dan ćemo partit za Novajorku. Želeli smo svi da gremo za doma, a već bi borme bilo i vreme. Va ove dve leta i pol ča smo vane, smo se dosta natrpeli i dosti kolpi od mora je preko nas pasalo, a sada Bog zna kada cemo se videt. Kako sam vam već pisal va prvem liste, da nam je pal kamarot s penuna od paroketa va more i kako smo ga izgubili, a sada vam dajem na znanje, da ću morat delat i za malega i za kamarota, ma veramente mi je kapitan krešil plaću za tri fijurini na mesec i tako ću vam još moć ča više poslat. Za pokojnega kamarota smo ovde platili svi skupa jenu-mašu, a kaselicu i štramac smo pustili pul konšula. Ma da bite samo znali ča smo imeli dokle smo platili tu svetu mašu. Najprvo nismo nikako mogli nać našu crekav, zač nijedan od nas nezna ingleški, ma smo ju našli upravo po sreće, kako i slepa kokoša zrno. Najveć pak muki nam je bilo za se razumet s popom. Govori mu talijanski, nerazume, govori mu hrvatski, nerazume, pak najzada smo mu sve dopovedeli na moti. Za jenu mašu smo mu morali platit jenu liru to jest dvanajst fijurini, a puli nas je dosta dva fijurina, ma nismo se pokajali, zač je svaki rekal da bi dal i više za onako dobrega kamarota.

Ta pop, kemu smo mašu platili, nam je neč govoril, ma nismo ga razumeli, pak nam je dal svakemu jenu medajicu i jenu krunicu, ku ću, ako će Bog, kada pridem doma, mame darovat. Ma to nam se ni ćaća samo ovde pripetilo da nerazumemo čoveka, već va svaki pajez kamo čovek pride, moral bi znat zajik od pajeza, tako da bi moral čovek znat svi mogući zajiki za se razumet. Ma to ni moguće, a veramente otel bin znat ingleški, zač ov zajik se najviše govori, a borme i hrvatski se malo fali govori posvuda. Kada sam talijansku školu va Lovrane finil, svi smo misleli, da ću s tem zajikom moć poć posvuda, a kada tomu nebeše, va prvi porat ki smo prišli, nisam već razumel nijenega nego ljude ki su na brode. Meštar nam je vavek govoril, da s talijanskem zajikom ćemo moć poć po svuda, ma vi recite lepo meštru, da sam ga pozdravil i da ni istina ono ča nam je govoril. Svi zajiki je dobro znat, a najmanje rabi talijanski. Oni pijati i one zdelice ke sam vam poslal po Tonićine, sam kupil ovde puli Primaveza, ma sam se pogajal hrvatski a ne talijanski, zač talijanski borme va toj butige se negovori. Nedaj Bog pak da vas čuju va Amerike govorit talijanski, svi počmu za vami kričat „bledi dego" to će reć „vražji cigane". Da je našemu meštru malo v Ameriku prit, borme bi mu preselo talijanski, a va Lovrane more predikat ča god će onem buzdom ki ga poslušaju. Brata Franića znamite ča s talijanske školi i dajte ga va hrvatsku, da mu se ne dogodi ča i mane, da sada neznam ni talijanski a ni hrvatski. Niš neposlušajte starega meštra, zač vas slabo i za slabo nagovara. Pozdravite mi lepo gospodina kapelana, mamu, brata i Anicu, barbu i tetu, a Tonićina će vam pernest jenu liru, da se oveh blagdan malo napijete. Bog s vami

vaš sin I. M.

I mi ćemo ovemu listu neć dodat. Morali bimo čuda, al ćemo samo malo. Naš puk misli, da kada mu dete zna neč malo talijanski, da je to dorta, al mali Lovranac to misli drugačije. Njemu je žal, da je čuda vremena zgubil va talijanskoj škole, pak da se ni niš navadil, pak sada nezna ni ovako ni onako. Pak kako ćeš moj dragi brate, da kada bi i meštar otel nebi mogal zatuć va onu glavicu neki još drugi zajik. Dunke, tvoje dete zna hrvatski, neka ga meštar vadi va ten zajike sve, pak će ti se mali brže i bolje vadit va materinskem zajike i računat, i pisat a i štat. Pak svaki ljubi svoj materinski zajik i Abrej i Cigan, za to moraš i ti. Mali Lovranac, ki je napisal gore ov list, storil je va njim niš drugo nego 19 fali, a koliko pak bi bil storil da ga piše talijanski? Morda tisuće! A da je hodil va hrvatsku školu, našu glavu na ćok, ako bi bil storil morda ni 12 fala. Nego ti si naš dragi kmete takov čovek, da više veruješ tujoj tujice nego rojenemu bratu. Brat će te vuć do jami, a va jamu te neće hitit. Mi se čudimo lovranskemu meštru, da on i morda nagovara da oci i materi mu pošilju decu va talijansku školu, to pak ne bi bilo od jenega meštra pametno kako i ni. Vi pak oci i materi pošaljite decu va hrvatsku školu, da vam se ne navade. Svaki zajik je dobro znat, ma svoj materinski ni dosta ga znat, nego ga valja i štimat. Talijanski zajik je kako i svi drugi zajiki, samo je to, da Talijani nisu baš nigdere štimani. Pride ti Talijan iz gladne Italije bilo k nam al kamo drugamo, ti gre delat i 40 soldi ceneje nego naši ljudi, pak kada je već sit, onda se ga već nemore ni trpet, za to mu i va Amerike govore „bledi dego". Tvoji fiducijari, za keh si votal moj dragi Lovranče, te votat za Benatija, za najvećega. Talijana va celoj Italije i Istre, pak misliš morda da će on držat za te va parlamente? Ala ma se varaš! Misli se storit železnica od Matulj do Lovrana, pak ča misliš, da će ju va parlamente zagovarat, će on borme gledat da bude prvo kade va Furlanije al va Pirane, pak najzada ovde puli nas. A ti znaš da nam je železnica od vele potrebi. Al misliš da će on zagovarat da bude porat va Lovrane, Ike al Mošćenicah? Će borme! Će on voljet da bude kade va Umage al Ižule. A najveć mi je žal, dragi brate, da te drže ti „bledi degi" za većega trubilu leg su sami. Da su ti gospoda va Lovrane pravi prijateli, oni bi ti lepo ovako rekli: Dragi Frane, Jure, Mate, ti pošalji tvoje dete va hrvatsku školu, ljubi i štimaj svoj materinski zajik, ne budi već bednast, da će te ki prodat ni ki kupit, zač se samo blago prodava i kupuje, i vavek drži brata za brata, ako nećeš da ti tujica gospodari, ljubi Boga i budi pošten, da nebudeš još zlo vijen kako su i Talijani. Drugi put više.

Dopisi.

Iz **Kraja.** Prijateljem našega „Narodnega lista" bit će poznato naše malo selce Kraj, ako ne sporadi drugega, a to sigurno sporadi Majke Božje, hvala i čast njoj budi, ka je va njem. Puno našega sveta hodi po veleh blagdaneh va Kraj na zavet, i svakemu je naša crkvica mila i draga, a i naše malo selce svakega pijaža, zač je va njem od vavek vladala složćina, mir i red. Bilo je va Kraje jedanput lepše i bolje se živelo, ali od onputa puno je dobreh ljudi Bog k sebe pozval, puno ih je more pojilo, puno ih je smrt pokosila. Bog ih pomiluj! Nego ni sada nebi bilo toliko zla, da se ni i va tem našem drugačije tako mirnem meste potresla, da bi tako ne, prokleta kuga, ku Krstić seje z onim njegovim smraduim tojom. Ki bi bil jedanput rekal, da će oni ljudi ki su jedanput bili tako dobri, tako pametni i tako pobožni, da će sada ti isti ljudi upravo z veseljem čitati ale pak poslušat sve ča on Krstić riga osobito protiva našim redovnikom! More se pomislet gerjeh pogrdi nego ih ta Krstić hita va obraz vrednih i častnih naših duhovnih otac? More se pomislet gnjusnejega načina nego je njigov kada napada na biškupe i pope! On piše takove gnjusarije od njih, a on piše i takove stvari proti oblasti i proti sudcem, da je već i samemu governu dodijalo sve to, pak je dal ordine svim žandarom, da gredu od kući do kući, pak da poberu svi oni foji ča ih je Krstić zadnji put štampal. Ča će to reć? To će reć, da je te njegove porkarije već previše — da se ono njegovo smradno pisanje mora već jedanput zabranit — zač ono škodi svim ljudem skupa, a našoj svetoj vere posebe. Ja, ja — i našoj svetoj vere, zač Isus je rekal onem ki su pokle njega imeli, da propovedaju evandjelje: Ki vas prezire, mene prezire, a ki mene prezire, prezire onega ki me je poslal — to će reć samega Boga, hvala i čast mu budi! A znate zač Krstić onako grdo piše proti popom? Krstić zato piše proti popom onako grdo, zač je zato plaćen od Taljani, ki znaju dobro, da je pop puku najveći i najbolji prijatelj, pa kad bi se puk odajal od popa, da bi onda puk podivel — i da bi onputa Talijani mogli lahko s njim obvladat.

Pak takovemu niškoristi vi još i verujete? Nego oprostil bi vam ja to sve — sve — samo jedno vam ne morem nikako pozabit. Krajani — se spamećujete vi one familije Ivisovih, i onega mladićaca, kega ste pred toliko i toliko let vidjevali va Kraje? Taj nekadašnji mladićac je danas plovan va Berseče — to je naš velečastni gospodin Rajmondo Jelušić. On se i danaska najraje spominje Kraja — on sam vavek govori, da su najsrećniji za njega oni časi, oni momenti, keh je sprovel tu mej vami — Krajani dragi! On ljubi naše mesto — on ljubi i sveh vas, koliko vas va meste ima; i ja sam siguran, da ki god bi se od vas potrudil do njegovega Berseča, on bi ga dočekal ne ko prijatelja — nego kako brata. A vi? A vi Krajani dragi! Vi ste se Krajani neki dan smeli, kada je ona Krstićeva „Sloga" pisala proti častnemu temu plovanu, proti temu našemu dobremu prijatelu i bratu. Vi ste se smeli i godili ste, ča je tamo na Matuljah napisal tuji čovek, kega su kako armirajznera stirali z Reki, ki je, kako su to oblasti potvrdile, vredan za beći i zlo delo storit, ki pušća da mu žena i čeca va Trste umiraju oo glada, ki je toliko puta na sude bil, ja ouemu se vi smejete, ča takov čovek piše proti našemu dragemu plovanu Rajmondu Jelušiću.

Nego hvala Bogu niste svi takovi, ima i va Kraje ljudi, ki nisu hitili svojega poštenja pod nogi, ima još va Kraje ljudi, ki imaju jedno srdce. I ti ljudi pošteni, pametni, čestiti i vredni odsudjuju vas, i ja u ime tih dobrih ljudi pitam dičnega gospodina plovana Rajmonda Jelušića, neka prosti našemu mestu, i neka mu bude vavek onakov prijatelj kakov mu je i do sada bil. I još ga molimo, neka bi bil tako dobar, pak da bi se kadagod puli svete maši spametil z kakovom molitvicom i Krajana i Mošćeničana, i da bi od Boga ziprosil, da im rasvetli um i pamet, da se čuvaju Krstićevega smrada, da se čuvaju dražkega Afrikana, lovranskeh prodaneh Talijani, ki bi nas oteli sveh skupa prodat pod Italiju i zet nam ono ča imamo, samo da to moru porazdelit mej one gladne Talijane, keh od svuda tiraju, zač ih je već svagde previše.

Iz **Poljan.** Štovani gosp. urednik! Zadnji put sam Vam bil obećal, da ću Vam se još kade javit z oveh naših stran. Učinil bim bil to koliko preja, da mi se ni pripetila nesreća. Stara nam je mat grdo obolela, prijel ju je nekakav kašljina i nedih, da smo imeli s njom svi posla va kuće. Sad je, hvala dobremu Bogu, nekoliko bolje, pak me evo k Vami, da Vam ča napišem. Pul nas gospodin urednik ne čujete ako ne samo Talijani i niš nego Talijani. Ale neki su se već i opekli. Kad su ono svršili izbori ale balotacijoni, bili su neki tako veseli, da su ih žandarmi morali peljat na Volosko, da se strezne i opamete za dela, ke su storili napiti ala maka. Ala brižan zapeljan i prevaren narod, ki mora trpet po pržuneh a pravi se krivci pod brk smeju. A na nas, ki se nismo zneverili materinemu mleku i ki smo za našu starinu, i ki nećemo za Talijane, reže, Bog mi prosti, kako oni crni. Va glavu su njim zatukli, da su Istrijani, pak se tega drže kako rak steni. Čovek bi mislel, da smo mi ča drugo nego oni; misle brižni, da su na pravem pute i da dobro delaju, kad tamo oni drže i balotaju za svojga i našega neprijatelja — za Talijana. — Ne znaju brižni, da su Talijani dali Krstiću beči, samo da ih vara, da će ih Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku.

Braće moja, kad ćete već jedanput pogledat i videt ki Vam je prijatelj i ki neprijatelj. A sada još jednu.

Neki dan je Krstić, kega Talijani plaćaju, da huska i muti svet, pohvalil va svojoj lažljivoj Sloge neke poljanske ženi. Ja ne znam, ako je to svem mužem pravo, ma mane, da Vam istinu rečem, ni. Pul nas je još dosta pametneh i pošteneh žen, a ako će ih Krstić hvalit, neka barem imenuje oneh keh misli, zač ja znam, da već od jednoj žene ni pravo, da ju jedan Krstić hvali. Tamo pul Turak na Kastavšćine bi mogal ku god pohvalit, ma pul nas hvala Bogu još ne. Za danas dosta, a drugi put, ako Bog da zdravlje, više.

Vas pozdravljam lepo i srdačno, želeć Vam zdravlje i sreću. Vaš

Kumpar Pepić.

Veprinac, 15. decembra 1900.

Dopustite g. urednik, da i ja par besed va naš „Narodni list" napišem. Ako ni ča pravo neka slobodno okrešu, ja njim neću zamerit. Odkada su bili va našoj občine izbori za deputate, naši ljudi, ki su glasovali za starinu, za domaćega čoveka, ali ki su doma ostali, nimaju već ni mira ni pokoja od naših neprijatelji, ki su glasovali za trdega Talijana Benatti. I po dnevu i po noći napastuju ti talijanski prodanci naše vredne i poštene ljude, ofenjuju ih na sve moguće načine, rugaju njim se na svi najgrdiji načini, ja ni va kućah ne daju našem miru.

Čini se kako da ni još ono pijanstvo od dneva izbori žvampilo. Mili Bože ali su ti ga naši prodanci lokali. A neznaju siromahi da su va tem ločile otopili svoju starinu, svoj dragi materinski zajik i da su se s tem prodali Talijanu. Pak još imaju obraza govorit, da su se naši, ki su glasovali za pravega Slovinca domorodca Laginju, prodali pod Hrvatsku! Ala crna pamet! Dokle oni mačjem veraju, da te ih Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku, mačji ih jenerali kako blago prodavaju pod Talijana. Spinčić i Laginja su bili leta i leta va parlamente, pak nisu Istre prodali nikamo. Kakovi su pak ti trubili veprinački i poljanski, kada misle, da moru Spinčić i Laginja prodat Istru našemu cesaru ki i va Hrvatskoj zapoveda kako i tu. Nu, povejte malo: Jelić, Luža i drugi! Neka naši prodanci komedijaju kako te, ma nete dokle te. Već ih je nekoliko tuženo na sud voloski, a mi ćemo svakega, ki nam bude ni najmanju zafrigal, valje tužit, pak videt kemu će bit huje. Neka naši prodanci talijanski zapamete i ovu. Nas te moć strašit, ma prestrašit nas nete. Mi dobro znamo, da je na našoj bande istina i pravica, kade je istina i pravica tu je i Bog, a kade je Bog svemogući, tu se mora dobit! Daj Bože, da naši zasleplјeni i smućeni Veprinčani i Poljančani vide da su na krivem pute!

Za danas dosti! Drugi put ću Vam se još javit. *Mate.*

Mjestne viesti.

Godišnja sjednica čitaonice „Zore" u Opatiji, na koju se p. n. gosp. članovi najuljudnije pozivlju, obdržavati će se dne 30. t. mj., u 4 sata po podne u vlastitim prostorijama sa sledećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor odbora. 5. Eventualija.

Odbor.

Poziv! Pozivlju se ovim svi p. n. g. članovi pjevačkog družtva „Lovor“ na redovitu godišnju sjednicu, koja će se držati u „Zori“ u subotu dne 22. t. mj., u 8 sati i pol u večer, sa običnim dnevnim redom.

Toliko nas moli velevredni odbor tega lepega našega družtva, da štampamo u naš „Narodni list“. Mi pak z naše strani postavljamo na srdce svim našim domorodcem, da pridu va koliko većem broje na tu sjednicu. Družtvo „Lovor“ zaslužuje, da ga svi lepo gledamo i pazimo, kako oko va glave, va njim je cvet naše mladosti, a mi znamo da svet ostaje upravo na mladosti. Moremo reć, da to družtvo naprednje jako lepo, o čem će se svaki moć skoro sam osvedočit, i to na zabave, ka će bit tamo za ki dan. Živio „Lovor“!

Opatijska muzika. Svaki će mi dat pravo. ako rečem, da je Opatijska muzika u istinu takova, da njoj trebe klobuk sokrit. Koncerti, ča jih dava njiji kapelmajster gosp. Frizek, upravo su lepi i prelepi. Tako je na primer zadnju nedelju puli Tirmana bil jedan takov koncert, va kem se je osobito pokazal violinist gosp. B. Brož. Vrlo je to mlad gospodin, ma već sada pokazuje, da ima mnogo talenta. On je, praćen z orkestrom, odigral dve lepe arije sâm na violine. Ma to je bila upravo divota poslušat ga. Mi preporučamo gosp. Frizeka svim našim Opatijcem i Vološćakom i molimo ih, neka ne store od manje prit na njegovi koncerti. Čut će oni i po nekoliko hrvatskih i slovenskih pesmi — pak i drugačeje je lepo poslušat muziku — zač muzika čisti i oplemenjuje dušu i srce.

I vavek ta portić. Naši barkarioli vavek se jade, da im se učini mali mulić na portiće, a imaju i pravo. Po celoj dolnjoj Istre kade naši Istrijani, pardon Talijani, vladaju imaju veliki i lepi porti, videjte Fazanu i Rovinj, kade su porti i preveć veliki. A za ča služe? Za par kapul ča ih pejaju z Italije. Mi na ovu stranu nismo tako srećni, od Beršeca pak do Reki nimamo ni jednega pravega porta. Čaj porat ono va Opatije, kade su vapor i barki skupa, a mul je tako učinjen, kako daj neki nogavicu donakrpal. Koliko puti se je molilo i prosilo, da se učini mala palada, ako nete mulića, pak ni to ni niš koristilo. Morda će sada vlada barkariolom uslišit molbu, ku je sam prejasni nadvojvoda Ludvik Viktor, koga neka Bog poživi mnoga i mnoga ljeta, preporučil, jer i on je videl, da je za potrebu to učinit. Znamo da občina će njim biti na ruku, jer kako i više puti popravila putići i druge potrebite stvari, tako će i unapred delat. Preporučujemo i mi naše barkariole slavnoj pomorskoj vladi, da im jedanput usliši njihovu prošnju; jer čim je Opatija lepša, tim će više gospoda u nju i tim će više novaca ostaviti, pa će živiti bolje ne samo barkarioli nego i svi Opatijci, a od tega će imat koristi i celi stat.

Svega po malo.

Kako i va Trste. Doznajemo, da je kapitanat Voloski pondeljak, 17. o. m. zapopovedel žandarmeriji na Voloskem, da mora pobrat i sekvestrat sve Krstićeve „Slogi“ kolikogod ih je moguće nać. I va istinu žandarmi su pondeljak hodili od kući do kući i pobirali „Mačje“. Povedaju nam, da se je Krstić, kad je to doznal, pod brki smel, zač da je kapitanat imel dužnost prvo nego se je ona njegova „krpetina“ razdelila okole, gledat ako je ča nutre napisano ča je proti zakonu, a ne sekvestrat ju, kada su ju već neki ter neki proštali.

Govori se, da je bila „Mačja“ sekvestrana zač da je pisala proti sudu. Mi se čudimo da su ju za to sekvestrali, ter je ona već pisala proti svem poštenem ljudem i proti svakoj poštenoj stvare, pak ju nisu nikada zakvačili; ča su se komać sada zbudili? Danas piše proti popom, jutra piše proti sudu, ta drugi dan pisat će proti kapitanatu (i to je već storila), a puk ki to čita se truje i zgubi svako spostovanje i proti Bogu i proti cesarskem oblasti. Oni kem je dužnost pazit, neka paze ča se piše, a neka ne puste da najprvo ljudi proleje, pak onputa da se foj sekvestra. — Jušto tako se dela va Trste s Piccolom, kad bi ga već svi prolejeli, onputa pošalju puliciju da ga sekvestra.

Ako bude „Mačja“ i naprvo tako pisala, onputa će seguro puk zgubit svaku veru i svako spostovanje i proti zakonu i proti oblasti. A ki će bit temu kriv? On ki to pusti! A ča će s tega vanka prit? To ćemo kašnje videt. Pustite, pustite, neka se narod muti i truje, ma znajte dobro, da kakogod se ta puk sada punta proti popom, tako će se brzo puntat i proti Vam drugem, zač će od Vas zgubit svaki rišpet i svaku štimu, pak će bit potreba, da pošaljete semo bataljuni soldati, ako ćete puk prisilit da Vas posluša. Ja, ja, tako će Vam se dogodit, ako budete pustili da „Mačja“ i dalje riga svaki smrad osobito na popi, ma ćete doživet, da će i na Vas past polovica tega smrada. I dobro će Vam stat, žet ćete ono ča ste seli — ter ni sada ju ne bi bili sekvestrali, da ni prišal ordin z Trsta.

A ki je on ki takovo blato hita na oblasti. Čujte! Na 21. jenara 1898 bil je va Trste jedan dibatimenat proti Krstiću. Na tem dibatimente proštal se je jedan raport, kega je bil na tribunal poslal jedan funcionarij od prokuri od štata kad je još leta 1895 Krstić imel posla sudom.

Va tem raporte govori se ovo: „Sada pitam ja, radi česa zasluži Krstić da mu se pedepsa snizi? Morda radi njigove familije? To sigurno ne, zač dr. Krstić žive odeljen od svoje zakonite ženi, ni se ne brine za nju.

Morda radi njigovega stališa ale časti od doktora? To bi moglo koristit jenemu ki ni bil još nikada pedepsan, ma nikada dru. Krstiću (ki je bil već pedepsan), drugačije bogatstvo znanja jene peršone more učinit da se ju ne pedepsa s peržunom. Tužen (Dr. Krstić) kad vidi da mu se zemlja pod nogami otvara i kad nezna već kemu svecu bi se obrnul, posluži se svega s čem bi se mogal branit, a ne brine se zato, je to pošteno al ne. On odhićuje namestnike od prokure i sudce, ter njim dela brez nikakovega fundamenta tužbi i prigovori. — Zmisli se stvari posvema falše, za te stvari stavlja svedoki (Don Vidulich) i pretendi od njih niš manje nego da za njega krivo svjedoče, samo da njemu store ljubav i da ga znamu z intriga.

I tako je pisal od Krstića jedan talijanski sudac, i takovemu se niškoristi pušća da brez straha napada na pope i na oblasti.

Jedan od dobreh Krstićeveh prijatelji, ki govori da je Krstić lopov. Na 12 ovega meseca bili su nekakovi muzikanti talijanski va ostarije pul Joškota na Volosken. Mej drugemi je bil i Nino Rozin, ki je desni Krstićev prijatelj. Pokle ča se je reklo nekoliko besed, prišal je na red i Krstić, pak kada su neki rekli Ninotu, da Krstić dobiva beći s Parenca, s kemi beći on muti naš domaći puk, škočil je nino kako mahnit i je rekal, da je Krstić lopov. Kada smo mu mi rekli, da kada on govori, da je Krstić lopov, i kada smo mu povedeli onu inglesku, ka po talijanski glasi „Dimi con chi vai, e ti dirò chi sei“, to će po našu reć: „Reci mi, s kem se družiš, pak ću ti reć kakov si“, rekal je, da ni istina, da je on rekal to ča mi govorimo. Htel je najme pojist svoju besedu, ka mu ni vajala zač imamo svedok, ki su čuli, kad je Nino rekal, da je Krstić lopov.

Antifić.

Ča store beći. Leta 1896. na dan 1. febrara pisal je Krstić va svojoj „Pravoj Sloge“, da je Campitelli znemljeni i imbambinidi starac. Šest meseci zatim je već ta znemljeni i imbambinidi starac pisal Krstiću, da će mu davat na mesec toliko i toliko beći, i pozdravil ga je sa „buona fortuna“. I od tega vremena Krstić već nepiše da je Campitelli znemljeni i imbambinidini starac. Anci ga sada jako hvali i časti! To je altroke „Fortuna!“

Kako Talijani v Istre kupuju glasi. — Kad su neki dan bili va Sanvičenti v Istre izbori za petu kuriju, Talijani su potrošili samo u toj občine 2000 fijorini za kupovanje glasi. Žandarmerija je već nekoliko teh trgovac z ljudskem mesom dala na sud. — Va jenem tršćanskem foje smo pak čitali da su Talijani potrošili za sve ove izbore v Istroj preko 50 tisuć fiorini. Samo na ovem kapitanatu da su Talijani potrošili okole 10 tisuć krun. Ča mislite da su Talijani dali ti beći od svojega žepa? Tararara! Ti beći ćemo lepo svi skupa platit, svi ki ča imamo, a Krstić će temtoga živet kako jedan veli gospodin brez trohi delat. — Krstić predika okole: Ne balotajte za Laginju, ne balotajte za Spinčića, zač ćete prit pod Hrvatsku, kade se puno pláća. Dokle on tako predika junta va Poreče kreši adicijonali da je strah božji a svi znamo i dokazano je crno na belem da Krstić dobiva beći z Poreča. Ča mi ga je to?

Trubili z Rukavca, Veprinca, Lovrana i Moščenic povejte malo. —

Tovari ki se kupuju i prodavaju. Neki dan bili su izbori va Škofjah blizu Kopra. Tu su se razgovarali jedan naš čovek i jedan talijanski agitator iz Kopra. Talijan je rekal našemu: Ja znam ča sam ja, najme Talijan, a znam ča ste Vi, najme Slovinac; ostanimo lepo mi ča smo i budimo prijatelji; a one tovare, ki se daju kupit i prodat, imet će on od nas dveh, ki bude za nje više dal. Tako vidite sami Talijani stimaju prodance.

Pikaroba je prez krijanci. Neki dan na sude Pikaroba se je skosnul na jednega svedoka i rekal mu: Cosa la ze sordo? Nato mu je sudac dal jednu dobru romancinu i rekal mu je, da on ne sme govorit prez njegovega dopuščenja, a ako će govorit sa svedoki neka govori lepo i pristojno, a ne onako grubijanski. Malo za tim je sudac neč Pikarobu pital, a Pikaroba mu je odgovoril sedeć onako z jednun nogun prehićenun preko druge. Sudac mu je oštro rekal: „Kada govorite sa sucem, dužnost je vaša da se dignete“. Da mane ki tako reče, ja bin se šal vaje utopit, a Pikaroba se ni nanke škomponil. Nego ča će! Ča on zna, ča je krijanca. Pa ki bi ga bil ni navadil krijanci. Ča morda otac? Aha, jušto se je na pravega nameril.

Brežani kanoćalaju. Svaki dan u jutro, o polne i večer videt ćete, kako se na jednem najvišem brege zgora Rukavca skupljaju neki Brežani. Na jednem velem trinoge naslonjen njim je jedan veli i debeli kanoćal. — Celo vreme ščure vam oni va ta kanoćal i sve gledaju tamo na cestu, ka pelja z Matulj va Frančići. Kega čekaju ti Brežani? Oni čekaju on voz z beći, ča njim ga je obećal Slocarić, kada su bili zadnji izbori. Ta bi voz moral prit od hipa do hipa s Parenca, kako njim je to Slocarić obećal, i zato oni kanoćalaju da vide, ako već gre ta željno čekani voz. Kanoćalajte, kanoćalajte!

Krstićeve predike v oštarije. Kakov je ta Krstić, moglo se j' videt i čut na 12. novembra. On i njegovi tesni prijatelji radi se sastaju v Reki u krčmi puli „Andreta“ prije „Brnasa“. Tako su se sastali i rečenoga dneva. Bil je tamo i jedan čestit Zamećan. Krstić počel je proti ovemu kričat: Zamećani su tovari, magarci, i sve čaj gorje mogal, i to za to, jer su odlučili doprinesti svoj del za kapelaniju u Sv. Križu. Na to će njemu onaj vredni Zamećan: Ča to vas ni nikoga drugoga briga, mi nepitamo ni jednoga niš, mi smo trošak odlučili i dat ćemo ga. Mi, kako i svi pravi ljudi, trebamo svećenika za krst, izpovjed, pričest, pomaganje, pokop i u obće za sve duševne stvari. Na to će Krstić kao zvan sebe: Šta popovi?! Svi su prasci! A Zamećan njemu: Šta i popi, i biskupi i papa?! A Krstić njemu: Svi!! I nije mu bilo to dosta, nego je otel da našega Zamećana udri. I bi bil, da ni na vreme pobegal. Sada neka svaki sam sudi, koliko se može držat do oneh beseda, s kemi Krstić spominje va svojoj krpetine Boga, svetu mater crkvu i svete otce pape! Nego dakako on va jednem broje slavi pape samo kako Talijane, da tako lakše dobije naše ljude za Talijane i talijansku stranku. Ki ima oči, neka vidi!

Još se nisu opametili: Se spamećujete još koliko oneh Poljančani, keh su žandarmi na dan izbora zakovaneh na Volosko pripejali. Ti delije ostali su zapri sve do čera, to će reć, sve dotle, dokle ih je sudac examinal. Kada je sudac doxal od njih, ča mu je bilo trebe, poslal ih je doma. To se razume, da će oni za svoje delo morat odgovarat na sude va Trste ma oni nete, da toga kape, pak ti lepo po Poljanah skaču, kako zvan sebe i vesele se, da su oni dobili, i vapiju „aviva Talijani de peta kurija“ i ča vam ja znam. ča sve bloboču.

Ah! brižni ljudi, ja ne znam kada te se već jedan put opametit! Svakako bi dobro storili, da puste petu kuriju po bande, pak da se malo više skrbe za ono, ča te odgovarat, kada budu va Trst zvani.

Sin meštra Grosmana va Lovrane je čapal tri šetimani. Sin lovranskega talijanskega meštra tužil je gosp. Krulčića impiegata na sude na Voloskem, da mu ni otel prijet nekakove tužbi, i da je okole povedal ča je bilo va toj tužbe napisano. Dokazalo se je pak, da je jedno i drugo bila prava laž, kako se je to moglo videt na razprave, ka se je držala na sude na Voloskem zadnji ponedeljak i utorak. Da ne bi bil mogal gosp. Kruljčić dokazat, da je ono zač ga Grosman tuži sve samo grda laž, bi bil zgubil službu i ki zna koliko kaštigan. Vidite malo va ko zlo ga je otel napejat on Grosmanov sin. Nego naši stari su govorili, da ki pod drugim jamu kopa sam se va nju zvali, tako i mladi Grosman. Otel je naškodit gosp. Kruljčiću, a kad tamo, njega je sud odsudil na tri šetimani pržuna. Dobro mu stoji.

Telegrafi „Narodnega lista“.

Zadar 18. decembra. Dalmatinski zbor je dole hitil predlog governa, da se kreši adicional na špiriti, a to je storil za despet governu, ki za ugodit Ungarezom neće da Dalmacije da one željeznice, ke se je već odlučilo gradit. Dalmatinci su od vavek bili fanjski ljudi!

London 19. decembra. Buri su pasali preko reki Oranje, a s njimi su se složili mnogi Olandezi, ki prebivaju na ingležkem tle. Bit će krvi.

Beč 19. dicembra. Govori se, da te bit deputati pozvani va Beč oko prvega febrara. Ćemo videt koliko vremena te gore bit.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnog lista“ primila je u ime predplate za pol godine za „Narodni list“ od veleč. g. M. Laginje, dekana va Kastve, 4 krune; od čast. g. Ivana Luk, kapelana va Kastve, za cielu godinu 8 kruna; od g. Higina pl. Persić va Lovranu za pol godine 4 krune; od sl. čitaonice u Tinjanu za četvrt godine 2 krune; od g. Andreta Medvedić iz Reke, Via Ciotta, za pol leta 2 krune; Vladimir Fiamin, Opatija br. 101, za 3 četvrta godine 6 kruna; Mate Simčić, Klana, za pol godine 2 krune; Jakov Luznik, Volosko, za pol godine 4 krune; Rikard Katalinić Jeretov, Zadar, 10 kruna: Rajmund Jelušić, Berseč, 28 kruna za 10 polgodišnjih predplata po 2 krune i 2 polgodišnje predplate po 4 krune.

Jakov Jurković

Opatija

u vlastitoj kući

preporuča

za dojduće božićne blagdane

svako vrsti

vina, cognaca, ruma, likera, šampanjca, pravu bakaraku vodicu, najfiniji Cipar, Marsalu, Florio direktno importiranu, Dalmatinski prošek i Vugavu, izvrstnog domaćeg vina i prave domaće rakije

sve uz najpovoljnije cieno.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za se-ljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 6. Volosko-Opatija u četvrtak 27. prosinca 1900. God. I.

Na prage novega vremena.

Još tri, četiri dni, pak će se navršit devetnajsta stotina let, da je svetu zasjalo najveće svetlo — porodjenje Isukrstovo. Na 31. ovega meseca završit će se i zadnja od teh devetnajst stotin let! Veliki je to moment — s njim ćemo svi zapustit vreme, za ko znamo ča nam je perneslo, s njim ćemo stupit va drugo vreme, za ko ne znamo ča nam nosi. I sa strahom i s nemirom va srdce mi gledamo u tu novu dobu, koju nam pokriva gusti, crni vel. A sa strahom i nemirom va srdce gledaju va tu škuru dobu i svi narodi ovega sveta — i njim se svim skoro ne otejuć zabavlja misal okolo jednega pitanja: Ča se za nas spravlja va toj nam nepoznatoj dobe?

Va ljudskem živote jedna stotina let zlamenuje puno — a tako isto ni za život jednega naroda ne more se reć, da je stotina let mala stvar. Koliko se tega more dogodit i promenit va jednem stoljeće! I va istinu, on ki je tako sretan, da more pogledat va knjigu storije celega sveta, videt će, koliko se tega dogadja i promjenjuje va vreme od stotine let.

I evo, i ovo stoljeće, ko će se na 31. decembra ovega leta ugasit i zgubit, da se nikada više ne vrati, ima svoju storiju — veliku i obilatu storiju. Kolikega mešanja, kolikeh strahot s jedne strani, a koliko truda i muki z druge strani, a sve to za to, da se dotadanjemu svetu da nekakovo drugačeje obličje ale figuru. Malo ne do samega početka ove zadnje stotine let, niži svet, ljudi prostejega roda, nisu imeli nikakoveh pravic. Ki je bil jači — ta je tlačil, ki je bil mogućneji, taj je imel v rukah svu vlast, svo gospodarstvo; on je bil sve, dokle je slabiji i siromašniji čovek bil niš — sluga, rob, sužanj. Ja, gospoda su se već bila tako zoholila, da su sebe držali za neč drugo, nego su to bili kmeti i drugi delavci; oni su pače misleli, da mej kmetom i delavcem s jedne strani i blagom s druge strani nima nego jako mala razlika ali diferenca, zato su gospoda, konti, baroni i drugi mogućnici držali kmeta kako blago, a kadagoder još i huje nego blago, zač je dobro poznato, da su za vreme slabe letine z sabljom v ruke navaljivali va kmetske kuće i jadnoj familji otimali zadnji zalogaj, da ga onputa hite svojim pasom, jer njim je bilo više stalo do svojih pas nego do života nebogega kmeta.

* * *

Nego tako se ni moglo napreda. Ljudi učeni i mudri počeli su pisat, a nekoji od njih i glasno govorit, da svaki čovek ima jednu dušu i da smo pred Bogom svi jednaki, zato se i zahtevaju za svakega jednake pravice. Gospoda su se temu najprvo smela, nego kada su videli da bi njim to moglo škodit, pohitili su one učene i mudre ljude va pržuni i nastavili živet kako i prvo. Nego svet se je već bil dobrahno zbudil i videl, ča se okolo njega dela. I skočil je na nogi i zel v ruki sablju i pušku, spravan da umre za svoje pravice. I potekla je krv — silna krv i nastala revolucion — ona strahovita revolucion, koj je ognjišće bilo u velikoj i slavnoj zemlji Franciji.

S tom se je revolucionom započelo i ovo naše devetnaesto stoljeće. Odprl ga je pak veliki Napulion — to čudo od čoveka — ki se je od prostega kapurala zdignil do časti najjačega i najmoćnejega cesara na svete. Nego i on je otel, da pod svoju vlast skuči sve ljude, da nad njimi sam vlada, a to mu je i pribavilo najviše neprijatelja i doma i vane. I on je moral past — Inglezi su ga uhvatili i zapejali na škoj Sv. Jelene sred oceana Atlantika. Onde na onem samotnem škoje poginul je leta 1821. veliki cesar Napulion.

No ni pokle njegove smrti ni va Europe bilo pravega mira. Turčin je još imel pod svojemi šapami mnogo kršćanskega puka, ki ni mogal podnašat grde turske nepravice. I dogodilo se je, da su se jedan za drugim oslobodili Grci, Srbi i Bugari! Nego koliko je krvi proteklo prvo neg su se ti narodi oslobodili! Koliko vojski, kolikega mešanja, moj Bože!

* * *

Pa i drugde va Europe ni bilo mirneje. Osobito Franczka bila je sva kako na miće — ni trebalo nego iskra, pak da gre sve va zrak. I prišla četrdeset i osma! Oganj je počel va Parize, a od onde se je razširil malo ne po celoj Europi. Ta oganj je prišal i do našega cesarstva. Lombardija, Beč, Češka, a osobito Ungarija, sve je to bilo va plamene. I sam cesar moral je bežat z Beča od straha pred revolucionarci. Za sreću su mu na pomoć došli Rusi i Hrvati pod slavnim banom Jelačićem. Oni su spasili cesaru krunu i kraljevstvo — oni su mu umirili celu zemlju. A i leta 1866. su Hrvati spasili čast našemu cesarstvu, jedni pod Visom, a drugi kod Kustoce!

S vojskom mej Francijom i Prusijom od leta 1870. i 1871. nastala je va Evrope velika promjena, od tega je vremena naime Nemac razširil silno svoju moć. Tega je istega leta i Talijan zel svetemu ocu pape Rim, i pun oholije počel je gledat, kako bi Inglezom zel Maltu, Francezom Nicu, a Austrije Tirol, Trst i Istru. Talijan je otel još i dalje — otel je on naime i va Afrike stavit nogu, ma je pred četiri pet let bil potučen od valjanih i krepkih Abisinac. Tu se je pokazala velika nemoć Italije i strašna slabost talijanskega soldata. Ta slabost se je pokazala i puli drugeh narodi, puli Franczi, puli Španjoli, a sada va najzadnje vreme i puli sameh Inglezi. Vidimo naime, kako jedan mali narodić va Transvale već puneh 15 meseci odbija navale onako jakega i moćnega naroda kakov je ingležki!

* * *

To bi bil mali pregled glavnijeh dogodjaj našega stoljeća, ki se tiču celega sveta, a najviše velikeh narodi. A bilo je i drugeh dogodjaji i drugeh promjena, ke se pak tiču posebice našega naroda. Kako su svi narodi va Europe nastojali da se očuvaju od tudje sile, tako se je i naš svet dal za rana na delo, da i on čagod za sebe stori. Naš je hrvatski narod do pred nekoliko let bil odzada ostal. A to ni ni čudo, ako se pomisli, da je svaki Hrvat već od svojega porodjenja pak do smrti svoje moral bit vavek pod puškom, da svoju domovinu, svoju veru, svoju decu, ja i celi kršćanski svet očuva od Turčina, ki ga je vavek napastoval.

Nego s novim vremenom nastupila je i doba mira, pak su i Hrvati počeli mislet malo i na sebe — i tako se dogodilo, da ih najedanput vidimo, kade hitaju va kut pušku i sablju, pak se primaju drugega, ča će ih zdignut v očijah sveta druge krvi i drugega jezika. I vidimo ih, kako uče, razmišljaju, vidimo ih kako pišu knjige, kako ustrajaju družtva i čitaonice, vidimo ih kako grade škole i to od najmanjih pak do največih — z jednom besedom, oni se preporadjaju na novi i lepši život, oni napreduju.

Nego puli tega oni ne pozabljuju ni na minut na susedne neprijatelje, ki bi ih oteli zatrt i poda se stavit; i tako vidimo Jelačića bana, kako pelje vojsku proti pohlepnim Ungarezom, vidimo Hrvate va Bosne i Hercegovine, kako se dižu proti Turčinu, vidimo Dalmatince, kako malo po malo očišćuju zemlju od Talijani, vidimo najzada i pokojnega našega velikega biskupa Jurja Dobrilu, kako se on prvi počel skrbet za ubogega hrvatskega i slovinskega kmeta v Istre, vidimo njegova prijatelja dra. Dinka Vitezića, kako va Beče grmi, da se našemu istarskemu kmetu daju sve one pravice, ke ga gredu, pak vidimo najzada naše dike, naše glave, naše mile deputate Spinčića i Laginju, kako brez prestanka nastoje, da nam narod oslobode od sramotnega talijanskega gospodstva.

* * *

Draga imena Spinčić i Laginja! Vremeniti ljudi, ali srce je u njih ostalo, kakovo je bilo onputa, kada im je prvi put kucnulo za sreću našega naroda i za slavu naše drage domovine. Puno je već let da se oni bore za naše pravice, puno je već let, da njihovo budno oko gleda po celoj Istre, da vidi ča se tu s našim narodom dela, i strašan je njihov glas, kega dignu kada vide nepravicu, strašan je glas, s kim oni vapiju proti takovim nepravicam. Sreća naša, da nam je Bog dal ta dva naša andjela čuvara, sreća naša, da su se te dve dike rodile upravo va najteže vreme i kada ih je bila najčvrsteja potreba, naime va ovo vreme hitrega napredka.

* * *

I mi istarski Hrvati i Slovenci stojimo sada na prage novega vremena — novega stoljeća! I mi gledamo pred sebe i ne vidimo niš, zač je pred nami sve škuro i nepoznato. Nego puno ima znamenja, ki nam kažu, da nas čekaju bolji i lepši dnevi. Spomenut ćemo samo jedno. Iz ovo malo besed, ča smo ih preja napisali, vidi se, da su mnogi narodi počeli već zgubljevat moć, ku su prvo imeli — oni su počeli propadat. Od sveh drugeh narodi Talijani su va rede prvi. A Slaveni? Hvala dobremu Bogu — slavenski narod je pun sile, pun života, on je narod mlad i nepokvaren, njegovo je sada vreme. A i mi Istrani kako zdrava i zelena grančica tega debelega i jakega slovenskega grma imamo pred sobom slavu, imamo veličinu, imamo i moć. To nas čeka — jer tako hoće vječni zakon naravi, kemu se sve klanja. Zato neka nas ne bude strah, mi se na prage novega vremena držimo čvrsto i jako. Neka nas nije nimala briga za to, da gre sve to nekako pomalo napred. To išće i sopet on zakon naravi, o kem smo progovorili; poznato je naime, da narav ne ljubi nikakoveh skoki. To valja da gre sve lepo i po redu. Samo mi budimo složni i jedni dušom i srcem, budimo puni vjere i uzdanja u naše dične vodje, va dobre naše deputate Spinčića i Laginju, njih se mi držimo, k njim se bliže stisnimo, sve ča bliže moremo, njih poslušajmo, svi se primimo za njihove očinske ruki, ke te nas sigurno, častno i slavno popejat preko praga, na kem sada stojimo, da nas onputa zapejaju va novo vreme, va novo stoleće, ko mora — mora bit naše!

Vittoria delle vittorie.

Stara plaćenica porečka „L' Istria" piše u svojem broju od 8. decembra o izboru izbornika u sekciji Kastav. Ističe da je u Kastvu 128 izbornika glasovalo srčano za „našega Bennati", i označuje to kao „vittoria delle vittorie del nostro partito", a to će reći „pobjeda nad pobjedom naše stranke", to jest da veće pobjede od te nemože biti. Spominje nekakve utoke radi „violenze dei Cozacchi Castuani", a to će reć „radi nasilja kastavskih Kozaka".

Dakle Kastavci su za porečku plaćenicu Kozaki. Oni čine nasilja. Što da rečemo o nasiljih istarskih Garibaldinaca, talijanskih nespašenika? Nitko nemože navesti nikakvih nasilja počinjenih u Kastvu, dočim su jih istarski Garibaldinci počinili na stotine i tisuća po celoj Istri. Proti izborom izbornika u Kastvu nije ni bilo utoka, valjda su i oni, koji su nesramnoj porečkoj plaćenici pisali glede utoka, uvidili da nije za što utoka činiti.

To samo nuzgredno. Glavno je ono plaćene stare babe porečke „pobjeda nad pobjedom", radi česa ovo par redaka pišemo. Pobjeda nad pobjedom onih 128 birača u Kastvu sastoji za babu u tom, da ih se je onoliko našlo baš u kastavskoj občini, iz koje su Laginja, Spinčić, Mandić i drugi, koji nedaju spavati staroj plaćenici nit njezinim patronom dan ni noć. Proti občini Kastav radilo se sa svih strana preko 20 godina već tako i toliko, da bi bila svaka občina talijanska, i Kopar, i Poreč, i Rovinj, i Piran, pala i onako plesala kako bi to bili htjeli oni mutikaše. Nasilja, bezzakonja, varke, krivice, kakove su se občini kastavskoj nanašale kroz 20 godina, bile bi uništile ili skučile pod jaram neprijatelja svaku talijansku občinu u Istri, a kastavske hrvatske občine nisu uništile. Ako je talijanska stranka dobila ono 128 glasova, ako je 128 birača glasovalo za Bennati-a, to prije svega nijedan od onih 128 birača, osim ono par što jih izravno obći sa gospodom u Poreču i sa Bennatiem i koji su izravno plaćeni za svoje izdajničko djelo, nije znao kad je glasovao, da glasuje za talijansku stranku, nit da glasuje za Bennata. Veći dio onih birača bio je iz Zvoneće. Ti ljudi prije svega stanuju odaljeni od drugih, s kojimi malo obće, pak se zato lakše dadu zavesti. Ti ljudi imadu nepravedno župana, odvisnoga od Krstića i gospode u Poreču, po novcu koj dobiva od tamo, i kojega je dobio malo pred izbori. Ti ljudi išli su glasovati za to, jer njim se je reklo, da će dobiti Lisinu, ako glasuju kako je hôtio Krstić. Ti ljudi napajali su se i prije izbora i na dan izbora, bezplatno. I njih sa ono nješto drugih nesviestnih birača, takodjer plaćenih, bilo je 128. To nije bila pobjeda uvjerenja, nego pobjeda prevare, zavedenja, novca, pila, žderila. A to nije u obće bila pobjeda, jer je proti onim 128 glasovalo 444 svjestnih birača, a bilo bi jih još i više, da je trebalo.

Nego obrnimo batinu.

Dr. Rizzi je nesamo rodjen u Puli, nego je tamo već mnogo godina načelnik. uživa svu moguću protekciju vladinih i mornaričnih krugova, pak koliko je on glasova proti sebi dobio u občini puljskoj, u okolici i u gradu od samih Talijana?! Sa stotinami i stotinami glasova propao je on, dr. Rizzi, načelnik občine Pule, on koji je protežiran od c. kr. vlade i c. i kr. mornarice, u dvih sekcijah okolice, i u jednoj sa tri glasa tobož pobjedio, dočim jih je stotina i više bilo proti njemu, a u gradu pak broje se birači na tisuću, koji su proti njemu glasovali. I to uza sve to, da su i tamo trošili novac na šake. U Kastvu bilo je ono 128 glasova, proti 444. Ovih 444 su zadani svi od svjestnih birača. Ono 128 glasova su posljedica zavedenja, prevare, novca, žerila i pila. Takove „vitorije" puštamo rado i staroj plaćenici porečkoj, i Kampitelu, i Klevi, i Gambinu, i Amorozu, i Rizzu, i Bennatu, i svoj lepoj družbi, u kojoj se nalazi takodjer njihov plaćenik Krstić.

Mjestne viesti.

Prijateljem našega lista. Sporadi božićneh blagdani današnji broj „Narodnega lista" je malo manji nego drugi puti. Neka nam to nijedan ne zameri, lepo prosimo.

I još neč! Sve naše prijatelje molimo, da nam koliko prije pošalju ča za dobru ruku. „Narodni list" košta puno beči — mi delamo ča moremo — a sveta je dužnost svih pravih domorodac, da nam budu na pomoć.

Va isto vreme želimo svim našim prijateljem kako i celemu našemu narodu najbolji završetak ovega i još bolji početak drugega leta. Bog neka nas čuva i brani i neka na nas prospe z obilnom rukom obilje svojega blagoslova! U to ime živjelo novo leto 1901.

Poziv. Družtvo „Bratimstvo" u Voloskom imeć će subotu na 29. ovega meseca na 6 ur večer svoju skupščinu. Svi članí pozvani su, da svakako pridu na tu skupščinu.

Ovako se dela: Da mu ni treba pisat i odgovarat na radovanja za Božićne blagdane i za mlado leto, gospodin Ivan Fiamin iz Opatije dal je za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu 40 krun. Ta izgled čestitega i velevrednega domorodca morali bi sledit i drugi, ki va te nepotrebne kumedije potroše svako leto nezrečeneh beči. Družtvo sv. Cirila i Metoda i pazinsko pripomoćno družtvo tako su potrebita družtva, da ih svaki pravi domorodac mora vruće podupirat. Ki tega ne čini, a bi mogal, jer mu je Bog dal svega i svačesa, ne samo da ni pravi domorodac, nego dapače on ni ni čovek. Prosim Vas, kakov je to čovek, ki je dobrostojeć i ki vidi, kako nam je narod svaki dan va pogibelje, da nam ga tudjinac zgnjavi, pak sa svem tem neće, da mu pomore! Naše ženske su četrdeset i osme davale rečini z uha, da to bude za vojsku proti Ungarezom, a mi da pustimo da nas drugi zatiraju, samo zač nam se ne da segnut malo dublje va žep. Bog videl i krajcari, kako da se ne zna, da će njih bit a nas da neće bit. Pak ipak svaki zna, da ako ča za života dobra stori, da će mu se i kasnije spominjat. Tako će se s hvalom i čašću spominjat i ime gosp. Ivana Fiamina, ki svako leto daruje našoj svetoj narodnoj stvari kakov lepi dar. Živio!

Glavna godišnja skupština pjevačkoga družtva „Lovor". Na dan 22. ovega meseca u 8 ur i pol večer bila je va „Zore" skupščina našega dičnega pjevačkega družtva „Lovor". Iz izvješća gosp. tajnika doznali smo, da družtvo broji sveh skupa 48 članí, a od tih je 31, ki pjevaju. A to ni malo. — Va novi odbor izabrana su sledeća gospoda: za predsjednika Julij Miran, za podpredsjednika Fr. Doberlet, za tajnika Anton Justi, za blagajnika P. Priskić, a za arhivara R. Stanger; za odbornike izabrana su gospoda: I. Fiamin, A. Rajčić, R. Slavika i M. Vahtar; za revizore gospoda: Marokino, Halauska i Bošnjak, a za zamjenike J. Mohović, M. Kundić i Brudnjak. Skupština je zaključila, da se ima zapisat u protokol zahvala dosadašnjem odboru imenito gg. prédsjedniku i tajniku M. Kundiću, ki su se tako skrbeli za družtvo, a posebnu se zahvalu izkazalo vrednemu učitelju družtva g. Arturu Gervaisu, ki upravo neutrudivo nastoji, da nam ovo naše družtvo lepo napreduje. Na skupštini je bil i velezaslužni naš zastupnik g. profesor Spinčić, kemu se je poslje skupščine puli prijateljske zabave od srca nazdravljalo, nač je i on odgovoril onako, kako to on zna. A nazdravilo se je i drugim. Tako smo se spomenuli i dra. Laginje. Spomenuli smo se naše tužne domovine, našega naroda, pak i drugih pojedinih, ki su onde bili, kako i gg. Ivana Fiamina, Doberleta, A. Rajčića i dr. Na kraju je g. Adolf Justi deklamoval pjesmu „Tri čaše" i „Ludu". A bilo je tega i više, ča bi se moralo spomenut, ma na žalost nimamo za danas mesta, da sve to prikažemo. Neka bude za sada i ovo dosta!

Božićno drvce! Dobri i vredni naši domorodci nabavili su puno lepeh dari, ke te razdelit mej našu školsku dečicu na zadnji dan leta za polne za blagoslovom. Va „Zore" je već nameščeno božićno drvce, ko će bit razsvetleno z eletrikom. Deca te deklamat i pivat. Neka ni jedan ne propusti, a da ne pride na taj dan va „Zoru", zač bi mu moglo pokle žal bit, tako će to lepo bit.

Domaća zabava na Silvestrovo. Na zadnji dan leta u večer priredjuje naše pjevačko družtvo „Lovor" domaću zabavu. Pivat će se jedno osam jako lepih pesmica. Ma to ni još niš. Glavno je to, da će one večeri prvi put na našoj pozornice pivat veli zbor od sameh mužkeh, keh će bit jedno trejset sveh skupa. Zato neka nijedan ne fali prit, toliko više, da je to zadnja večer ovega sekula pak ju treba malo lepše pasat, a mi znamo dobro, da do sto let neće od nas bit ni nosa. Plaća se za svaku osobu jedna Kruna — a zabava počimlje na 9 ur u večer.

Fontana pul Skrbić. Doznajemo, da se naša vredna podeštarija pogaja z družtvom vodovoda va Opatije za jenu fontanu, ku bi se imelo učinit na placi pul Škrbić. Mi se temu od serca veselimo i želimo, da ta fontana bude ča prvo učinjena, da budu i Škrbići kako Opatija i Volosko imeli od kuda vodu zimat.

Cesta na opatijski cimiter. Kako je svem poznato naša je občina dosti velem stroškom učinila pul Škrbić jenu novu cestu, ka bi imela peljat na novi opatijski cimiter. Ta je cesta već do kuće g. Nacija Dernjević skoro dofinjena. Od onde se nemore naprvo poć, zač kunfinanti nete, da prodaju od svojga, koliko bi trebalo za cestu. Za to će občina morat espropriat koliko bude za cestu trebalo. Već su piani učinjeni, sada će pak oblast svoju vršit.

Mačju su opet zakvačili. Pasanu subotu su žandarmi opet pobirali Krstićevu mačju po kućah, zač da ju je opet kapitanat šekvestral. Ov put su ju malo raneje počeli pobirat ma svejeno su zakasnili, zač da je već bila poslana svem mačkon suhen i debelen, belen i crnen. Za to da su se Buda i Lepa smele za puknut, i pravo su imele, zač ča koristi sekvestrat jedan foj, kada su ga neki ljudi već pročitali? Da mi pišemo onako kako piše mačja proti svemu ča je pravo i pošteno, već bi nas bili deset puti obesili. Nego prit će vrag po svoje!

Sita življenja. Na 23. ovega meseca već okol noći bil je g. Jure Raičić Jurižan iz Voloskega svojum barkum pod voloskem macelom. Tamo je na jedanput videl, da na more plava jedno ljudsko telo. Približil se je z barkum i našal jednu žensku, ka se je već utapljala. Potegnul ju je na barku, i kad je videl, da je još živa, peljal ju je na Volosko. Tamo se je doznalo da je ta ženska neka Anka Njul, devica od 21 leta, da je služila va vila Kvasa spod Jelši v Reke i da se je hitila va more da se utopi od dišperaciona, zač da njoj je gospodarica neč jako grdega rekla. Na Voloskem su njoj dobri ljudi dali ki stomanju, ki berhan, pak ju je občina dala odpeljat s karocum doma. — Brižna, bila je sita življenja.

Dva naša nova pomoćnika Ti su: Nino od Roži i cestar Susanj z Bregi. I oni te na silu da nam pomažu pisat va „Narodni list" Mi ih lepo pozdravljamo jednega i drugega, pak njim rado otvaramo kolonjce našega lista. Dajmo najprvo mesta pametnejemu od njih Ninotu Rožinemu. On nam piše: Uredničtvu „Narodnog lista" Volosko kbr. 8. Pretendin da na temeju § 19 stamp. zakona vašu vest „Izbori u občini Volosko" štampate u dojdućem broju vašeg lista na istom mestu gde je bila štampana rečena vaša vest sledeću retifiku, nije istina da sam ja Nino od Rože letil okole i delil talianske škede. Istina je, da oneg dana nisam bil puli kući, ali doma. Volosko 16. decembra 1900. Nino Percich od Roze. Ale je čudan ta Nino od Rože! Tumači nam neč, ča i sami znamo, naime da on ni onega dneva bil puli kući, ale doma. Kako da baš mora bit puli kući, ale doma on, ki deli talijanske škedi. O Nino, Nino.

Svega po malo.

Još jedna retifika. A sada poslušajte ovega drugega: Uredničtvu „Narodnog lista" Volosko, kbr. 8. Temeljem §. 19. tisk. zakona zahtjevam, da na Vašu viest „Carsko-kraljevski cestar s Bregi Sušanj" uvrstite u dojdući broj Vašeg lista na istom mjestu gdje bijaše otiskana viest, sliedeći stvarni izpravak: Nije istina, da sam se ja najil od Krstića. Nije istina, da i ja mislim, da sam čovjek svemoguć. Nije istina, da na dan izbori za petu kuriju jesam mešal cel dan Krstićevu palentu. Nije istina, da sam letel od kuće do kuće, nagovaral i mutil ljude, a služba neka čeka. Ja sam onaj dan ovršil svoje državljansko pravo, koje mi je po zakonu zajamčeno, to jest, kako mi je savjest donašala. Bregi, 16. decembra 1900. *Josip Susanj.* I tu ćemo dodat jedan mali repić. Mi nismo rekli, da se je Sušanj od Krstića najil, nego da se je od njega najel, a to je neč sa svem drugega. Ča se pak Krstićeve palenti tiče, mi rado izpravljamo, da je on ni mešal, zač smo se kasneje popitali i doznali, da se je onputa, kada je do gustejega prišlo, zmaknul — i ki te ga višto — ga višto. Od tega sledi, da je on mešal samo Krstićevu kašu, naime onu kašu, od ke pride pokleje palenta vauka.

Občinska sednica va Kastve: Ovi dni imelo je dično občinsko zastupstvo va Kastve svoju sjednicu. Mi smo dobili od velevrednega prijatelja našega lista na široko opisano sve kako je na toj sjednici bilo i ča se je na njoj odlučilo, i jako nam je žal, da ne moremo to već danas štampat, ma ča ne more bit danas bit će, ako Bog da zdravlje, do osam dan.

Telegrafi „Narodnega lista".

Captovn 26. dicembra. Škvadrun ingležkeh soldati, ki je bežal od Bristona nazad, bil je od Buri potučen. Puno je Inglezi život zgubilo, a oni, ki su živi ostali, Buri su ih svezali i zasužnjili.

London 26. dicembra. Buri su Ingleze potukli i kod Burghersdorpa.

London 26. dicembra. Buri se drže kako nikad prvo. K njimi se dan na dan pridružuju Olandezi, ki ne moru već podnašat Ingležku premoć.

Pariz 26. dicembra. Kinezi su blizu Tootciau od Francezi dobili palic.

Nova Jorka 26. dicembra. Va Florence v Amerike, ubili su Talijani jednega Amerikana i zato Amerikani Talijanom po sakrabojsku prete, da te ih sve poubit, ako pridu va njihovo mesto kruh njim zimat. Kako se vidi, Amerikani su drugi tići, altroke naši Rukavčani, Leprinčani, Lovranci i neki Mošćeničani, ki puste, da njim Talijani kruh z usti otimlju.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnog lista" primila je u ime predplate od gg. Frana Dukić Diračić, Rudolfa Jurinac, Kastav, Antuna Brezovec, Volosko, Josipe Ferlan, žene Frana Garić, Rubeši kbr. 74, za pol godine po 4 krune; od veleč. g. Mata Dubrović, kapelana u Opatiji za celu godinu po 10 kruna; od gospodjice Anke Stanger u Voloskom za tri četvrta godine kruna 6; od g. Frana Rubeša Plovanić, Rubeši 50, za celu godinu kruna 8; od g. Vjekoslava Ferlan, Rubeši br. 71, za pol godine krune 2; od g. Nadala Minak Mateša, Ika, za celu godinu krune 4. Nadalje primila je uprava od g. Ferda Hechtl u Opatiji kruna 5, a od g. Stjepana Čop u Opatiji krune 3, sakupljenih u veselom družtvu u Opatiji za podporu „Narodnog lista". Živili svi skupa!

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.